

بسم الله الرحمن الرحيم

عنوان پروژه:

همکاری در احیای دریاچه ارومیه با مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی

شماره گزارش:

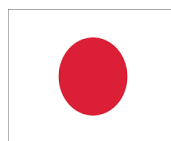
۴ و ۳

ماه و سال ارسال:

مهر ماه ۱۳۹۸

نام شرکت مجری:

شرکت خوشه زرین گستر سراب

موضوع قرارداد

اجرای پروژه "همکاری در احیای دریاچه ارومیه با مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار" در شهرستان سراب استان آذربایجان شرقی شامل دو سایت از روستاهای فاز پنجم پروژه (اسامی سایت‌ها: شربیان، ایوق)

شماره قرارداد:

۳/۱۱۲۱۶

تاریخ شروع و پایان:

از ۱۳۹۷/۸/۱ تا ۱۳۹۸/۷/۳۰

محل اجرا:

شهر شربیان و روستای ایوق

مشخصات شرکت مجری پروژه

نام شرکت: شرکت تعاونی خدمات فنی و مهندسی کشاورزی خوشه زرین گستر سراب

مشخصات اعضای تیم شرکت مجری پروژه:

ردیف	نام و نام خانوادگی	مدرک تحصیلی	مسئولیت در پروژه	شماره تماس	ایمیل
۱	بهنام رحیمی اقدام	مکانیک بیوسیستم	مدیر پروژه	۰۹۱۴۹۳۱۵۲۲۷	Behnamrahimiagdam@gmail.com
۲	بهنام رحیمی اقدام	مکانیک بیوسیستم	تسهیلگر	۰۹۱۴۹۳۱۵۲۲۷	Behnamrahimiagdam@gmail.com
۳	امین اولادنورالهی	آبیاری	کارشناس آبیاری	۰۹۳۶۰۱۲۶۶۱۰	-
۴	زهرا شجاعی	باغبانی	کارشناس باغبانی	۰۹۱۴۶۶۱۵۷۲۷	Zahra-shojaei97@yahoo.com
۵	سیدجواد طاهرزاده	گیاه پزشکی	کارشناس گیاه پزشکی	۰۹۱۴۹۳۱۸۷۲۴	Sj_taherzade@yahoo.com
۶	بهنام رحیمی اقدام	مکانیک بیوسیستم	کارشناس زراعت	۰۹۱۴۹۳۱۵۲۲۷	Behnamrahimiagdam@gmail.com
۷	مینا راهبی	صنایع غذایی	مستندساز	۰۹۳۳۴۳۱۹۴۲۸	Mina-rahebi@yahoo.com

بحران های اخیر در حوضه آبریز دریاچه ارومیه باعث خشکی دریاچه و تغییر اکوسیستم شده و بسیاری از چاه های کشاورزی کم آب و یا خشکیده و رود خانه های این منطقه با برداشت بیش از حد آب مواجه هستند. همچنین کشاورزان با کشاورزی سنتی و با بهره وری نامناسب از منابع تولید به خصوص آب رودخانه ها که با تلفات زیاد در نقل و انتقال و بازده پایین آبیاری است صدماتی به اکوسیستم و حاشیه دریاچه ارومیه برجای گذاشته اند. از این رو طرح های متعددی در جهت نجات دریاچه ارومیه طراحی و اجرا شده اند که یکی از آن ها طرح "همکاری در احیای دریاچه ارومیه از طریق مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار" می باشد.

این طرح با مشارکت سازمان حفاظت محیط زیست، حفاظت از تالاب های ایران، وزارت جهاد کشاورزی، سازمان ملل و دولت ژاپن تا کنون در ۴ فاز در شهرستان های حوزه آبریز دریاچه ارومیه اجرا شده است. در طی این ۴ فاز تعداد ۱۳۰ روستا در حوزه آبریز دریاچه ارومیه مشمول این طرح شده اند که از بین این روستاها در ۱۱ روستا طرح PTD در حال اجرا می باشد. از جمله رویکردهایی که در طرح PTD مد نظر می باشند می توان به توانمندسازی جامعه محلی در حل مشکلات موجود در بخش کشاورزی به دست خودشان، ایجاد روحیه مشارکتی در بین جوامع، تغییر دید جوامع محلی نسبت به روش های نوین در بخش کشاورزی، اصلاح شیوه های سنتی کشاورزی، تغییر روند معمول ارتباط بین محقق، کارشناس و کشاورز به گونه ای که با استفاده از تسهیلگری این ارتباط را تبدیل به تعامل همه جانبه بین آن ها نمود در واقع وارد کردن کشاورز در روند تحقیق و بررسی برای حل مشکلات و وضع موجود و اشاره نمود.

شهرستان سراب در فاز پنجم پروژه به این طرح ملحق شده است. در این شهرستان این پروژه به شرکت خوشه زرین گستر سراب واگذار گردیده که در سال اول دو روستا به نام های زیر برای این شرکت در نظر گرفته شده است.

۱- روستای ایوق

۲- شربیان

در شهرستان سراب، اصلاح شیوه های سنتی، توانمند سازی کشاورزان در کاهش مصرف آب و سایر نهاده های کشاورزی، افزایش بهره وری و افزایش میزان تولید محصولات کشاورزی، اعتمادسازی، افزایش اشتیاق کشاورزان برای همکاری از جمله اهداف این طرح در جهت بهبود وضعیت دریاچه ارومیه می باشد.

خلاصه محتوای این گزارش به فارسی

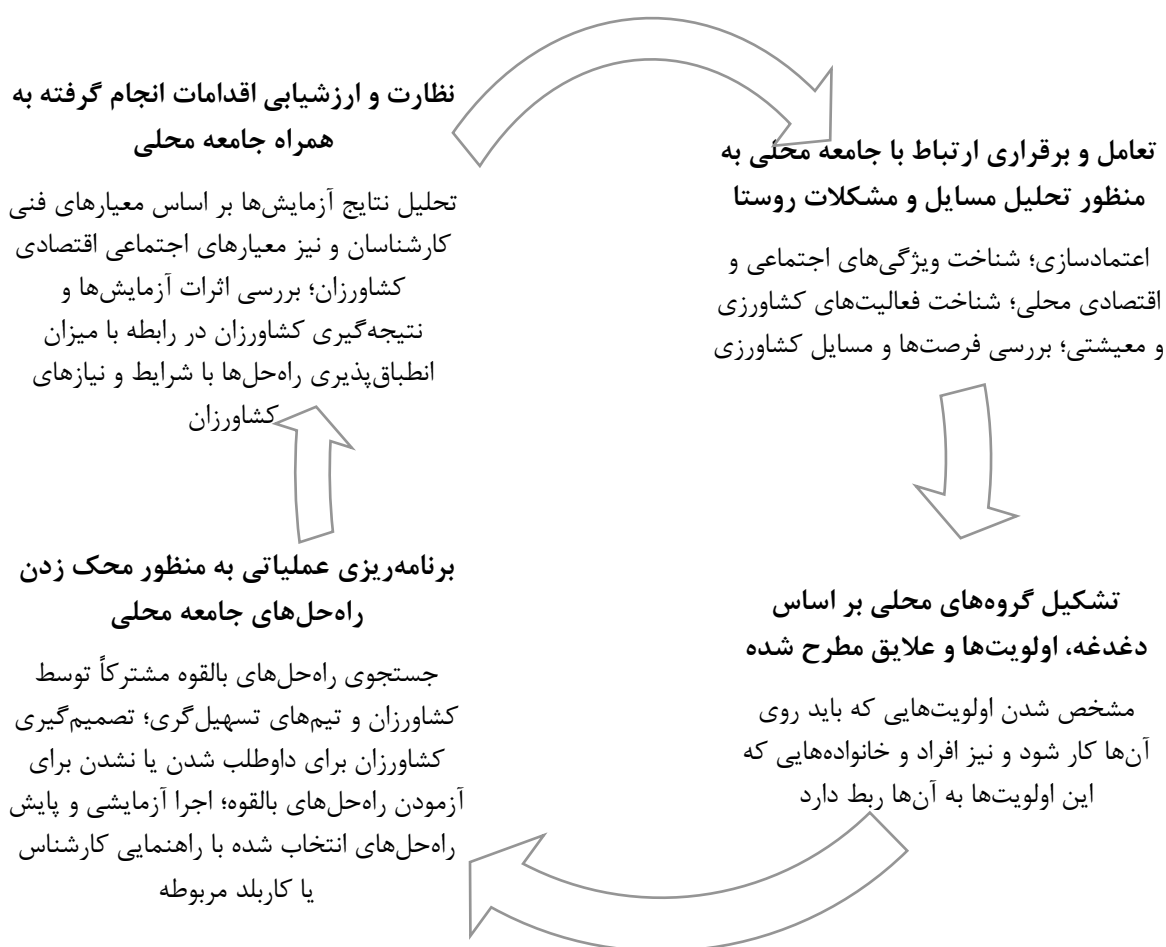
جهت اجرایی شدن برنامه استقرار کشاورزی پایدار با مشارکت جوامع محلی در فاز ۵ در سایت های اصلی در شهر شریان و روستای ایوق طبق شرح خدمات طرح پیشنهادی و مصوب در مرحله اول جهت ورود به جامعه محلی و برنامه ریزی مشارکتی با رویکرد ارزیابی مشارکتی روستایی ابتدا جلسه اولیه با مسئولین مرکز جهاد کشاورزی مربوطه بخصوص رئیس مرکز و کارشناسان پهنه برای کسب اطلاعات پایه از سایت ها برگزار گردید و اطلاعات پایه لازم جهت تکمیل فرمهای ۱ و ۲ اخذ گردید و همچنین دهیار و شورای های روستا شناسایی گردید. در ادامه جهت گردآوری اطلاعات از محل روستا و جامعه محلی با دهیار و شورای روستا هماهنگی و سپس طی مراجعات متعدد به روستا و مصاحبه های نیمه ساختار یافته اطلاعات محلی از روستا جمع آوری و همچنین با کشاورزان روستا ارتباط برقرار شده و طی مراجعات مسائل و مشکلات موجود در موضوع کشاورزی روستا با استفاده از تکنیک های تسهیلگری و مشارکت کشاورزان مشخص و تحلیل های کشاورزان در خصوص هر موضوع ثبت گردید. در ادامه هماهنگی های لازم با کشاورزان جهت تشکیل جلسه ورود به جامعه محلی انجام گردید. همچنین اطلاعیه های لازم و دعوتنامه های فردی جهت حضور در جلسه آماده و پخش گردید. در جلسه ورود به جامعه محلی پروژه کاملاً معرفی و با استفاده از امکانات سمعی و بصری تجربیات سالهای گذشته به اشتراک گذاشته شد. در ادامه اجرای طرح، جلسات و کارگاههای متعددی با حضور و مشارکت کشاورزان و جوامع محلی سایتها برگزار گردیده و موضوعات مختلفی مورد بحث و بررسی قرار گرفت و جوامع محلی براساس اولویتهای موجود به گروههای مختلف تقسیم بندی شدند و در این گروهها مسائل و مشکلات موجود با مشارکت کشاورزان مورد بحث و بررسی قرار گرفت. از جمله نتایج که در راستای اهداف پروژه از این کارگاهها بدست آمده است می توان به ایجاد اشتیاق در کشاورزان به آگاهی از روشهای نوین در بخش کشاورزی و بکارگیری آنها در مزارع و باغات خود، تغییر دید نسبی آنها نسبت به روشهای معمول موجود در روند حل مشکلات، ایجاد حس مسئولیت برای کمک به نجات دریاچه ارومیه، ایجاد روحیه مشارکتی در بین جوامع محلی و ... اشاره نمود.

خلاصه محتوای این گزارش به انگلیسی

In order to implement the sustainable agriculture deployment program with the participation of local communities in Phase 5 on the main sites in the city of Sharabian and the village of Ivaq. According to the proposed service plan approved in the first stage to enter the local community and participate in the planning of participatory assessment of the rural community, an initial meeting with the officials of the relevant agricultural Jihad Center (Mehraban), especially the experts of the zone (Engineer Solooki, expert of Sharabian and Engineer Jafari, expert of Ivaq) was provided for basic information on the sites and the basic information required for completion of forms 1 and 2, as well as the dignitary and council The villages were identified. For further information gathering A few times from the village and local community with the village council and the village coordinate, then, during numerous visits to the village, and semi-structured interviews, local information was collected from the village and also communicated with the village farmers, and when dealing with the problems in the field of agriculture The village was registered using specific techniques of facilitating and participating farmers, and analyzing farmers for each issue. In the future, coordination was needed with the farmers to enter the local community. There were also announcements and individual invitations to attend the meeting. The project was fully introduced at the local community meeting and was shared with the audiovisual facilities of past years.

در رابطه با شرح خدمات شرکت‌های بستان آباد و سراب

با توجه به گفتگوهایی که در برنامه‌ی دو روزه‌ی آشنایی اعضای شرکت‌های بستان آباد و سراب و نیز کارکنان جهاد کشاورزی این دو شهرستان با رویکرد و نسبت آن با مقوله کشاورزی پایدار در روزهای ۲۹ و ۳۰ آبان ۱۳۹۷ صورت گرفت، انتظار دفتر تالاب از این دو شرکت در قالب نمودار زیر جمع‌بندی شد. در واقع، از این دو شرکت انتظار می‌رود تمرکزشان را بر به‌کاربستن رویکرد و روش‌های مشارکتی در فعالیت‌های‌شان با جوامع کشاورز در راستای کشاورزی پایدار بگذارند و مراحل مختلف آن را مستند کنند. در این میان، لازم است تیم‌های این دو شرکت درباره نقش‌آفرینی جدید کارشناسان خود و بدنه جهاد کشاورزی نیز تدابیری بیندیشند.

در فرایند کار با رویکرد و روش‌های مشارکتی، دو تیم بستان آباد و سراب به مراقبت و راهنمایی نیاز خواهند داشت. با توجه به درگیری خوب کارشناسان ترویج استان آذربایجان شرقی (آقایان همدست و محمدی) و نیز حضور فعال آقای کاظمی و فتح‌اللهی (مدیران ترویج سراب و بستان آباد) در کارگاه‌های آموزشی اخیر ارزشیابی شرکت‌های مجری، به نظر می‌رسد که استان و شهرستان به خوبی می‌توانند نقش «مراقب» و راهنما را برای شرکت‌های سراب و بستان آباد ایفا کنند.

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
..... مشخصات	۲
..... مشخصات شرکت مجری پروژه	۳
..... مقدمه	۴
..... خلاصه محتوای گزارش به فارسی	۶
..... خلاصه محتوای گزارش به انگلیسی	۷
..... شرح خدمات پروژه	۸
..... فهرست مطالب	۹
..... فصل اول (فاز ۵ پروژه همکاری در احیای دریاچه ارومیه با مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی)	
..... ۱- تعامل و برقراری ارتباط با جامعه محلی به منظور تحلیل مسایل و مشکلات روستا در روستای ایوق	۲۰
..... ۲- تعامل و برقراری ارتباط با جامعه محلی به منظور تحلیل مسایل و مشکلات روستا در شربیان	۲۴
..... فصل دوم (فاز ۵ پروژه همکاری در احیای دریاچه ارومیه با مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی)	
..... ۱- تشکیل گروه های محلی براساس دغدغه، اولویت ها و علایق مطرح شده در روستای ایوق	۲۶
..... ۲- تشکیل گروه های محلی براساس دغدغه، اولویت ها و علایق مطرح شده در شربیان	۳۷
..... فصل سوم (فاز ۵ پروژه همکاری در احیای دریاچه ارومیه با مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی)	
..... ۱- برنامه ریزی عملیاتی به منظور محک زدن راه حل های جامعه محلی در روستای ایوق	۴۰
..... ۲- برنامه ریزی عملیاتی به منظور محک زدن راه حل های جامعه محلی در شربیان	۵۱
..... فصل چهارم (فاز ۵ پروژه همکاری در احیای دریاچه ارومیه با مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی)	
..... ۱- نظارت و ارزشیابی اقدامات انجام گرفته به همراه جامعه محلی در روستای ایوق	۶۱

۶۵	 ۲- نظارت و ارزشیابی اقدامات انجام گرفته به همراه جامعه محلی در شربیان
۷۲	 مسائل، مشکلات و چالشها
۷۳	 پیشنهادات
۷۴	 درس آموخته ها
۷۵	 مستندات و پیوست

فهرست جداول

عنوان	صفحه
فرم ۱: اطلاعات شهرستان های اصلی پروژه در سال زراعی ۹۷-۹۸	۱۷
فرم ۲: اطلاعات داده های آب و هوایی، خاک و اطلاعات گیاهان زراعی و باغی شهرستان	۱۹
جدول شماره ۱- ویژگی های اجتماعی، معیشتی و اقتصادی روستای ایوق	۲۰
جدول شماره ۲- مشکلات و اولویت های روستای ایوق از نظر شورا و دهیار	۲۰
جدول شماره ۳- نیازها و دغدغه های اصلی و اساسی روستای ایوق	۲۱
جدول شماره ۴- مزایای احیای و معایب عدم احیای دریاچه ارومیه از نظر کشاورزان ایوق	۲۱
جدول شماره ۵- مشکلات و اولویت های روستای ایوق از نظر کشاورزان	۲۲
جدول شماره ۶- پیشنهادات کشاورزان ایوق در قبال مشکلات مطرح شده	۲۲
جدول شماره ۷- عمده مشکلات مطرح شده توسط بانوان روستای ایوق	۲۳
جدول شماره ۸- ویژگی های اجتماعی، معیشتی و اقتصادی شریان	۲۴
جدول شماره ۹- مشکلات و اولویت های شریان از نظر اقشار محلی	۲۴
جدول شماره ۱۰- نیازها و دغدغه های اصلی و اساسی شریان	۲۵
جدول شماره ۱۱- مشکلات و اولویت های شریان از نظر کشاورزان	۲۵
جدول شماره ۱۲- مزایای احیای دریاچه ارومیه و مشکلات وضع موجود از نظر کشاورزان شریان	۲۵
جدول شماره ۱۳- گروه بندی از لحاظ مشکلات اصلی روستای ایوق	۲۶
جدول شماره ۱۴- تقسیم بندی مناطق روستای ایوق	۲۷
جدول شماره ۱۵- گروه بندی از لحاظ مشکلات اصلی شریان	۳۷
جدول شماره ۱۶- افراد، گروه ها و ارگان هایی که اهالی روستای ایوق به نوعی با آنها دادوستد دارند	۴۰
جدول شماره ۱۷- حجم مبادلات و داد و ستدهای موجود بین اهالی ایوق و سایر افراد، گروه ها و ارگان ها	۴۱
جدول شماره ۱۸- عمده محصولات کشاورزی روستای ایوق بترتیب از بیشترین میزان تولید	۴۵
جدول شماره ۱۹- مزایا و معایب آبیاری های سنتی و مکانیزه	۴۹

- جدول شماره ۲۰- افراد، گروه ها و ارگان هایی که اهالی شربیان به نوعی با آن ها دادوستد دارند ۵۳
- جدول شماره ۲۱- حجم مبادلات و داد و ستدهای موجود بین اهالی شربیان و سایر افراد، گروه ها و ارگان ها ۵۴
- جدول شماره ۲۲- مزایا و معایب آبیاری های سنتی و مکانیزه ۵۶
- جدول شماره ۲۳- مزایا و معایب کاشت سنتی و مکانیزه گندم ۵۹
- جدول شماره ۲۴- تعداد نشست ها در هر روستا ۷۰

فهرست اشکال

عنوان	صفحه
شکل شماره ۱- تکنیک تاریخچه برای رودخانه صبرو	۲۸
شکل شماره ۲- تکنیک تار عنکبوتی برای رودخانه صبرو از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۷۰	۲۹
شکل شماره ۳- تکنیک تار عنکبوتی برای رودخانه صبرو از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۷	۲۹
شکل شماره ۴- تکنیک ماتریس زوجی برای رودخانه صبرو	۳۰
شکل شماره ۵- تکنیک قبل و بعد برای رودخانه گرگر	۳۰
شکل شماره ۶- تکنیک بوته اثرسنجی برای رودخانه گرگر	۳۱
شکل شماره ۷- تکنیک درخت مشکل برای کمبود آب	۳۳
شکل شماره ۸- تکنیک تحلیل نهادی برای کشاورزان روستای ایوق	۳۶
شکل شماره ۹- تکنیک نمودار پای در مورد فعالیت های اقتصادی شریان	۳۹
شکل شماره ۱۰- تکنیک نمودار روابط برای فعالیت های معیشتی روستای ایوق	۴۲
شکل شماره ۱۱- تکنیک درخت مشکل برای خشک شدن چاه های عمیق روستای ایوق	۴۴
شکل شماره ۱۲- تکنیک تار عنکبوتی برای رودخانه صبرو از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۷	۴۵
شکل شماره ۱۳- تکنیک نمودار پای برای محصولات روستای ایوق	۴۷
شکل شماره ۱۴- عوامل سوق دهنده و بازدارنده کشت مکانیزه گندم	۴۸
شکل شماره ۱۵- تکنیک درخت مشکل برای کمبود آب در شریان	۵۲
شکل شماره ۱۶- تکنیک نمودار روابط برای فعالیت های معیشتی شریان	۵۵
شکل شماره ۱۷- تکنیک ماتریس زوجی برای آبیاری مکانیزه	۵۷
شکل شماره ۱۸- بوته اثرسنجی آبیاری مکانیزه	۵۸
شکل شماره ۱۹- بوته اثرسنجی کشاورزی پایدار	۶۲
شکل شماره ۲۰- بوته اثرسنجی ذرت علوفه ای	۶۸
شکل شماره ۲۱- نمودار پای ارقام گندم کشت شده در شریان	۶۹

فهرست پیوست ها

عنوان	صفحه
جدول شماره ۱- تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۷/۱۰/۸	۷۵
جدول شماره ۲- تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۷/۱۰/۱۷	۷۵
جدول شماره ۳- تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۷/۱۰/۱۵	۷۶
جدول شماره ۴- تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۷/۱۱/۱۷	۷۷
جدول شماره ۵- تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۷/۱۱/۲۲	۷۷
جدول شماره ۶- تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۷/۱۰/۶	۷۸
جدول شماره ۷- تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۷/۱۰/۱۰	۷۸
جدول شماره ۸- تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۷/۱۰/۱۶	۷۹
جدول شماره ۹ - تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۱/۱۰	۷۹
جدول شماره ۱۰ - تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۱/۱۹	۸۰
جدول شماره ۱۱ - تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۲/۱۲	۸۰
جدول شماره ۱۲ - تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۸/۲/۲	۸۱
جدول شماره ۱۳- لیست اسامی تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۳/۱۲	۸۱
جدول شماره ۱۴- لیست اسامی تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۳/۱۳	۸۱
جدول شماره ۱۵- لیست اسامی تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۳/۲۴	۸۲
جدول شماره ۱۶- لیست اسامی تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۴/۱۰	۸۲
جدول ۱۷- کشاورزان حاضر در کارگاه مورخ ۹۸/۵/۷	۸۲
جدول ۱۸- کشاورزان حاضر در کارگاه ایوق مورخ ۹۸/۵/۲۵	۸۳
جدول شماره ۱۹- تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۸/۳/۱۲	۸۳
جدول شماره ۲۰- تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۸/۳/۱۳	۸۳
جدول شماره ۲۱- تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۸/۳/۲۵	۸۳

جدول شماره ۲۲- تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۸/۴/۲۰	۸۴
جدول ۲۳- کشاورزان حاضر در کارگاه مورخ ۹۸/۵/۱۲	۸۴
جدول ۲۴- کشاورزان حاضر در کارگاه مورخ ۹۸/۵/۱۴	۸۴
جدول ۲۵- کشاورزان حاضر در کارگاه شربیان مورخ ۹۸/۵/۲۵	۸۴
جدول ۲۶- کشاورزان حاضر در کارگاه مورخ ۹۸/۶/۵	۸۴
جدول ۲۷- کشاورزان حاضر در کارگاه ایوق مورخ ۹۸/۶/۲۳	۸۴
جدول ۲۸- کشاورزان حاضر در کارگاه مورخ ۹۸/۶/۱۳	۸۴
جدول ۲۹- کشاورزان حاضر در کارگاه مورخ ۹۸/۶/۱۴	۸۵
جدول ۳۰- کشاورزان حاضر در کارگاه شربیان مورخ ۹۸/۶/۲۵	۸۵
جدول ۳۱- کشاورزان حاضر در کارگاه مورخ ۹۸/۷/۱۱	۸۵
جدول ۳۲- کشاورزان حاضر در کارگاه مورخ ۹۸/۷/۱۴	۸۵
جدول ۳۳- کشاورزان حاضر در کارگاه مورخ ۹۸/۷/۵	۸۵
جدول ۳۴- کشاورزان حاضر در کارگاه مورخ ۹۸/۷/۸	۸۵
عکس های شماره ۱- جلسه با رئیس مرکز خدمات جهاد کشاورزی شهر مهربان و تیم کارشناسان شرکت جهت تکمیل فرم های ۱ و ۲	۸۶
عکس های شماره ۲- دیدار با دهیار محترم روستای ایوق در دفتر دهیاری	۸۶
عکس های شماره ۳- جلسه با دهیار محترم روستای ایوق و شوراهای اسلامی جهت آگاهی از شرایط اجتماعی و معیشتی روستا و اعتماد سازی و بررسی مشکلات جامعه محلی	۸۷
عکس های شماره ۴- تعامل و برقراری ارتباط با جامعه محلی و شناسایی شرایط اجتماعی و معیشتی کشاورزان و بررسی مسائل و مشکلات روستا در مسجد مصطفی روستای	۸۸
عکس های شماره ۵- بررسی مسائل و مشکلات بانوان روستای ایوق	۸۸
عکس های شماره ۶- تشکیل گروههای محلی بر اساس دغدغه، اولویت ها و علایق مطرح شده در مسجد جامع روستای ایوق	۸۹
عکس های شماره ۷- بررسی دلایل اصلی خشک شدن رودخانه های ایوق	۹۰

عکس شماره ۸- دیدار با آقای محمودی در شهر شربیان	۹۱
عکس شماره ۹- تعامل و برقراری ارتباط با جامعه محلی و شناسایی شرایط اجتماعی و معیشتی کشاورزان و معرفی طرح به کشاورزان در مسجد جامع شربیان	۹۲
عکس شماره ۱۰- تعامل و برقراری ارتباط با جامعه محلی و شناسایی شرایط اجتماعی و معیشتی کشاورزان و بررسی مسائل و مشکلات در مسجد جامع شربیان	۹۲
عکس شماره ۱۱- تشکیل گروههای محلی بر اساس دغدغه، اولویت ها و علایق مطرح شده با حضور جوامع محلی و کشاورزان در مسجد جامع شربیان	۹۳
عکس های شماره ۱۲- بررسی مشکل کمبود آب در مسجد جامع روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۱/۱۰	۹۴
عکس های شماره ۱۳- بررسی فعالیت های کشاورزی و معیشتی روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۱/۱۰	۹۵
عکس های شماره ۱۴- تهیه نقشه محله روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۱/۱۹	۹۶
عکس های شماره ۱۵- بررسی مناطق و مسائل کشاورزی در تاریخ ۹۸/۲/۱۲	۹۷
عکس های شماره ۱۶- بررسی مناطق و شناخت ویژگی های اقتصادی شربیان در تاریخ ۹۸/۲/۲	۹۸
عکس های شماره ۱۷- بررسی فعالیت های معیشتی روستای ایوق مورخ ۹۸/۳/۱۲	۹۹
عکس های شماره ۱۸- بررسی مشکل خشک شدن چاه های عمیق و عمده محصولات روستای ایوق مورخ ۹۸/۳/۱۳	۱۰۰
عکس های شماره ۱۹- بررسی فرصت ها و مسائل کشاورزی در مورد محصول گندم مورخ ۹۸/۳/۲۴	۱۰۱
عکس شماره ۲۰- بررسی عوامل سوق دهنده و بازدارنده کشت مکانیزه گندم روستای ایوق	۱۰۲
عکس های شماره ۲۱- بررسی مزایا و معایب روش های آبیاری مکانیزه و سنتی در ایوق ۹۸/۵/۷	۱۰۳
عکس های شماره ۲۲- بررسی عوامل بازدارنده و سوق دهنده کشاورزی پایدار ۹۸/۵/۲۵	۱۰۴
عکس های شماره ۲۳- بررسی مشکل کمبود آب شربیان مورخ ۹۸/۳/۱۲	۱۰۵
عکس های شماره ۲۴- بررسی فعالیت های معیشتی شربیان مورخ ۹۸/۳/۱۳	۱۰۶
عکس های شماره ۲۵- بررسی مزایا و معایب آبیاری های سنتی و مکانیزه مورخ ۹۸/۳/۲۵	۱۰۷
عکس های شماره ۲۶- اهمیت مزایای آبیاری مکانیزه مورخ ۹۸/۴/۲۰	۱۰۸
عکس های شماره ۲۷- بررسی مزایا و معایب روش های آبیاری مکانیزه و سنتی ۹۸/۵/۱۲	۱۰۹

- عکس‌های شماره ۲۸- بررسی مزایا و معایب روش‌های آبیاری مکانیزه و سنتی ۹۸/۵/۱۴ ۱۱۰
- عکس‌های شماره ۲۹- بررسی عوامل بازدارنده و سوق دهنده کشاورزی پایدار ۹۸/۵/۲۵ ۱۱۱
- عکس‌های شماره ۳۰- کشاورزی پایدار، روستای ایوق ۹۸/۶/۵ ۱۱۲
- عکس‌های شماره ۳۱- پایداری گندم، روستای ایوق ۹۸/۶/۲۳ ۱۱۳
- عکس‌های شماره ۳۲- پایداری گندم، شربیان ۹۸/۵/۱۳ ۱۱۴
- عکس‌های شماره ۳۳- پایداری ذرت علوفه‌ای، شربیان ۹۸/۶/۱۴ ۱۱۵
- عکس‌های شماره ۳۴- مزایا و معایب کشت ذرت علوفه‌ای، شربیان ۹۸/۶/۲۵ ۱۱۶
- عکس‌های شماره ۳۵- دلایل پایداری کشت کدوآجیلی در منطقه ایوق ۹۸/۷/۱۱ ۱۱۷
- عکس‌های شماره ۳۶- مزایا و معایب کشت کدوآجیلی در منطقه ایوق ۹۸/۷/۱۴ ۱۱۸
- عکس‌های شماره ۳۷- بررسی اثرات ذرت علوفه‌ای در منطقه شربیان ۹۸/۷/۵ ۱۱۹
- عکس‌های شماره ۳۸- بررسی ارقام مختلف گندم کشت شده در منطقه شربیان ۹۸/۷/۸ ۱۲۰

فصل اول (فاز ۵ پروژه همکاری در احیای دریاچه ارومیه با مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی)

در مورخه ۹۷/۱۰/۲ با حضور در مرکز خدمات شهر مهربان و با همکاری مهندس کاظمی رئیس مرکز خدمات کشاورزی مهربان و کارشناس پهنه خانم سلوکی نسبت به تکمیل اطلاعات خواسته شده در فرم های ۱ و ۲ اقدام گردید که اطلاعات حاصله به شرح ذیل می باشد. (عکس شماره ۱ پیوست)

فرم ۱: اطلاعات شهرستان های اصلی پروژه در سال زراعی ۹۸-۹۷ (فاز پنجم پروژه)

مشخصات و محدوده شهرستان

استان	شهرستان	نام روستاهای شهرستان
اذربایجان شرقی	سراب	شربیان-ایوق

مشخصات روستاهای تحت پوشش

نام روستا	نام و نام خانوادگی کارشناس مروج پهنه	جمعیت (نفر)	تعداد کشاورز باسواد	تعداد کشاورز بیسواد	فاصله تا دریاچه (کیلومتر)	میانگین مالکیت زمین زراعی (هکتار)	میانگین مالکیت زمین باغی (هکتار)	نام تشکل ها و دفاتر خدمات کشاورزی
شربیان	خانم سلوکی	۷۶۷۳	۱۴۰۰	۸۱	۲۲۰	۵-۴	۰/۷	شرکت تعاونی گندم کاران شربیان
ایوق	خانم جعفری	۱۲۰۰	۶۰۰	۴۳	۲۲۰	۶	۰/۵	شرکت تعاونی روستایی ایوق

مشخصات اراضی تحت پوشش به تفکیک روستاها در هر شهرستان

نام روستا	کل اراضی زراعی و باغی (آبی و دیم)		دیم زراعی			آبی زراعی			دیم باغی			آبی باغی		
	تعداد بهره بردار	مساحت (هکتار)	تعداد بهره بردار	مساحت (هکتار)	میانگین مالکیت (هکتار)	تعداد بهره بردار	مساحت (هکتار)	میانگین مالکیت (هکتار)	تعداد بهره بردار	مساحت (هکتار)	میانگین مالکیت (هکتار)	تعداد بهره بردار	مساحت (هکتار)	میانگین مالکیت (هکتار)
شربیان	۱۴۸۱	۱۰۰۱	۲۵۷	۳۹۰	۹-۷	۴۱۳	۵۷۱	۵-۴	-	-	-	۵۸	۲۸	۰/۷
ایوق	۶۴۳	۱۰۸۷	۲۷۰	۵۰۵	۹-۷	۱۲۷	۵۶۳	۶	-	-	-	۳۱	۱۸	۰/۵

منابع آب کشاورزی مورد استفاده در شهرستان به تفکیک روستا

نام روستا	تعداد چاه عمیق (حلقه)	تعداد چاه نیمه عمیق (حلقه)	تعداد چاه سطحی (حلقه)	تعداد رودخانه	تعداد کانال های منشعب رودخانه	قنات	چشمه
شربیان	۳۲	۰	۰	-	-	۱	۱
ایوق	۳۲	۰	۰	۲	-	۱	۲

مدیریت کمی و کیفی آب

نام روستا	کیفیت آب مصرفی	روش های انتقال آب به مزرعه
شربیان	۵٪ شوری C_2S_2	نهرهای سنتی - کانالهای بتنی - لوله
ایوق	۱۰٪ شوری C_3S_1	نهرهای سنتی - کانالهای بتنی - لوله

الف) محصولات زراعی بهاره

نام روستا	نام محصول	سطح زیر کشت (هکتار)	میانگین مصرف کود در هکتار (کیلوگرم)	میانگین مصرف سم در هکتار (کیلوگرم/لیتر)	میانگین تولید در هکتار (تن)
شربیان	جو بهاره	۱۵۷	۲۵۰	۲/۵ لیتر	۳/۵
	سیب زمینی	۲۴۱	۲۵۰ فسفات اوره	۲ لیتر	۱۵
	کدو	۱۵	۳۰۰	۳ لیتر	۰/۳
ایوق	جو بهاره	۴۸۰	۶۰	۲/۵ لیتر	۴
	سیب زمینی	۲۳۰	۲۵۰	۲ لیتر	۱۵
	لوبیا	۱۵	۸۰ اوره	۱/۵ لیتر	۱
	نخود	۵	۵۰	۱ لیتر	۱

ب) محصولات زراعی پاییزه

نام روستا	نام محصول	سطح زیر کشت (هکتار)	میانگین مصرف کود در هکتار (کیلوگرم)	میانگین مصرف سم در هکتار (کیلوگرم/لیتر)	میانگین تولید در هکتار (تن)
شربیان	گندم	۶۹۶	۱۵۰ فسفات اوره	۱/۵ لیتر دلتامترین	۵
	کلزا	۱۸/۵	۲۰۰ فسفات اوره	۲ لیتر سیپرگالنت	۳
	یونجه	۲۲۰	۰	۲/۵ لیتر فنوارید	۷۰۰ بسته
	اسپرس	۴	۰	۲/۵ لیتر	۵۰۰ بسته
ایوق	گندم	۷۰۱	۶۰ فسفات اوره	۱ لیتر دلتامترین	۴
	جو	۱۶۰	۶۰ فسفات اوره	۱ لیتر	۳/۵
	یونجه	۱۶۰	۰	۱ لیتر فنوارید	۷۰۰ بسته

ج) محصولات باغی

نام روستا	نام محصول	سطح زیر کشت (هکتار)	میانگین مصرف کود در هکتار (کیلوگرم)	میانگین مصرف سم در هکتار (کیلوگرم/لیتر)	میانگین تولید در هکتار (تن)
شربیان	سیب	۴۰	۵۰ هیومیک، اوره	۱/۵ لیتر دیازینون، موسپیلان	۳
ایوق	سیب	۱۹	۵۰ هیومیک، اوره	۱/۵ لیتر دیازینون، موسپیلان	۳

داده ها و اطلاعات گیاهان زراعی و باغی در هر شهرستان

نام روستا	نام محصول اصلی	تاریخ کشت	نیاز واقعی آب (متر مکعب)	نقطه پژمردگی دائم	صفر واقعی گیاهی	میزان مصرف فعلی آب (متر مکعب)
شربیان	گندم	اواخر شهریور	۳۹۷۰			۷۶۰۰
	جو	اواخر شهریور	۳۸۹۰			۶۶۰۰
	سیب زمینی	اوایل فروردین	۹۵۰۰			۱۲۶۰۰
	سیب	اسفند	۱۰۸۳۰			۹۴۰۰
ایوق	گندم	اواخر شهریور	۳۹۷۰			۷۶۰۰
	جو	اواخر شهریور	۳۸۹۰			۶۶۰۰
	سیب زمینی	اوایل فروردین	۹۵۰۰			۱۲۶۰۰
	سیب	اسفند	۱۰۸۳۰			۹۴۰۰

فرم ۲: اطلاعات داده های آب و هوایی، خاک و اطلاعات گیاهان زراعی و باغی شهرستان در سال زراعی ۹۷-۹۸

مشخصات و محدوده شهرستان

استان	شهرستان	نام روستاهای شهرستان
اذربایجان شرقی	سراب	شربیان-ایوق

داده های آب و هوایی شهرستان

نام شهرستان	درجه حرارت حداقل	درجه حرارت حداکثر	متوسط بارندگی سالانه	رطوبت نسبی سالانه
سراب	-۲۰/۶	۳۵/۸	۱۶۳/۱	۵۵

۱- تعامل و برقراری ارتباط با جامعه محلی به منظور تحلیل مسائل و مشکلات روستا در روستای ایوق

* قابل ذکر است به دلیل مشارکت شرکت مجری پروژه در برگزاری نمایشگاه شهرستان میاندواب و نیز بدلیل شرکت در دوره هایی که از سوی سازمان تالاب ها در شهرهای ارومیه و تبریز برگزار گردید و همچنین انجام برخی هماهنگی ها جهت ورود به سایت های ایوق و شربیان، ورود به جامعه محلی با فاصله زمانی مواجه گردید.

در مورخه ۹۷/۱۰/۳ در دیدار با آقای جلیل نسب، دهیار روستای ایوق در دفتر دهیاری ضمن معرفی اجمالی طرح به ایشان مقرر شد که جلسه ای در تاریخ ۴ دی با شوراهای اسلامی روستای ایوق جهت معرفی طرح، برگزار گردد. (عکس های شماره ۲ پیوست)

در مورخه ۹۷/۱۰/۴ جلسه ای با شوراهای اسلامی روستای ایوق آقایان محمدعلی رضایی و فتح اله افروز و دهیار محترم ایوق آقای اباذر جلیل نسب در مسجد جامع روستای ایوق برگزار شد. در این جلسه به معرفی طرح پرداخته و و با استفاده از تکنیک مصاحبه نیمه ساختاریافته اطلاعاتی جهت آگاهی از شرایط اجتماعی و معیشتی روستا از شوراهای اسلامی و دهیار پرسیده شد (جدول شماره ۱) در انتهای این جلسه هم به بررسی مسائل و مشکلات روستا پرداخته شد که در ذیل به آن ها اشاره شده است (جدول شماره ۲). (عکس شماره ۳ پیوست)

جدول شماره ۱- ویژگی های اجتماعی، معیشتی و اقتصادی روستای ایوق

ویژگی های اجتماعی	ویژگی های معیشتی و اقتصادی
مذهبی بودن	دامداری
خوش برخورد بودن	زراعت (تولید محصولات زراعی)
مهمان نواز بودن	قالی بافی و فرش بافی در بخش زنان
فعال بودن در بخش های گروهی	باغبانی (تولید محصولات باغی)
جدیت در کارهای روزمره	ماشین آلات (کار با ادوات کشاورزی در مزارع سایر کشاورزان)

جدول شماره ۲- مشکلات و اولویت های روستای ایوق از نظر شورا و دهیار

مشکلات روستای ایوق از نظر دهیاری و شورا	اولویت بندی بر اساس نیاز منطقه	ردیف
عدم آموزش کافی	نبود آب کافی برای کشاورزی	۱
نبود اعتماد بین کشاورز و کارشناس	عدم آموزش کافی	۲
نبود آب کافی برای کشاورزی	نبود اعتماد بین کشاورز و کارشناس	۳
نبود ماشین آلات مناسب	بازاریابی نامناسب در منطقه	۴
نبود بذره های اصلاح شده	نبود بذره های اصلاح شده	۵

۶	بازاریابی نامناسب در منطقه	نبود ماشین آلات مناسب
۷	عدم استفاده از آب رودخانه های گرگر و صبرو	عدم استفاده از آب رودخانه های گرگر و صبرو
۸	استفاده نابجا و بی موقع از ماشین آلات کشاورزی	استفاده نابجا و بی موقع از ماشین آلات کشاورزی

در ادامه این جلسه مسائل و مشکلات روستا توسط شوراها و دهیاری روستای ایوق به صورت جدول بالا اولویت بندی گردید که از بین این اولویت ها موارد ذکر شده در جدول ۳ توسط خود شوراها و دهیار روستا به عنوان نیازها و دغدغه های اصلی و اساسی در بخش کشاورزی به ترتیب اولویت مشخص گردید.

جدول شماره ۳- نیازها و دغدغه های اصلی و اساسی روستای ایوق

اولویت	نیازها و دغدغه های اصلی و اساسی
۱	نبود آب کافی برای کشاورزی
۲	عدم آموزش کافی
۳	نبود ماشین آلات مناسب
۴	نبود بذرهایی اصلاح شده
۵	عدم استفاده از آب رودخانه های گرگر و صبرو
۶	استفاده بی رویه از کودها و سموم شیمیایی

در مورخه ۹۷/۱۰/۸ در مسجد مصطفی روستای ایوق کارگاهی با ۱۳ نفر از اقشار محلی روستا (جدول شماره ۱ پیوست) برای ورود به جامعه محلی و اعتماد سازی و برقراری ارتباط با آن ها برگزار گردید که این کارگاه با استقبال خوب کشاورزان و صمیمیت بین افراد و تیم تسهیلگری همراه بود و مسائلی از جمله مزایای احیای دریاچه ارومیه و معایب یا مشکلات وضع موجود برای منطقه، ویژگی های اجتماعی، اقتصادی، معیشتی و مشکلات جامعه محلی و کشاورزی آن ها با استفاده از تکنیک مصاحبه نیمه ساختار یافته بحث و گفت و گو شد که از جمله می توان به موارد زیر اشاره کرد. (جدول های شماره ۴، ۵) (عکس های شماره ۴ پیوست)

جدول شماره ۴- مزایای احیای دریاچه ارومیه و معایب یا مشکلات وضع موجود از نظر کشاورزان ایوق

ردیف	مزایای احیای دریاچه ارومیه	معایب یا مشکلات وضع موجود
۱	افزایش آب	نبود آب
۲	افزایش تولید	شور شدن زمین های کشاورزی
۳	درآمد بیشتر	افزایش بیماری ها
۴	افزایش میزان بارندگی از طریق تبخیر و تعرق	فرسایش خاک
۵	فراهم شدن بستر مناسب برای کشاورزی	از بین رفتن محیط زیست
۶	-	سخت شدن شرایط زندگی

جدول شماره ۵- مشکلات و اولویت های روستای ایوق از نظر کشاورزان

ردیف	مشکلات	اولویت ها
۱	کمبود آب	کمبود آب
۲	کمبود اراضی مکانیزه و ادوات پیشرفته	کمبود اراضی مکانیزه و ادوات پیشرفته
۳	عدم آموزش کافی کشاورزان	مناسب نبودن بستر رودخانه های گرگر و صبرو
۴	عدم وجود فرصت های شغلی دیگر	ناهمواری اراضی
۵	مناسب نبودن بستر رودخانه گرگر و صبرو**	نبود بذور اصلاح شده
۶	نبود بذور اصلاح شده	عدم آموزش کافی کشاورزان
۷	ناهمواری اراضی	چگونگی درست و صحیح استفاده از ادوات مکانیزه
۸	چگونگی درست و صحیح استفاده از ادوات مکانیزه	عدم وجود فرصت های شغلی دیگر

** در مورد رودخانه های گرگر و صبرو تیم تسهیلمگری در نظر دارد در آینده از ابزارهای تسهیلمگری برای تحلیل این مشکل استفاده کند.

در مورد مسائل و مشکلاتی که در جدول شماره ۵ به آن ها اشاره شده بود کشاورزان پیشنهاداتی برای حل این مشکلات ارائه نمودند (جدول ۶) که تیم تسهیلمگری برای این که بین کشاورزان و اهالی روستا اعتمادسازی و برقراری ارتباط خوبی داشته باشد، پیشنهادات آن ها را دقیق و یک به یک بر روی کاغذهای رنگی یادداشت کرده و روی دیوار نصب کرده و از بین آن ها مواردی را که از نظر خود کشاورزان مهم و اساسی بود انتخاب کردند.

جدول شماره ۶- پیشنهادات کشاورزان ایوق در قبال مشکلات مطرح شده

ردیف	مشکلات	پیشنهادهای کشاورزان
۱	کمبود آب	اصلاح الگوی مصرف آب
۲	نبود یکپارچه سازی در اراضی	تشکیل کلاس جهت آگاه سازی کشاورزان
۳	کمبود اراضی مکانیزه و ادوات پیشرفته	فراهم کردن ماشین آلات به روز کشاورزی
۴	عدم آموزش کافی کشاورزان	برگزاری کلاس های آموزشی توسط کارشناسان مجرب
۵	عدم وجود فرصت های شغلی دیگر	جذب سرمایه گذاران در منطقه
۶	مناسب نبودن بستر رودخانه های گرگر و صبرو	همکاری بین دولت و اهالی روستا برای ساختن بهتر بستر رودخانه ها
۷	نبود بذور اصلاح شده	تهیه بذور اصلاح شده
۸	ناهمواری اراضی	تسطیح اراضی با ادوات مناسب (تسطیح کن های لیزری)

در مورخه ۹۷/۱۰/۱۷ در مسجد مصطفی روستای ایوق کارگاهی با ۳۵ نفر از بانوان روستا (جدول شماره ۲ پیوست) جهت اعتمادسازی و برقراری ارتباط و بررسی مشکلات روستا از نظر بانوان برگزار گردید (جدول شماره ۸). در این کارگاه خانم ها مهندس شجاعی و مهندس راهبی با استفاده از تکنیک مصاحبه و با استفاده از کاغذهای رنگی و به کمک بانوان حاضر

در جلسه اقدام به بررسی فعالیت های اقتصادی و معیشتی آن ها و مسائل و مشکلات و دغدغه های موجود در بخش بانوان نمودند. (عکس های شماره ۵ پیوست)

طبق گفته های بانوان حاضر در جلسه عمده فعالیت های معیشتی و اقتصادی آن ها شامل فرش بافی ، قالی بافی و کمک به مردان در مزارع و نیز در بخش دامداری است. در ادامه در مورد مشکلات موجود در بخش بانوان بحث و گفت و گو شد که در جدول شماره ۷ به عمده مشکلات مطرح شده در این جلسه اشاره شده است.

جدول شماره ۷- عمده مشکلات مطرح شده توسط بانوان روستای ایوق

ردیف	مشکلات و دغدغه ها
۱	هزینه های زیاد فرش بافی (بالا بودن قیمت نخ)
۲	قیمت پایین فرش هنگام فروش
۳	نبود بیمه برای بانوانی که در خانه فرش بافی می کنند
۴	کمبود آب برای کشاورزی که باعث کوچ جوانان به شهرها می شود
۵	نبود مدرسه اختصاصی برای دختران که باعث ترک تحصیل دختران در سنین پایین می شود
۶	قطعی زیاد آب منازل که مشکلات فراوانی برای بانوان ایجاد می کند

این جلسه تنها جلسه برگزار شده در بخش بانوان بود که برای شناسایی فعالیت ها و مشکلات موجود در بخش زنان روستا که در بالا به آن ها اشاره شد، برگزار گردید.

۲- تعامل و برقراری ارتباط با جامعه محلی به منظور تحلیل مسائل و مشکلات روستا در شربیان

در مورخه ۹۷/۱۰/۳ در دیدار با آقای محمودنسب که از فعالان اجتماعی و نیز از کشاورزان شربیان می باشند، ضمن معرفی اجمالی طرح به ایشان مقرر شد که جلسه ای در تاریخ ۶ دی با اقشار جامعه محلی شربیان جهت معرفی طرح، برگزار گردد. (عکس های شماره ۸ پیوست)

در مورخه ۹۷/۱۰/۶ تیم تسهیلگری با مراجعه به شربیان برای بررسی مسائل و مشکلات و شناخت ویژگی های اجتماعی و اقتصادی کشاورزان و بررسی فرصت های شغلی منطقه با ۱۷ نفر از اقشار محلی شربیان (جدول شماره ۶ پیوست) در مسجد جامع کارگاهی در این رابطه گذاشته شد که بصورت جدول های زیر بیان می شود. (عکس شماره ۹ پیوست)

جدول شماره ۸- ویژگی های اجتماعی، معیشتی و اقتصادی شربیان

ویژگی های اجتماعی	ویژگی های معیشتی و اقتصادی
مذهبی بودن	دامداری
جدیت در کارهای کشاورزی و روزمره	زراعت و باغبانی (تولید محصولات زراعی و باغی)
بالا بودن سطح سواد و اطلاعات در بخش کشاورزی	قالی بافی و فرش بافی در بخش زنان
-	صنایع تبدیلی
-	بازارهای هفتگی
-	کارگاه های تولیدی در بخش صنعت و کشاورزی

در ادامه با همکاری اقشار محلی شربیان به بررسی مسائل و مشکلات پرداخته شد که کشاورزان از نظر دغدغه و مشکلات اساسی درر کشاورزی دارند پرداخته شد که به صورت جدول شماره ۱۶ در ذیل آورده شده است.

جدول شماره ۹- مشکلات و اولویت های شربیان از نظر اقشار محلی

ردیف	مشکلات شربیان از نظر اقشار محلی	اولویت بندی بر اساس نیاز منطقه
۱	کمبود آب	کمبود آب
۲	توزیع نامناسب کودهای شیمیایی	استفاده نابجا و بی موقع از ماشین آلات کشاورزی
۳	استفاده نابجا و بی موقع از ماشین آلات کشاورزی	نبود بازارهای مناسب در منطقه برای محصولات کشاورزی
۴	ضعف در بیمه نمودن	عدم همکاری مناسب کشاورزان با کارشناسان
۵	عدم همکاری مناسب کشاورزان با کارشناسان	نبود بذرهایی مناسب و اصلاح شده
۶	نبود بازارهای مناسب در منطقه برای محصولات کشاورزی	توزیع نامناسب کودهای شیمیایی
۷	نبود بذرهایی مناسب و اصلاح شده	ضعف در بیمه نمودن

در ادامه مسائل و مشکلات مطرح شده توسط اقشار محلی شربیان به صورت جدول بالا اولویت بندی گردید که از بین این اولویت ها موارد ذکر شده در جدول ۱۷ توسط خود اقشار محلی شناسایی و به عنوان نیازها و دغدغه های اصلی و اساسی به صورت اولویت مشخص گردید.

جدول شماره ۱۰- نیازها و دغدغه های اصلی و اساسی شربیان

اولویت	نیازها و دغدغه های اصلی و اساسی
۱	کمبود آب
۲	استفاده نابجا و بی موقع از ماشین آلات کشاورزی
۳	نبود بذرهایی مناسب و اصلاح شده
۴	نبود بازارهای مناسب در منطقه برای محصولات کشاورزی

در مورخه ۹۷/۱۰/۱۰ در مسجد جامع شهر شربیان کارگاهی با ۸ نفر از اقشار محلی (جدول شماره ۷ پیوست) برای ورود به جامعه محلی و اعتماد سازی و برقراری ارتباط با آن ها برگزار گردید که این کارگاه با استقبال خوب کشاورزان و صمیمیت بین افراد و تیم تسهیلگری همراه بود و مسائلی از جمله مزایای احیا و معایب عدم احیای دریاچه ارومیه برای منطقه با استفاده از تکنیک مزایا و معایب، ویژگی های اجتماعی، اقتصادی، معیشتی و مشکلات جامعه محلی و کشاورزی آن ها با استفاده از تکنیک مصاحبه نیمه ساختار یافته بحث و گفت و گو شد که از جمله از آن ها می توان به مواردی اشاره کرد.

(جدول های شماره ۱۸ و ۱۹) (عکس شماره ۱۰ پیوست)

جدول شماره ۱۱- مشکلات و اولویت های شربیان از نظر کشاورزان

ردیف	مشکلات	اولویت ها
۱	کمبود آب	کمبود آب
۲	نبود کشاورزی مکانیزه و مدرن	عدم آموزش کافی کشاورزان
۳	توزیع نامناسب کودهای شیمیایی	نبود یکپارچه سازی در اراضی
۴	نبود یکپارچه سازی در اراضی	نبود کشاورزی مکانیزه و مدرن
۵	کمرنگ شدن نقش کشاورز در منطقه	عدم همکاری مناسب کشاورزان با کارشناسان
۶	عدم همکاری مناسب کشاورزان با کارشناسان	توزیع نامناسب کودهای شیمیایی
۷	عدم آموزش کافی کشاورزان	کمرنگ شدن نقش کشاورز در منطقه

جدول شماره ۱۲- مزایای احیای دریاچه ارومیه و معایب یا مشکلات وضع موجود از نظر کشاورزان شربیان

ردیف	مزایای احیای دریاچه ارومیه	معایب یا مشکلات وضع موجود
۱	حفاظت از محیط زیست	بوجود آمدن طوفان نمک
۲	فراهم شدن بستر مناسب برای کشاورزی	شور شدن اراضی
۳	رفع مشکل کم آبی	تغییرات آب و هوایی
۴	افزایش تولید	فرسایش خاک

فصل دوم (فاز ۵ پروژه همکاری در احیای دریاچه ارومیه با مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی)

۱- تشکیل گروه های محلی براساس دغدغه، اولویت ها و علایق مطرح شده در روستای ایوق

در مورخه ۹۷/۱۰/۱۵ در مسجد جامع روستای ایوق کارگاهی با ۱۹ نفر از اقشار جامعه محلی روستا (جدول شماره ۳ پیوست) برای تشکیل گروه های محلی براساس دغدغه، اولویت ها و علایق مطرح شده برگزار گردید. در این کارگاه کشاورزان بر اساس دغدغه ها، علایق و اولویت هایی که خودشان مطرح کرده بودند که از جمله می توان به مشکل عدم آموزش کافی کشاورزان اشاره کرد، گروه بندی شدند. این گروه بندی بر حسب زیر مجموعه اولویت هایی که قبلا مطرح گردید، انجام شد و شامل بخش های زیر می باشد (عکس های شماره ۶ پیوست).

جدول شماره ۱۳- گروه بندی از لحاظ مشکلات اصلی روستای ایوق

ردیف	نام گروه
۱	معیشت و درآمد
۲	کمبود آب
۳	ماشین آلات کشاورزی

در هر گروه کشاورزان دغدغه هایی را بیان نمودند که در زیر به آن ها اشاره شده است و تیم تسهیلگری در نظر دارد در کارگاه های بعدی اقدام به بررسی دقیق تر این دغدغه ها نموده و از بین آن ها مواردی را که می توان روی آن ها کار کرد انتخاب کرده و با همکاری کشاورزان اقدام به جست و جوی راه حل های بالقوه برای آن ها نماید.

دغدغه های گروه معیشت و درآمد : عدم تهیه بذر مناسب، بالا بودن هزینه آبیاری های مکانیزه (قطره ای و بارانی) نبود بازارهای مناسب در منطقه، بالا بودن هزینه بیمه در مقابل سیل، آفات و، بالا بودن هزینه ی خوراک دام

به دلیل بالا بودن قیمت بذور اصلاح شده و همچنین بالا بودن هزینه های اولیه آبیاری های مکانیزه و فروش محصولات کشاورزی با قیمت پایین به دلالتان به دلیل ناتوانی در فروش محصولات به صورت مستقیم توسط خود کشاورزان و ناتوانی در پرداخت حق بیمه به شرکت های بیمه و ناتوانی دامدارانی که خودشان علوفه مورد نیاز برای دام را تولید نمی کنند از تهیه علوفه و خوراک دام با وجود قیمت های بالا، کشاورزان روستای ایوق توانایی مالی برای این موارد را ندارند بنابراین، این موارد در گروه معیشت و درآمد قرار می گیرند.

دغدغه های گروه کمبود آب : شوری آب و خاک، خشک شدن چاه های عمیق و چشمه ها، کم شدن آب رودخانه ها،

عدم آموزش کافی کشاورزان در مورد روش های نوین آبیاری، عدم وجود یکپارچه سازی اراضی

به دلیل عدم استفاده از آب شور برای مصارف کشاورزی، کشاورزان مجبور به استفاده بیش از حد از آب چاه های عمیق می شوند که این امر باعث پایین رفتن سطح آب سفره های زیرزمینی و در نتیجه منجر به خشک شدن آب چاه های عمیق می شود. تغییر شرایط اقلیمی، گرم شدن هوا و بارندگی کم از جمله عوامل کم آب شدن رودخانه ها می باشد. به دلیل عدم آگاهی و آموزش کافی کشاورزان در مورد مزایا و روش های نوین آبیاری و نبود یکپارچه سازی اراضی، بیشتر کشاورزان از روش های سنتی برای آبیاری استفاده می کنند که باعث تبخیر شدن آب در هنگام آبیاری و هدر رفتن آب می شود. دغدغه های گروه ماشین آلات کشاورزی : نبود ماشین آلات مناسب (مثلا تسطیح کن ها)، نبود ماشین آلات برداشت (مثلا چاپر)، عدم استفاده از خاکورزی حفاظتی (استفاده از چپزل)

ناهمواری اراضی ازجمله مشکلات اصلی روستای ایوق می باشد که کشاورزان علت آن را بیشتر نبود ماشین آلات مناسب در روستا مثل تسطیح کن ها می دانند که به این دلیل میزان عملکرد تولید کاهش یافته است. نبود ماشین آلات برداشت سبب شده است در صورتی که گندم کشاورزان خسارت دیده باشد و مجبور شوند زودتر از موعد برداشت کنند و بخواهند برای جبران خسارت به جای آن ذرت بکارند به دلیل نبود چپر از این کار منصرف شوند. وجود شرایط جوی کنونی و بارندگی کم و عدم استفاده از خاکورزی حفاظتی و خاکورزی های مرکب باعث کاهش راندمان تولید هم در اراضی آبی و هم اراضی دیم شده است زیرا استفاده از خاکورزی های سنتی مثل گاوآهن برگرداندار باعث خارج شدن مواد غذایی و رطوبت خاک از دسترس گیاه خصوصا در اراضی دیم می شود.

در ادامه این جلسه به بررسی مناطق و منابع موجود در روستا با استفاده از تکنیک نقشه منابع پرداخته شد. با توجه به نقشه منابع کشیده شده توسط کشاورزان و تیم تسهیلگری، کشاورزان روستای ایوق نظر به این داشتند که منطقه روستای ایوق به بخش هایی تقسیم شود تا در هر بخش از منطقه روستای ایوق هم زمین زراعی، هم باغ و هم کشاورز باشد تا افرادی که تمایل به همکاری نداشتند، برای آن ها هم نتیجه کار مشخص شود تا آن ها هم تمایل به همکاری داشته باشند. این تقسیم بندی به صورت زیر انجام شد.

جدول شماره ۱۴ - تقسیم بندی مناطق روستای ایوق

ردیف	نام مناطق	محل قرارگیری
۱	قویوجاق و کوربلاغ	شرق
۲	تک قویی و شیرین بلاغ	غرب
۳	چمن یولی و الخط	شمال

یکی از مشکلات اصلی روستای ایوق که در جلسات قبل کشاورزان به آن اشاره کرده بودند، خشک شدن و کم آب شدن رودخانه های روستا بود از این رو تیم تسهیلگری با همکاری اهالی روستا اقدام به برگزاری کارگاه هایی در تاریخ ۱۷ و

۹۷/۱۱/۲۲ نموده و با استفاده از تکنیک های تسهیلگری دلایل اصلی کم آبی و تخریب بستر رودخانه های گرگر و صبرو را به کمک خود کشاورزان و اقشار محلی روستای ایوق بررسی کردند. (جداول شماره ۴ و ۵ و عکس های شماره ۷ پیوست)

در این کارگاه با استفاده از ابزار های تسهیلگری از جمله ابزارهایی مانند تکنیک تاریخیچه، تارنکبوتی، قبل و بعد، ماتریس و بوته اثرسنجی وضعیت رودخانه های گرگر و صبرو به کمک اقشار محلی و کشاورزان منطقه تحلیل و بررسی گردید. برای کشاورزان روستای ایوق این تکنیک ها خیلی جالب و بروز بود و از آن ها استقبال بسیار خوبی کردند. در این تکنیک ها به عواملی که باعث کم شدن آب رودخانه های گرگر و صبرو شده است پرداخته شد و از بین آن ها عوامل اصلی و اساسی انتخاب شد و خود کشاورزان متوجه شدند که در بعضی از این عوامل نقش داشتند و باید به آن ها توجه کنند.

از بین تکنیک هایی که نتیجه خوبی داد، تکنیک تاریخیچه بود. در این تکنیک کشاورزان و افرادی که مسن بودند سالی را که یادشان بود، سال ۱۳۲۰ بود. به گفته کشاورزان از سال ۱۳۲۰ تا سال ۱۳۷۰ وضعیت رودخانه خیلی خوب بود، از سال ۱۳۷۱ تا ۱۳۹۷ عواملی که باعث کاهش آب و تخریب بستر رودخانه شد در تکنیک تاریخیچه آورده شد. (شکل شماره ۱)

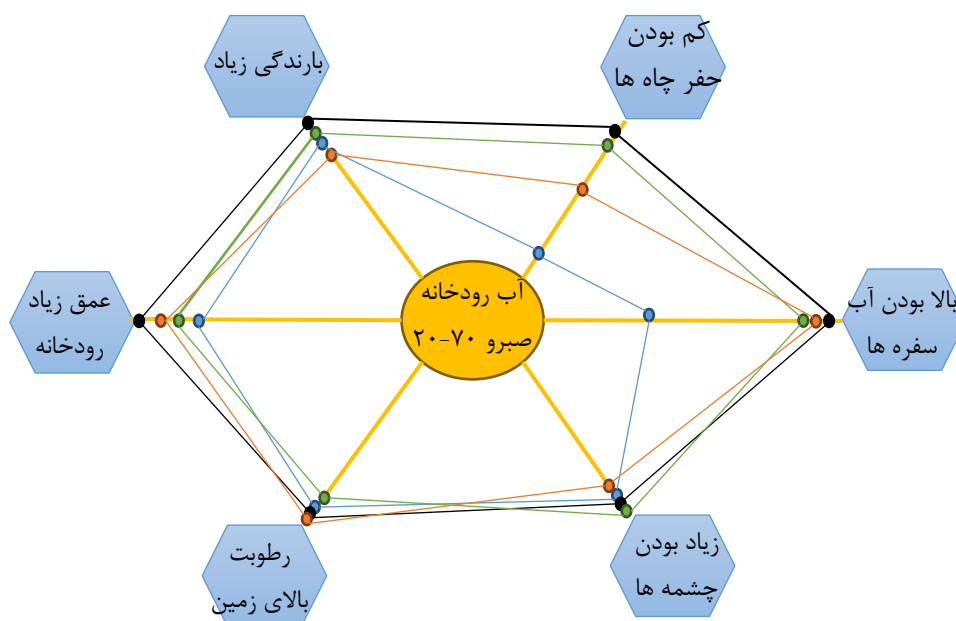
شکل شماره ۱- تکنیک تاریخیچه برای رودخانه صبرو روستای ایوق

۲۵ حلقه چاه وجود		۴۰ حلقه چاه وجود داشت		۱۵ حلقه چاه خشک شده	
برداشت بی رویه از آب چاه ها		دارد که با ۶۰٪ کم آبی مواجه شدند		خشک شده است	
۱۳۲۰	۱۳۵۷-۵۸	۱۳۷۰	۱۳۸۰	۱۳۹۰	۱۳۹۷
بارندگی زیاد بود	حفر چاه ها	آب رودخانه زیاد بود به حدی که تراکتور نمی توانست از آن عبور کند	آب رودخانه بعلت بارندگی کم و خشک شدن چشمه ها کاهش یافته از نصف هم کمتر	کاهش آب چاه ها بارنگی کم در ۱۰۰ متر هم چاه ها آب ندارند	کم آبی خشک سالی های اخیر
آب رودخانه زیاد بود	آب چاه ها زیاد بود در ۶ متر آب بیرون می آمد		آب چاه ها هنوز زیاد بود	بعلت خشکسالی های اخیر بعضی از چاه ها خشک شده اند	
آب و هوا زیاد گرم					

از روی تکنیک تاریخیچه مهمترین عواملی که از سال ۱۳۲۰ تا سال ۱۳۷۰ باعث شده بود آب رودخانه صبرو کاهش نیابد، به وسیله تکنیک تارنکبوتی بررسی گردید. در این تکنیک کشاورزان ۴ نفر را به نمایندگی انتخاب کردند تا عوامل مطرح شده را بررسی کنند. این ۴ نفر نظر خود درباره هریک از عوامل مطرح شده در نمودار را با زدن دات های رنگی مشخص کردند به این صورت که عواملی که به نظرشان تاثیر بیشتری در جلوگیری از کاهش آب رودخانه صبرو در بین سال های ۱۳۲۰ تا ۱۳۷۰ داشت نزدیک به خانه آن عامل و عاملی که تاثیر کمتری در جلوگیری از کاهش آب رودخانه صبرو داشت را دورتر از خانه آن عامل و نزدیک به وسط نمودار دات زدند. در انتهای این تکنیک مشخص گردید که بارندگی کم، عمق زیاد

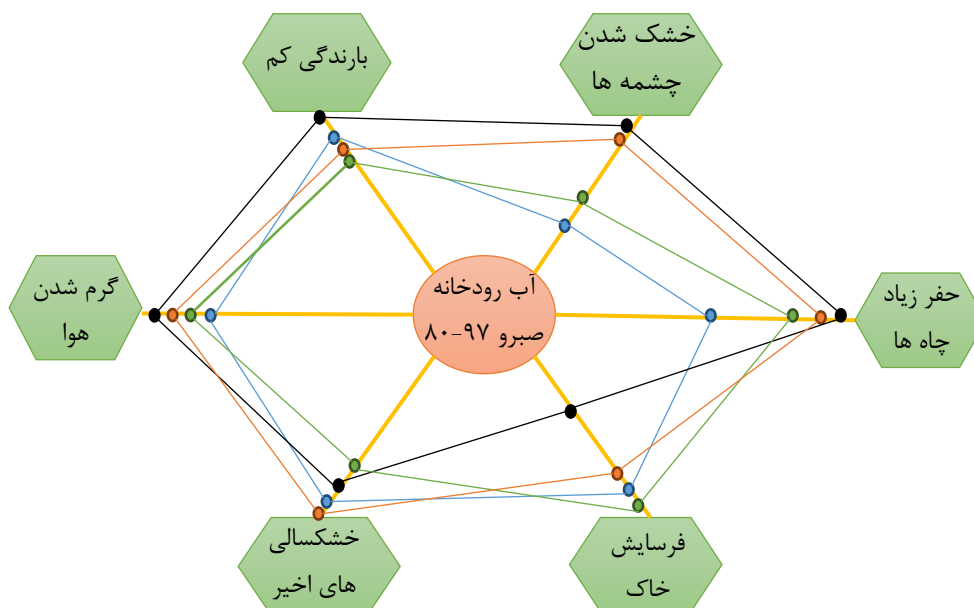
رودخانه، رطوبت بالای زمین و زیاد بودن چشمه ها از نظر کشاورزان عوامل اصلی در جلوگیری از کاهش آب رودخانه صبرو در بین سال های ۱۳۲۰ تا ۱۳۷۰ بودند. (شکل شماره ۲)

شکل شماره ۲- تکنیک تار عنکبوتی برای رودخانه صبرو از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۷۰

عواملی را که از سال ۱۳۸۰ تا سال ۱۳۹۷ باعث شده بود وضعیت رودخانه نامناسب شود نیز با استفاده از تکنیک تار عنکبوتی بررسی گردید. در این مرحله دوباره افرادی به نمایندگی از کشاورزان توسط خودشان و به اختیار انتخاب شدند و عوامل مطرح شده را بررسی کردند که عوامل اصلی و اساسی شناخته شد. (شکل شماره ۳)

شکل شماره ۳- تکنیک تار عنکبوتی برای رودخانه صبرو از سال ۸۰ تا سال ۹۷

پس از تکنیک تارعنکبوتی، از تکنیک ماتریس استفاده شد و بحث هایی که روی تارعنکبوتی قرار داده شده بود بر روی تکنیک ماتریس آورده شده و بررسی گردید. در این بررسی کشاورزان نظر خود را در رابطه با هر یک از عوامل مطرح شده بیان نمودند که نتایج زیر بدست آمد. (شکل شماره ۴)

شکل شماره ۴- تکنیک ماتریس زوجی برای رودخانه صبرو

ماتریس زوجی رودخانه گرگر	بارندگی کم	عمق چاه	آب و هوای گرم	آب رودخانه	خشک شدن چشمه ها	جمع
بارندگی کم		۰	۰/۵	۰	۰	۰/۵
عمق چاه			۰	۱	۱	۲
آب و هوای گرم				۰/۵	۰/۵	۱
آب رودخانه					۰/۵	۰/۵
خشک شدن چشمه ها						
جمع		۱	۱/۵	۱/۵	۲	

در ادامه این کارگاه از تکنیک قبل و بعد برای بررسی میزان آب رودخانه گرگر از سال ۱۳۲۰ تا سال ۱۳۹۷ استفاده گردید که به گفته خود کشاورزان از سال های قبل از سال ۱۳۲۰ تا سال ۱۳۵۷ میزان آب رودخانه بسیار زیاد بود. از سال ۱۳۵۸ به بعد میزان آب رودخانه گرگر به تدریج کاهش یافته است که میزان این کاهش از سال ۱۳۸۰ به بعد سرعت بیشتری گرفته و از سال ۱۳۹۰ به بعد میزان آب تقریباً به ۲۵ درصد رسیده است. (شکل شماره ۵)

شکل شماره ۵- تکنیک قبل و بعد برای رودخانه گرگر

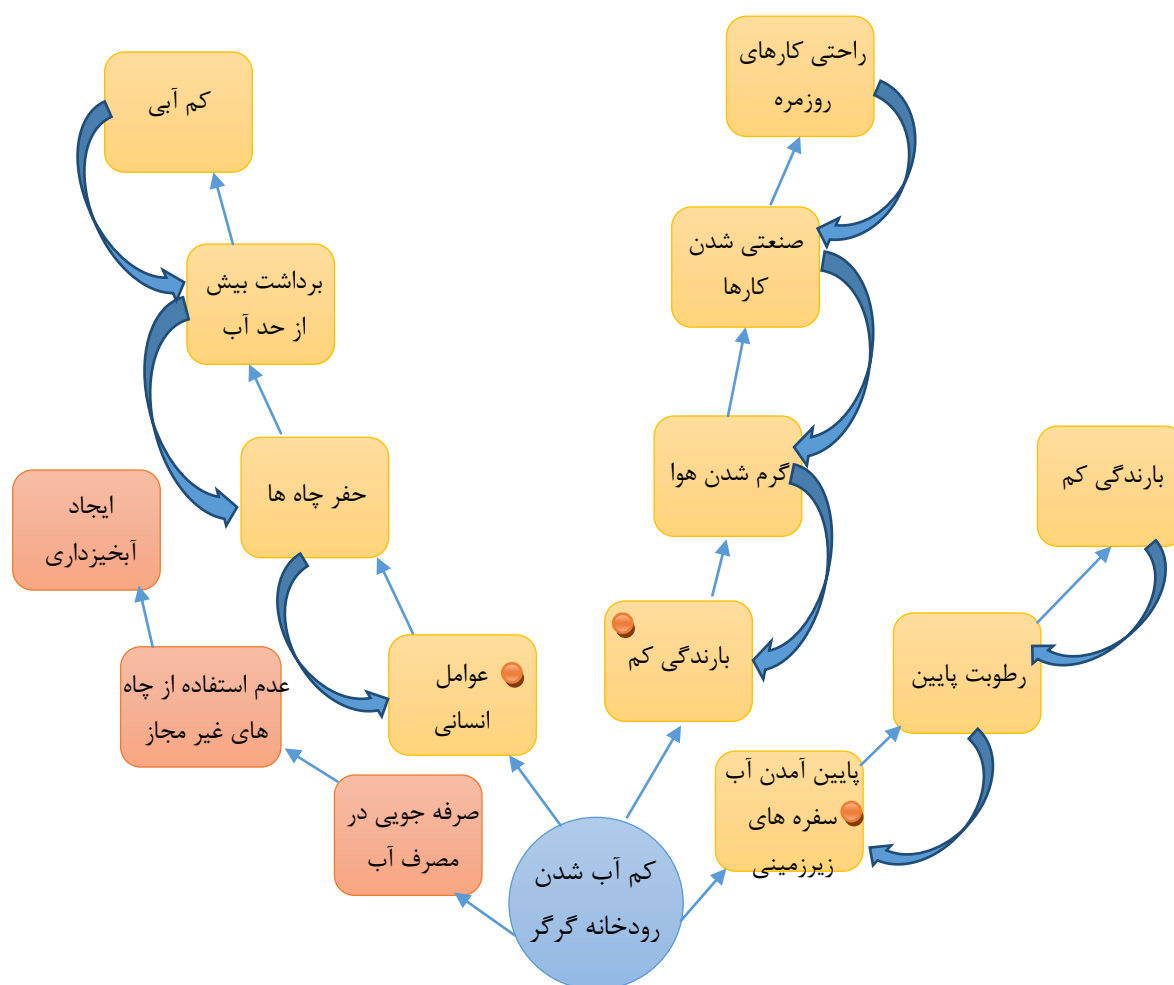
رودخانه گرگر روستای ایوق (از لحاظ آب)		
	قبل	بعد
۱۳۲۰		
۱۳۵۷-۵۸		
۱۳۷۰		
۱۳۸۰		
۱۳۹۰		
۱۳۹۷		

در انتهای این جلسه تیم تسهیلگری برای این که کشاورزان روستای ایوق بتوانند بهتر درک کنند که آب رودخانه گرگر بر اثر چه عواملی کم شده است، از روی تکنیک های تاریخچه، تارعنکبوتی و قبل و بعد، آن دسته از عواملی را که در تکنیک

ها ذکر شد و از نظر کشاورزان مهم بودند، استخراج کرده و بر روی بوته اثر سنجی آورده و توسط فلش های آبی رنگ به هم متصل شدند.

به خاطر اینکه درک این تکنیک برای کشاورزان بهتر و راحت تر باشد، تیم تسهیل گری از قبل بوته اثرسنجی را آماده کرده و در آخر این جلسه توسط خانم مهندس راهبی برای کشاورزان توضیح داده شد. (شکل شماره ۶)

شکل شماره ۶- تکنیک بوته اثرسنجی برای رودخانه گرگر

در ادامه این پروژه برای ارتباط بیشتر با جامعه محلی و کشاورزان، اقدام به بررسی بیشتر مسائل و مشکلات جوامع محلی روستائیان شد که به شرح زیر می باشد.

در مورخه ۹۸/۱/۱۰ با مراجعه به روستای ایوق اقدام به یک هم اندیشی با ۱۴ نفر از کشاورزان روستا (جدول شماره ۹ پیوست) در مسجد جامع ایوق شد و به بحث و گفت و گو در مورد یکی از مشکلات اساسی که داشتند پرداخته شد.

در این جلسه مشکل کمبود آب که یکی از اساسی ترین مشکلات روستای ایوق می باشد، با همکاری اهالی روستا و تسهیلگران مورد بحث و بررسی قرار گرفت. این بررسی با استفاده از تکنیک درخت مشکل انجام شد. به این صورت که ابتدا روی کاغذ تصویر یک درخت کشیده شده و روی تنه درخت موضوع مشکل کمبود آب نوشته شد. ریشه های درخت به عوامل بوجود آورنده مشکل و شاخ و برگ آن به پیامدهای ناشی از مشکل اختصاص داده شد.

در ابتدا در مورد عوامل اصلی بوجود آورنده مشکل کمبود آب بحث شد که کشاورزان حاضر نظرات خود در این مورد را روی کاغذهای رنگی که تسهیلگران در اختیار آن ها قرار داده بودند نوشتند و تسهیلگران آن ها را روی ریشه های درخت چسباندند.

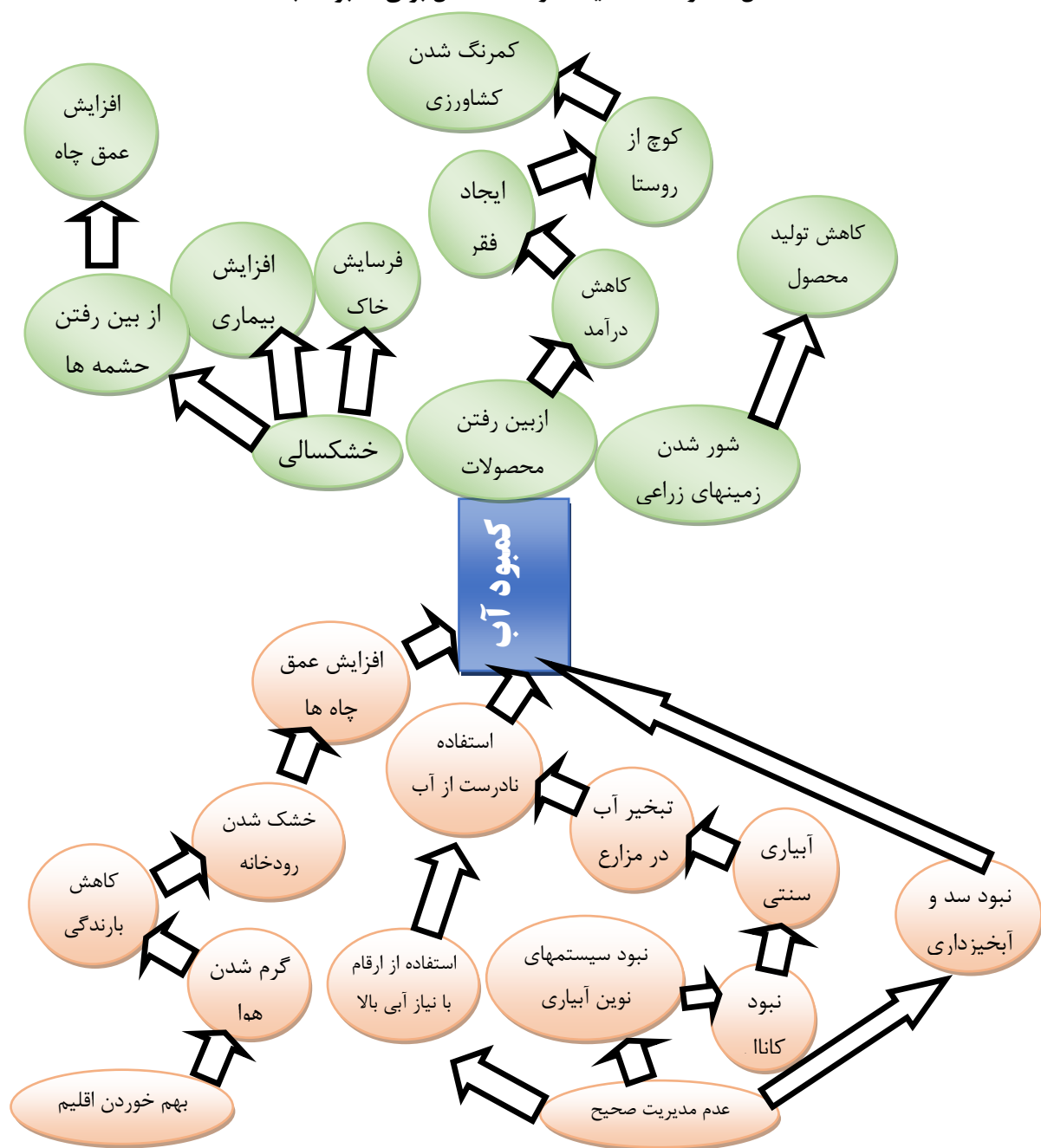
از جمله ریشه های اصلی کمبود آب و پیامدهای ناشی از آن که کشاورزان نوشته بودند عدم مدیریت صحیح که خود باعث بوجود آمدن عوامل دیگری چون نبود سد و آبخیزداری، استفاده از ارقامی که به آب بیشتری نیاز دارند و نبود سیستم های نوین آبیاری، می شود. استفاده از ارقام با نیاز آبی بالا خود باعث استفاده نادرست و زیاد از آب می شود و نبود سیستم های نوین آبیاری و همچنین نبود کانال باعث آبیاری سنتی مزارع شده و این نوع آبیاری باعث تبخیر آب در مزارع و در نتیجه استفاده نادرست و زیاد از آب می شود.

یکی دیگر از ریشه های اصلی کمبود آب که کشاورزان به آن اشاره کرده بودند، بهم خوردن اقلیم آب و هوایی بود که خود باعث گرم شدن هوا و در نتیجه کمبود بارندگی و در پی آن خشک شدن رودخانه ها و در نهایت افزایش عمق چاه ها شده و برداشت بیش از حد آب از این چاه ها باعث کاهش آب های زیرزمینی شده و در نهایت کمبود آب بوجود می آید.

در مورد پیامدهای ناشی از کمبود آب نیز کشاورزان نظرات خود را بر روی کاغذهای رنگی آوردند که از جمله آن ها می توان به ایجاد خشکسالی در منطقه، از بین رفتن محصولات کشاورزی و باغی و شور شدن زمین های زراعی اشاره کرد. پیامدهای ناشی از خشکسالی از نظر کشاورزان ایجاد فرسایش خاک، افزایش بیماری در منطقه و خشک شدن چشمه های موجود در منطقه که خود افزایش عمق چاه ها را به دنبال دارد و پیامدهای شور شدن اراضی کاهش تولید محصولات کشاورزی و پیامدهای از بین رفتن محصولات کشاورزی، کاهش درآمد و بدنبال آن ایجاد فقر در منطقه در نتیجه کوچ از روستا و در نهایت کمزنگ شدن کشاورزی در منطقه، می باشند.

پس از کامل شدن درخت مشکل تسهیلگران با همکاری کشاورزان اقدام به بررسی آن نمودند. از این بررسی این نتیجه حاصل شد که اگر ما در مورد نحوه مصرف آب در بخش های مختلف مخصوصا کشاورزی تجدید نظر نکنیم و به همان شیوه های سنتی قدیمی ادامه دهیم مشکل کمبود آب روز به روز حادتر و پیامدهای ناشی از آن نیز گسترده تر خواهد شد بنابراین باید با همکاری یکدیگر و با برنامه ریزی های دقیق اقدام به مدیریت و اصلاح الگوی مصرف آب نماییم تا از ایجاد شاخ و برگ های بیشتر ناشی از این مشکل جلوگیری کنیم. (عکس های شماره ۱۲ پیوست)

شکل شماره ۷- تکنیک درخت مشکل برای کمبود آب

در تکنیک درخت مشکل در پیامدهای ناشی از کمبود آب، کشاورزان به بالا رفتن هزینه ها و ایجاد فقر اشاره کرده بودند از این رو تیم تسهیلگری تصمیم گرفت تا در ادامه این جلسه با همکاری کشاورزان به بررسی وضعیت معیشتی و فعالیت های کشاورزی روستا بپردازد. این بررسی با استفاده از تکنیک مصاحبه های نیمه ساختار یافته انجام شد.

ابتدا در مورد عمده فعالیت های اهالی روستا بحث شد که طبق گفته های آن ها عمده فعالیت هایشان عبارتند از : ۱- کشاورزی، ۲- دامداری، ۳- فرش بافی. سپس در مورد نحوه فعالیت و سطح درآمد هر یک از این فعالیت ها بحث شد که طبق

اظهارات کشاورزان نحوه فعالیت در هر سه مورد بصورت سنتی بوده و سطح در آمد در کشاورزی در حد متوسط و در بخش های دامداری و فرش بافی متوسط به پایین می باشد.

در مورد دلایل پایین بودن سطح درآمد در این بخش ها کشاورزان به مواردی اشاره کردند که عبارتند از :

در بخش کشاورزی : ۱- کمبود آب، ۲- بالا بودن هزینه ها، ۳- نبود ادوات مکانیزه، ۴- سردسیر بودن منطقه و ...
در بخش دامداری : ۱- پایین بودن قیمت فروش شیر، ۲- بالا بودن هزینه نهاده های دامداری (کنسانتره و ...)، ۳- کم سود بودن نگهداری دام در سطوح کوچک، ۴- ضعف در کشاورزی، ۵- عدم استفاده از بیمه دامداری توسط اهالی روستا و ...
در بخش فرش بافی : ۱- بالا بودن قیمت مواد اولیه (مثلا نخ)، ۲- زمان بر بودن فرش بافی، ۳- پایین بودن قیمت فروش فرش و

کشاورزان در مورد موارد ذکر شده پیشنهاداتی ارائه نمودند که در زیر به برخی از آن ها اشاره شده است.

در بخش کشاورزی : ۱- ایجاد آبخیزداری، ۲- سدبندی، ۳- پوشش انهار، ۴- وام های کم بهره و ...
در بخش دامداری : ۱- بالا بردن قیمت شیر توسط دولت، ۲- پایین آوردن قیمت نهاده های دامداری، ۳- دادن وام های بلاعوض و کم بهره در بخش های بزرگ دامداری و ...

در انتهای جلسه قرار بر این شد که در جلسه آینده با کمک افرادی از اهالی روستا که شناخت بهتری از روستا دارند خانواده هایی که از نظر معیشتی و کشاورزی در سطح پایینی قرار دارند، شناسایی شوند. (عکس های شماره ۱۳ پیوست)

در مورخه ۹۸/۱/۱۹ با مراجعه به روستای ایوق اقدام به برگزاری جلسه هم اندیشی با ۱۴ نفر از کشاورزان روستا (جدول شماره ۱۰ پیوست) در محل مسجد جامع ایوق به منظور بررسی معیشت اهالی، شد.

در جلسه قبل قرار بر این شده بود که خانواده هایی که از نظر معیشتی در سطح پایینی قرار دارند با کمک اهالی روستا شناسایی شوند. برای این کار لازم دیده شد که ابتدا با استفاده از تکنیک نقشه محله، نقشه ای از محله های روستای ایوق کشیده شود تا شناسایی خانواده های مد نظر آسانتر صورت گیرد. طبق گفته اهالی، روستای ایوق دارای ۵ مسجد به نام های مسجد جامع، مسجد مصطفی، مسجد قاجار، مسجد تازه و مسجد قره داش می باشد که محله های روستا نیز بر حسب این مساجد تقسیم بندی می شوند بنابراین از هر محله یک نفر که شناخت بهتری از آن داشت جهت تهیه نقشه آن محله توسط اهالی انتخاب شد. هر یک از این افراد با کمک هم محله های خود اقدام به کشیدن نقشه محله خود نمودند.

برروی نقشه های کشیده شده مواردی از جمله کوچه ها، خیابان ها، مساجد، پل ها و مشخص شد. سپس از اهالی روستا خواسته شد تا تعداد خانواده های موجود در هر کوچه را نیز برروی نقشه مشخص نمایند. پس از تکمیل نقشه ها سطح

معیشتی هر يك از اين محله ها نيز مشخص گرديد كه طبق نظر اهالي همه اين ۵ محله در سطح متوسط و متوسط به پايين قرار دارند.

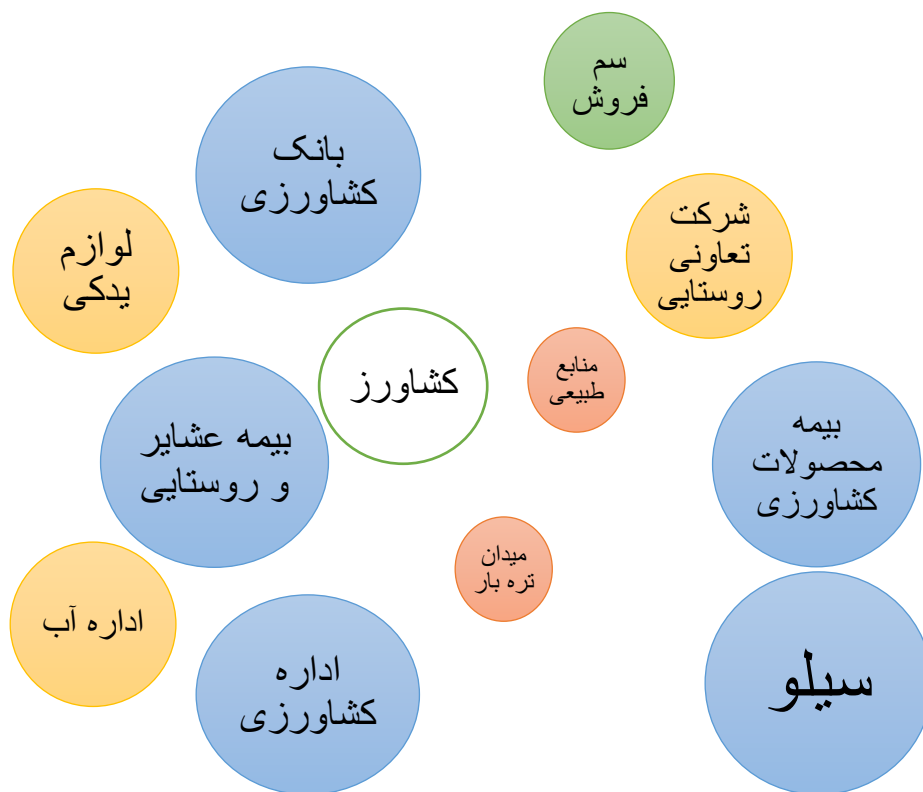
هدف از تهيه اين نقشه ها اين بود كه در آينده با استفاده از تكنيك پيمائش برشي اقدام به شناسايي خانواده هاي ضعيف از نظر معيشتي شود. (عكس هاي شماره ۱۴ پيوست)

در مورخه ۹۸/۲/۱۲ با مراجعه به روستاي ايوق با برگزارى كارگاهي با ۱۵ نفر از كشاورزان روستا (جدول شماره ۱۱ پيوست) در مسجد مصطفى ايوق به بررسى مناطق و ارتباطات كشاورزان با افراد گروه ها و سازمان ها پرداخته شد. در ابتدا با استفاده از تكنيك نقشه منابع اقدام به تهيه نقشه اي از اراضي روستاي ايوق شد. يك نفر از كشاورزان كه شناخت مناسبى از منطقه داشت به نمايندگى از ساير كشاورزان و با همكارى آنان نقشه اي كلي از زمين هاي كشاورزي روستا كشيد. سپس بر روى نقشه تهيه شده مواردى از جمله نام مناطق، چاه هاي عميق فعال و غيرفعال، چاه هاي نيمه عميق، زمين هاي ديم و آبي، زمين هاي شور، چاه آب شرب روستا وسعت اراضي ديم و آبي و وسعت كل اراضي و مشخص گرديد. در نقشه تهيه شده تعداد راه هاي بين مزارع بسيار زياد به چشم مي خورد حتى به گفته كشاورزان برخى از راه هاي فرعي نيز روى نقشه كشيده نشده است، اين راه ها به گفته اهالي حدود ۴۰۰ الى ۵۰۰ هكتار از زمين هاي روستا را اشغال کرده اند كه اين امر به دليل عدم انجام يکپارچه سازى اراضي اتفاق افتاده است. كشاورزان در پاسخ به اين سوال كه چرا اقدام به يکپارچه سازى اراضي نمى كنيد گفتند كه اكثر كشاورزان در اين مورد همكارى نمى كنند.

در ادامه اين جلسه با استفاده از تكنيك تحليل نهادى سازمان ها، ارگان ها، افراد و گروه هايي كه كشاورزان با آن ها ارتباط دارند مشخص گرديد. اين موارد عبارتند از: اداره هاي جهاد كشاورزي، آب، منابع طبيعي، بيمه محصولات كشاورزي، سيلو، بانك كشاورزي، بيمه عشاير و روستايي، سم فروشى ها، ميدان تره بار، لوازم يدكي ها و شركت تعاونى روستا. سپس هريك از اين موارد در داخل دايره هايي با اندازه هاي مختلف قرار داده شدند به اين صورت كه موارد با اهميت بالا در داخل دايره هاي بزرگ و موارد با اهميت پايين داخل دايره هاي كوچك.

در ادامه دايره اي در وسط سفره با عنوان كشاورز كشيده شده و هريك از موارد ذكر شده در اطراف آن قرار گرفتند. (مواردى كه كشاورزان ميزان ارتباط بالايي با آن داشتند نزديك به مركز و مواردى كه ميزان ارتباط كمى داشتند دور از مركز سفره قرار داده شدند) از بين مواردى كه اهميت بالايى براى كشاورزان داشت ولى كشاورزان ارتباط مناسبى با آن ها نداشتند اداره جهاد كشاورزي (بدليل فاصله زياد مركز خدمات و دورى از مركز شهرستان و همچنين آگاهى كم برخى از كشاورزان از اهميت و فعاليت هاي اين اداره) بيمه محصولات كشاورزي (بدليل عدم پرداخت خسارت در سال هاي گذشته) سم فروش ها و لوازم يدكي ها (بدليل قيمت بالاي سموم و لوازم يدكي) را مى توان نام برد. (عكس هاي شماره ۱۵ پيوست)

شکل شماره ۸- تکنیک تحلیل نهادی برای کشاورزان روستای ایوق

۲- تشکیل گروه های محلی براساس دغدغه، اولویت ها و علایق مطرح شده در شهر شربیان

نظر به این که گروه بندی های ذکر شده در روستای ایوق خوب جواب داد، به خاطر اینکه خود کشاورزان روستای ایوق تمایل به این گروه بندی را داشتند، تیم تسهیلهگری در مورخه ۹۷/۱۰/۱۶ در مسجد جامع شربیان این گروه بندی انجام شده را برای کشاورزان و اقشار محلی شهر شربیان پیشنهاد دادند که آن ها از این گروه بندی استقبال کرده و با هم فکری خود و تیم تسهیلهگری سه گروه به صورت زیر تشکیل دادند. (جدول شماره ۸ و عکس های شماره ۱۱ پیوست)

جدول شماره ۱۵- گروه های تشکیل شده در شهر شربیان

ردیف	نام گروه
۱	معیش و درآمد
۲	کمبود آب
۳	ماشین آلات کشاورزی

در هر گروه کشاورزان دغدغه هایی را بیان نمودند که در زیر به آن ها اشاره شده است و تیم تسهیلهگری در نظر دارد در کارگاه های بعدی اقدام به بررسی دقیق تر این دغدغه ها نموده و از بین آن ها مواردی را که می توان روی آن ها کار کرد انتخاب کرده و با همکاری کشاورزان اقدام به جست و جوی راه حل های بالقوه برای آن ها نماید.

دغدغه های گروه معیش و درآمد : نبود بازار مناسب در منطقه برای فروش محصولات کشاورزی، نبود بذور اصلاح شده، توزیع نامناسب کودهای شیمیایی

به دلیل نبود بازار مناسب برای محصولات کشاورزی، فروش محصولات کشاورزی توسط واسطه باعث پایین آمدن قیمت شده است، با وجود توان مالی پایین کشاورزان و قیمت بالای بذور اصلاح شده توانایی خرید بذور اصلاح شده را ندارند. به دلیل توزیع نامناسب کودهای شیمیایی از طرف تعاونی ها و قیمت بالای کودهای شیمیایی در بازار آزاد کشاورزان توان خرید کود با قیمت آزاد را ندارند.

دغدغه های گروه کمبود آب : عدم آموزش کافی کشاورزان، نبود یکپارچه سازی اراضی، کم رنگ شدن کشاورزی در

منطقه

به دلیل نبود آموزش برای کشاورزان و عدم آشنایی آن ها از روش های نوین آبیاری و استفاده از روش های سنتی برای آبیاری، میزان مصرف آب در بخش کشاورزی بالا می باشد و این امر باعث شده کمبود آب به یک مشکل اساسی در منطقه تبدیل شود. نبود یکپارچه سازی اراضی باعث می شود بیشتر از روش های سنتی برای آبیاری استفاده شود و در نتیجه میزان مصرف آب بالا باشد. با افزایش مصرف آب در بخش کشاورزی منطقه با مشکل کمبود آب مواجه شده است که در نتیجه آن کشاورزان قادر به کشت در اراضی خود نبوده و رفته رفته کشاورزی در منطقه کم رنگ تر می شود.

دغدغه های گروه ماشین آلات : استفاده نابجا و بی موقع از ماشین آلات کشاورزی، نبود کشاورزی مکانیزه و مدرن به دلیل نبود برخی از ماشین آلات برای از بین بردن ناهمواری های اراضی شربیان مثل تسطیح کن های لیزری، کشاورزان مجبور به استفاده از ماشین آلات دیگر به جای آن ها می شوند که این خود موجب بوجود آمدن خسارات جبران ناپذیر می شود. به دلیل نبود ماشین آلات مدرن مثلاً خطی کار گندم برای زمین های آبی، کشاورزان مجبور به استفاده از روش های کشاورزی سنتی می شوند.

در مورخه ۹۸/۲/۲ با مراجعه به شربیان اقدام به برگزاری کارگاهی با ۱۸ نفر از اقشار محلی و کشاورزان شربیان (جدول شماره ۱۲ پیوست) در مسجد جامع شربیان گردید. در این جلسه به بررسی فعالیت های اقتصادی و معیشتی و نقشه منابع شربیان پرداخته شد.

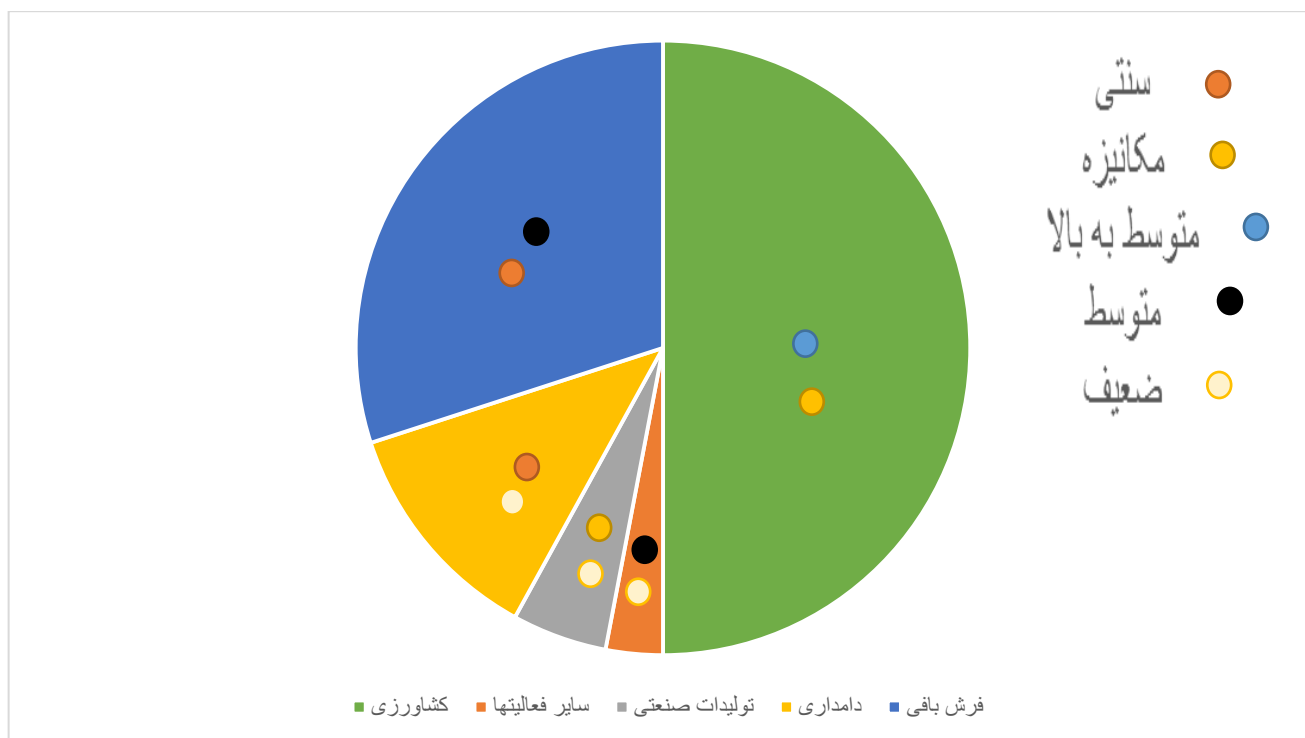
در ابتدای این جلسه با کمک کشاورزان حاضر عمده فعالیت های معیشتی شربیان مشخص شد که عبارت بودند از : ۱-

کشاورزی ، ۲- فرشبافی ، ۳- دامداری ، ۴- تولیدات صنعتی

سپس با استفاده از نمودار پای سهم هریک از این فعالیت ها مشخص گردید که بیشترین سهم مربوط به کشاورزی بود سپس فرش بافی سپس دامداری و درنهایت تولیدات صنعتی قرار داشتند. در ادامه سنتی یا مکانیزه بودن و سطح درآمد هر یک از فعالیت ها نیز با کمک کشاورزان مشخص گردید که عبارتند از: کشاورزی تا حدودی مکانیزه بوده و سطح درآمد آن متوسط به بالا است، قالیبافی به صورت سنتی بوده و سطح درآمد آن متوسط می باشد، دامداری عمدتاً سنتی بوده و سطح درآمد آن متوسط می باشد و تولیدات صنعتی سطح درآمد ضعیف دارد. هدف از اجرای این تکنیک بررسی ویژگی های معیشتی و عمده فعالیت های اقتصادی شربیان بود.

در ادامه این جلسه با استفاده از تکنیک نقشه منابع اقدام به تهیه نقشه از مناطق شربیان گردید. کشاورزان ابتدا یک نفر را که شناخت کافی از مناطق داشت انتخاب کردند سپس با همفکری یکدیگر نقشه ای کلی از اراضی شربیان کشیدند. در روی این نقشه مواردی از جمله نام مناطق، محل قرار گیری چاه های عمیق، زمین های دیم و آبی، دامداری ها، مرغداری ها، کارگاه های صنعتی و مشخص گردید. (عکس های شماره ۱۶ پیوست)

شکل شماره ۹- تکنیک نمودار پای

فصل سوم (فاز ۵ پروژه همکاری در احیای دریاچه ارومیه با مشارکت جوامع محلی در

استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی)

۱- برنامه ریزی عملیاتی به منظور محک زدن راه حل های جامعه محلی در روستای ایوق

در تاریخ ۹۸/۳/۱۲ با مراجعه به روستای ایوق اقدام به برگزاری جلسه‌ای با اهالی روستا در مسجد جامع ایوق گردید. در جلسات قبل که در روستای ایوق برگزار شده بود عمده فعالیت‌های معیشتی اهالی روستا مشخص شده بود که عبارت بودند از : کشاورزی، دامداری و فرش‌بافی. در این جلسه با استفاده از تکنیک نمودار روابط اقدام به بررسی بیشتر این فعالیت‌ها گردید. (عکس‌های شماره ۱۷ پیوست)

در ابتدا فعالیت‌های معیشتی ذکر شده در داخل دایره ای در مرکز سفره نوشته شدند سپس در هر یک از موارد هرگونه دادوستد و ارتباطی که اهالی روستا با سایر افراد، گروه‌ها و ارگان‌ها داشتند از تحلیل گران حاضر پرسیده شده و در داخل دایره‌هایی در اطراف دایره مرکزی نوشته شدند که عبارت بودند از :

جدول شماره ۱۶- افراد، گروه‌ها و ارگان‌هایی که اهالی روستای ایوق به نوعی با آن‌ها دادوستد دارند

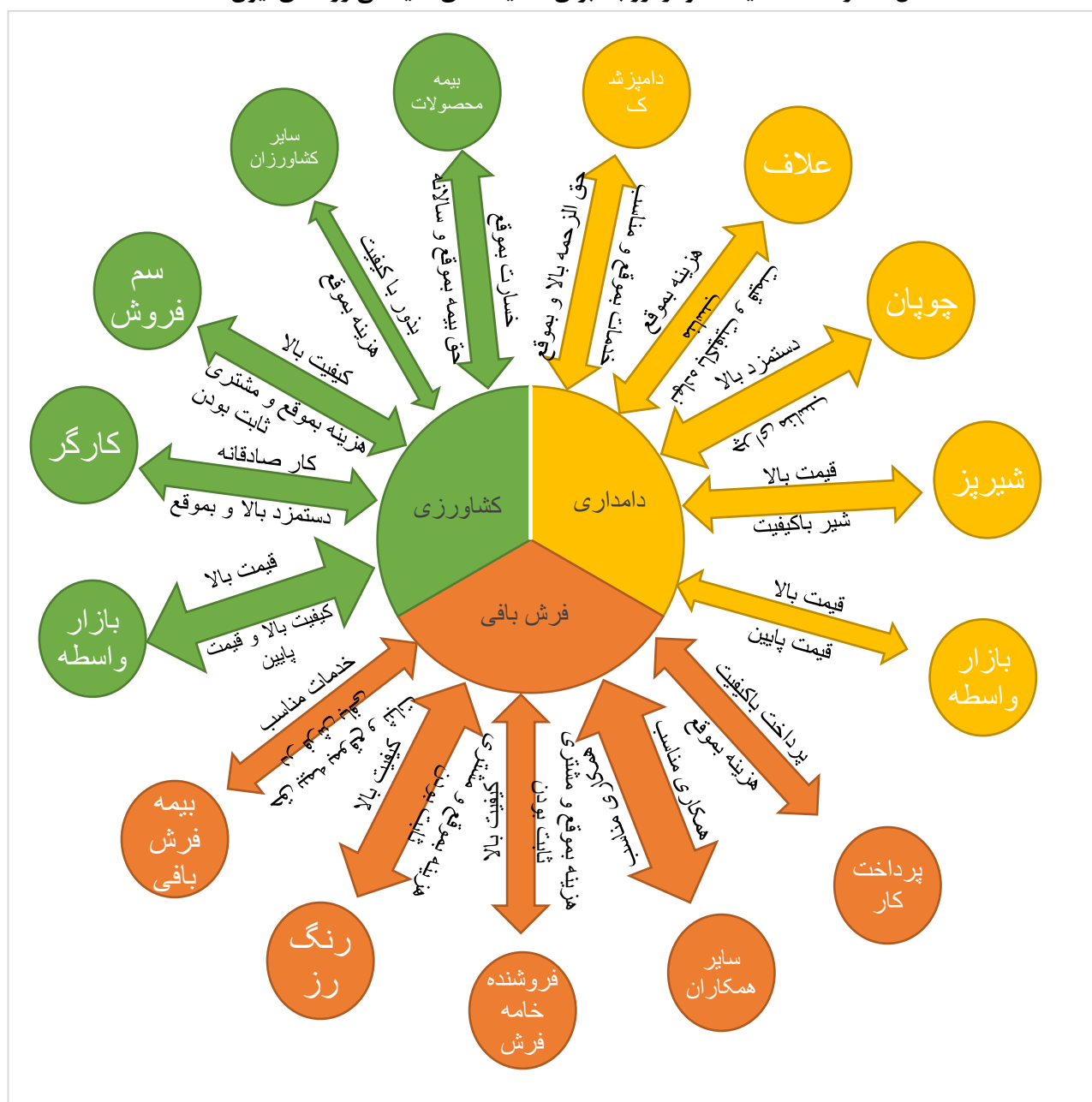
فعالیت	کشاورزی	دامداری	فرش بافی
افراد و گروه های مرتبط	بازار واسطه	دامپزشک	پرداخت کار فرش
	کارگر	علاف	سایر همکاران
	سم فروش	چوپان	فروشنده خامه فرش
	سایر کشاورزان	شیرپز	رنگرز
	بیمه محصولات کشاورزی	بازار فروش دام	بیمه فرش بافی

سپس بین دایره‌های اطراف و دایره مرکزی فلش‌هایی دو طرفه (ارتباط دو طرفه) کشیده شد و حجم مبادلات و داد و ستدهای موجود بین آن‌ها از طریق اندازه فلش‌ها مشخص گردید (هرچقدر فلش عریض‌تر باشد، نشان دهنده حجم بالای مبادلات و هرچقدر نازک‌تر باشد، نشان دهنده حجم پایین مبادلات می‌باشد). در بالا و پایین فلش‌های کشیده شده نیز انتظارات و داد و ستدهایی که دو طرف با یک دیگر داشتند با مشارکت تحلیل گران نوشته شد.

جدول شماره ۱۷- حجم مبادلات و داد و ستدهای موجود بین اهالی ایوق و سایر افراد، گروه‌ها و ارگان‌ها

فعالیت	افراد و گروه های مرتبط	حجم مبادلات	داد و ستدهای موجود	انتظارات موجود در دو طرف
کشاورزی	بازار واسطه	زیاد	فروش محصولات تولیدی پس از برداشت	قیمت بالا-کیفیت بالا و قیمت پایین
	کارگر	متوسط	انجام کارهای کشاورزی در ازای دریافت دستمزد	کار صادقانه-دستمزد بموقع و بالا
	سم فروش	متوسط	خرید سم و کود	کود و سم باکیفیت-مشتري ثابت بودن و هزینه بموقع
	سایر کشاورزان	کم	خرید بذر برای کاشت	بذور باکیفیت-هزینه بموقع
	بیمه محصولات کشاورزی	متوسط	پرداخت حق بیمه برای دریافت خسارات وارده در صورت وجود	پرداخت خسارت بموقع-بیمه کردن همه ساله، پرداخت بموقع حق بیمه
دامداری	دامپزشک	متوسط	معاینه و انجام امورات بهداشتی دام در قبال پرداخت هزینه	ارائه خدمات بموقع و مناسب-حق الزحمه بالا و بموقع
	علاف	متوسط	خرید نهاده های دامی	نهاده باکیفیت و قیمت مناسب-هزینه بموقع
	چوپان	زیاد	چرای دام ها در مراتع در قبال دیافت دستمزد	نگهداری و چرای مناسب-دستمزد بالا
	شیرپز	متوسط	فروش شیر دام ها	هزینه بالا-شیر باکیفیت
	بازار فروش دام	کم	فروش دام های گوشتی	قیمت بالا-قیمت پایین
فرش بافی	پرداخت کار فرش	متوسط	پرداخت دادن به فرش های بافته شده در ازای پرداخت هزینه	پرداخت باکیفیت-هزینه بموقع
	سایر همکاران	زیاد	کمک به بافتن فرش در قبال کمک متقابل	همکاری مناسب-همکاری مناسب
	فروشنده خامه فرش	متوسط	خرید خامه فرش	کیفیت بالا-هزینه بموقع و مشتري ثابت بودن
	رنگرز	زیاد	رنگ کردن خامه ها در ازای پرداخت هزینه	کیفیت بالا-هزینه بموقع و مشتري ثابت بودن
	بیمه فرش بافی	کم	پرداخت حق بیمه جهت استفاده از مزایا و بازنشستگی	ارائه خدمات مناسب تر-حق بیمه بموقع و ثبات در فرش بافی

شکل شماره ۱۰- تکنیک نمودار روابط برای فعالیت های معیشتی روستای ایوق

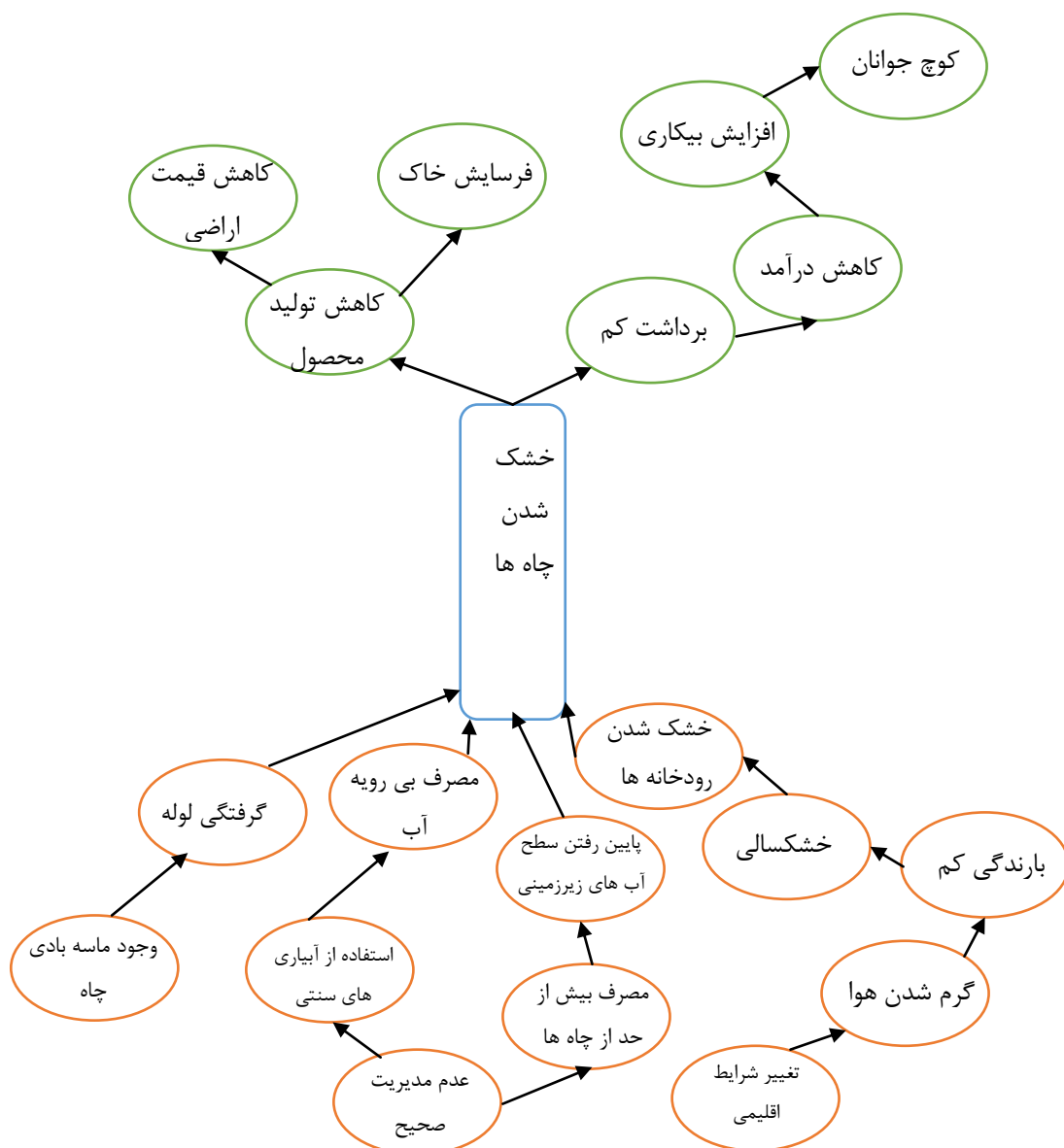
در مورخه ۹۸/۳/۱۳ با مراجعه به روستای ایوق اقدام به برگزاری جلسه ای با اهالی روستا در محل مسجد جامع ایوق گردید. در این جلسه با استفاده از تکنیک درخت مشکل به بررسی دلایل خشک شدن برخی از چاه های عمیق روستا که در نقشه منابع به آن اشاره کرده بودند و همچنین به بررسی عمده محصولات روستای ایوق با استفاده از تکنیک نمودار پای اقدام شد. (عکس های شماره ۱۸ پیوست)

در ابتدا به مسئله خشک شدن چاه ها پرداخته شد. بر روی سفره و روی تنه درخت مشکل خشک شدن چاه های عمیق نوشته شده سپس از تحلیل گران خواسته شد تا دلایل بوجود آورنده این مشکل را در کاغذ های رنگی که در اختیارشان گذاشته شده بود بنویسند. از جمله مواردی که به آن ها اشاره شده بود عبارتند از : تغییر شرایط اقلیمی، بارندگی کم، خشک سالی، خشک شدن رودخانه ها، گرم شدن هوا، برداشت بیش از حد از چاه ها، پایین رفتن سطح آب های زیرزمینی، عدم مدیریت صحیح، استفاده از روش های سنتی آبیاری، وجود ماسه بادی در بافت خاک برخی چاه های عمیق و گرفتگی لوله های چاه ها.

پس از چسباندن کاغذ های رنگی نوشته شده در محل ریشه درخت، از تحلیل گران خواسته شد که پیامدهای ناشی از خشک شدن چاه های عمیق را نیز در کاغذ های رنگی بنویسند. از جمله موارد نوشته شده توسط آن ها عبارتند از : کاهش تولید محصولات کشاورزی، کاهش قیمت اراضی، فرسایش خاک، برداشت کم محصول، کاهش درآمد، افزایش بیکاری و کوچ جوانان. (شکل شماره ۱۱)

در ادامه این جلسه به بررسی عمده محصولات تولیدی روستای ایوق پرداخته شد. ابتدا از تحلیل گران محصولات تولیدی روستا پرسیده شده و در کنار سفره نوشته شد سپس براساس میزان تولید هر محصول، موارد نوشته شده به نمودار پای انتقال داده شد. در ادامه تعداد خانواری که در روستای ایوق به کشت هر کدام از محصولات نوشته شده در نمودار مشغول هستند با مشارکت تحلیل گران به طور تقریبی مشخص شده و نوشته شد و در نهایت میزان درآمد حاصل از تولید هر یک از محصولات به کمک دات های رنگی توسط تحلیل گران مشخص گردید. (جدول شماره ۱۸ و شکل شماره ۱۲)

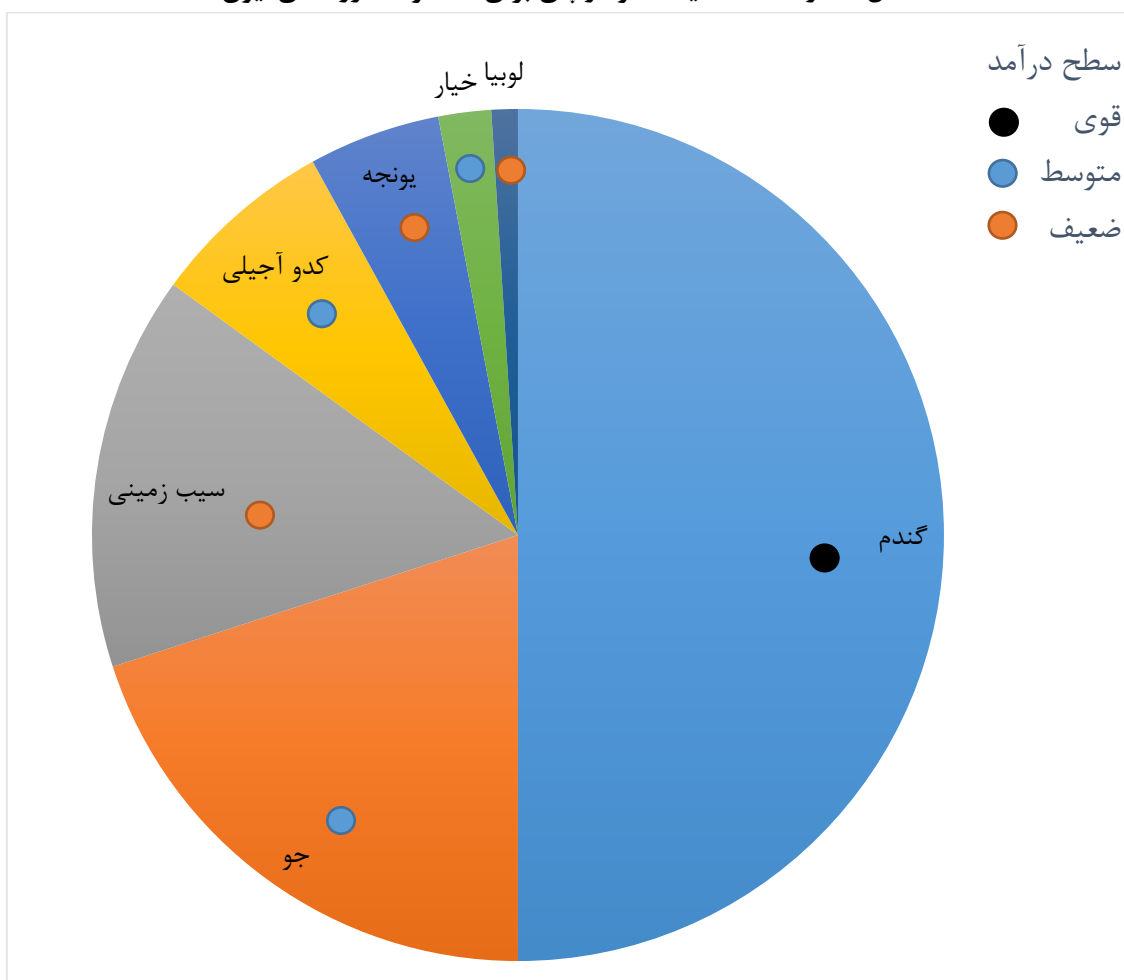
شکل شماره ۱۱- تکنیک درخت مشکل برای خشک شدن چاه های عمیق روستای ایوق

جدول شماره ۱۸- عمده محصولات کشاورزی روستای ایوق بترتیب از بیشترین میزان تولید

ردیف	نام محصول	تعداد خانواری که این محصول را کشت می کنند	میزان درآمد حاصله از کشت
۱	گندم	۳۸۰	قوی
۲	جو	۳۸۰	متوسط
۳	سیب زمینی	۲۵	ضعیف
۴	کدوآجیلی	۴۰	متوسط
۵	یونجه	۵۰	ضعیف
۶	خیار	۵ ش	متوسط
۷	لوبیا	۵۰	ضعیف

شکل شماره ۱۲- تکنیک نمودار پای برای محصولات روستای ایوق

در تاریخ ۹۸/۳/۲۴ کارگاهی با اهالی روستای ایوق در مسجد جامع این روستا جهت بررسی فرصت ها و مسائل کشاورزی در مورد محصول گندم که یکی از محصولات زراعی اصلی ایوق بشمار می رود، برگزار گردید. (عکس‌های شماره ۱۹ پیوست)

در جلسه قبل که محصولات اصلی روستای ایوق با مشارکت اهالی روستا مشخص شده بود و تعداد خانواری که اقدام به کشت هر کدام از این محصولات می کنند نیز مشخص شده بود در این جلسه با همکاری تحلیل گران و با استفاده از تکنیک نمودار پای اقدام به تقسیم بندی این خانوارها به گروه های قوی، متوسط و ضعیف در مورد محصول گندم نمودیم. این گروه بندی از لحاظ وجود ادوات کشاورزی، میزان آب در دسترس، وسعت اراضی، توانایی های مالی و صورت گرفت.

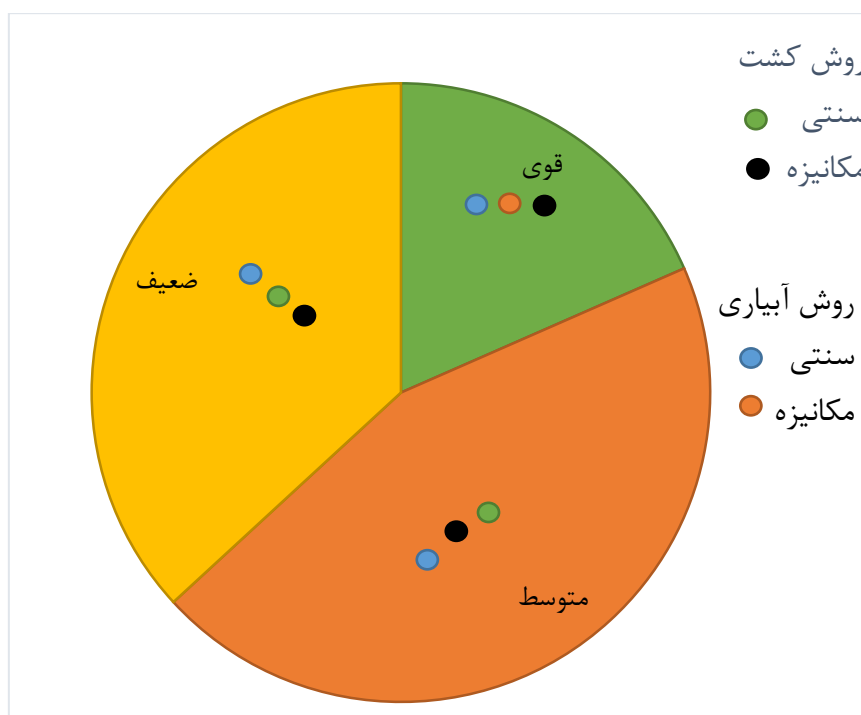
از ۳۸۰ خانواری که گندم کشت می کنند (به دست آمده از نمودار پای جلسه قبل)، ۷۰ خانوار در سطح قوی، ۱۷۰ خانوار در سطح متوسط و ۱۴۰ خانوار در سطح ضعیف قرار دارند. پس از این تقسیم بندی، نحوه کشت و روش آبیاری نیز در این سه دسته مشخص گردید به این صورت که در دسته قوی کشت به صورت مکانیزه و آبیاری هم به روش سنتی و هم تحت فشار (۲ نفر از کشاورزان روستا از آبیاری تحت فشار استفاده می کنند) می باشد، در دسته های متوسط و ضعیف کشت هم به صورت سنتی و هم مکانیزه بوده و آبیاری به صورت سنتی می باشد.

در طول این بررسی ها برخی از کشاورزان مسائلی را نیز مطرح کردند از جمله این که در صورتی که محصول گندم آن ها به دلایلی صدمه ببیند و کشاورز به دلیل اقتصادی نبودن این محصول مجبور به رها کردن آن شود چون ادوات لازم را در دسترس ندارد (مثلا چاپر برای برداشت ذرت) قادر به انجام کشت جایگزین به جای محصول از دست رفته را نداشته و نمی تواند ضرر حاصله از آن را جبران نماید.

در مورد روش های آبیاری نیز کشاورزان مسائلی مطرح نمودند مثلا در آبیاری به روش سنتی با مشکل علف های هرز و آفات و بیماری ها مواجه می شوند ولی به دلیل نداشتن توان مالی قادر به تغییر روش آبیاری از سنتی به تحت فشار را ندارند.

یکی دیگر از مسائلی که کشاورزان در این جلسه مطرح نمودند این بود که به دلیل سنتی بودن کشاورزی در روستا و نبود کشاورزی کارشناسی شده راندمان تولید و به دنبال آن درآمد حاصل از کشاورزی کاهش یافته است. در قبال این مسئله نیز یکی از کشاورزان این پیشنهاد را ارائه نمود که اگر در روستا یک قطعه زمین هرچند کوچک جهت آموزش روش های نوین به کشاورزان وجود داشته باشد و کشاورزان نتایج حاصل از روش های کارشناسی شده را در این زمین ببینند مشتاق به اجرای این روش ها در زمین های خود شده و بدین ترتیب کشاورزی نوین روز به روز در روستا گسترده تر می شود.

شکل شماره ۱۳- تکنیک نمودار پای برای محصول گندم روستای ایوق

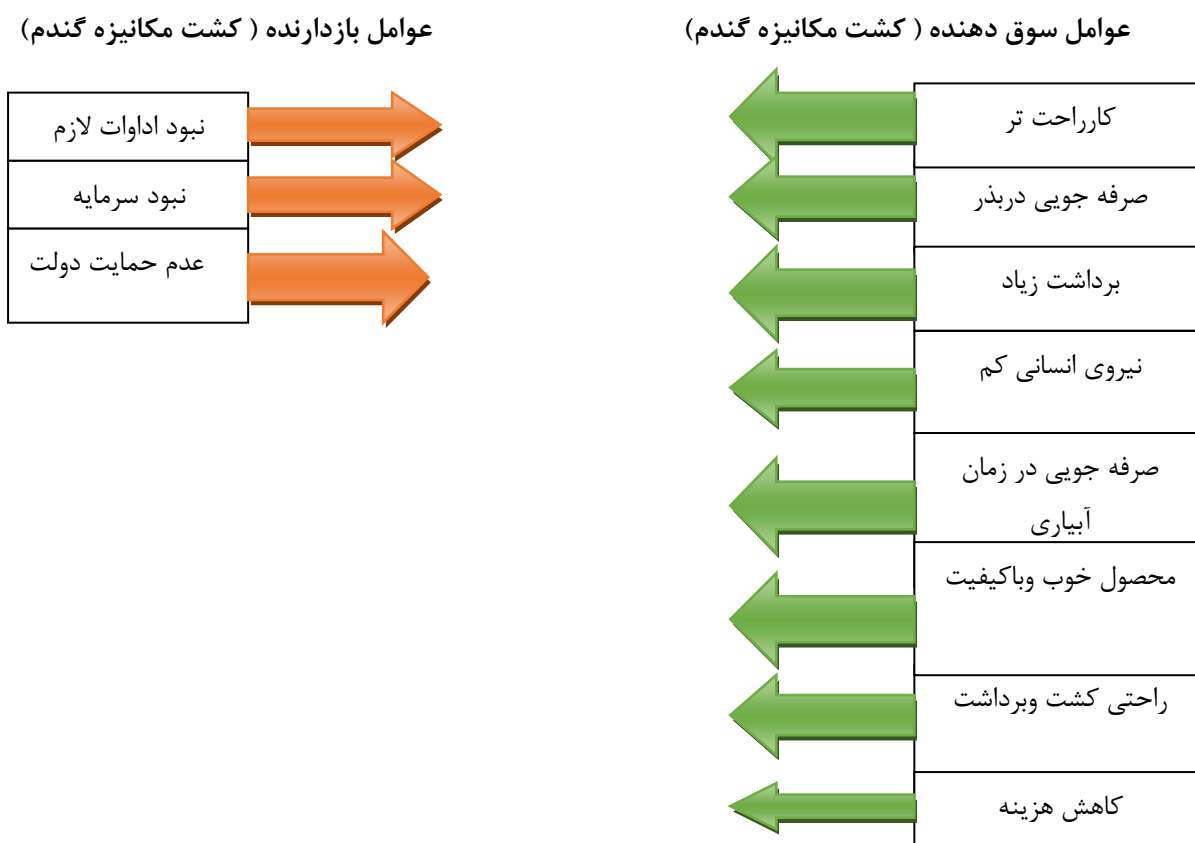

در مورخه ۹۸/۴/۱۰ کارگاهی با اهالی روستای ایوق در مسجد جامع این روستا جهت بررسی کشت مکانیزه گندم که عمده ترین محصول این روستا محسوب میشود برگزار گردید. (عکسهای شماره ۲۰ پیوست)

در ادامه بحث جلسه قبلی که درمورد گندم عمده ترین محصول این روستا محسوب میشود با استفاده از نمودار پای توانستیم سطح زیرکشت و همچنین از نظر کشت ضعیف و قوی و متوسط بودن آنها از نظر کشت این محصول و مشکلات موجود در این زمینه را مورد بحث و گفت و گو قرار دادیم.

در این جلسه با عامل های سوق دهنده به مکانیزه کردن این محصول را مورد بحث قرار دادیم که از مهم ترین عامل های که در این جلسه کشاورزان در کاغذهای رنگی نوشته اند عبارت اند از: راحتی کار- صرفه جویی در بذر- برداشت زیاد- راحتی برداشت. و همچنین عوامل بازدارنده (که نمیتوانند گندم را بصورت مکانیزه کشت کنند) عبارتند از: نبود ادوات لازم برای کشت مکانیزه و همچنین نبود سرمایه و عدم حمایت دولت را بیان نمودند.

(شکل شماره ۱۴- عوامل سوق دهنده و بازدارنده کشت مکانیزه گندم)

در این جلسه با استفاده از فلش ها میزان اهمیت هر یک از عنوان های کشاورزان مطرح کرده بودند را نشان دادند که در عوامل سوق دهنده راحتی کار و صرفه جویی در بذر و برداشت زیاد از اهمیت بیشتری برای کشاورزان داشت و در عوامل بازدارنده برای کشت مکانیزه عدم حمایت دولت و نبود ادوات لازم برای کشت مکانیزه برای کشاورزان از اهمیت بالایی برخوردار بود.

در مورخه ۹۸/۵/۷ کارگاهی با تعدادی از کشاورزان روستای ایوق در مسجد مصطفی این روستا برگزار گردید. در این کارگاه مزایا و معایب آبیاری های مکانیزه و سنتی با مشارکت کشاورزان حاضر تحلیل و بررسی گردید. در روستای ایوق اکثر کشاورزان از روش های سنتی جهت آبیاری زمین های کشاورزی خود استفاده می کنند و استفاده از روش های مکانیزه توسط چند نفر از کشاورزان صورت می گیرد. یکی از دلایل استفاده کم از روش های مکانیزه در روستای ایوق، عدم یکپارچه سازی اراضی و ناهموار بودن برخی از زمین های کشاورزی می باشد که در این مورد یکی از پیشنهادات مطرح شده استفاده از روش های مکانیزه کلاسیک و همچنین استفاده از آبپاش های تفنگی بود.

در بررسی مزایا و معایب آبیاری مکانیزه با مشارکت کشاورزان از مواردی که در مورد مزایای این روش مطرح شد می توان به بهره برداری زیاد از زمین های کشاورزی، آبیاری سطح وسیعی از مزارع با مقدار کم آب نسبت به روش سنتی،

استفاده از نیروی انسانی کم‌تر و همچنین اختیاری بودن زمان آبیاری اشاره کرد و در مورد معایب این روش که کشاورزان مطرح نمودند می‌توان به تبخیر بالا در مزرعه و مشکل هم‌پوشانی آب‌پاش‌ها به دلیل بادخیز بودن منطقه اشاره نمود.

در مورد مزایای آبیاری سنتی که کشاورزان مطرح نمودند می‌توان به فاصله زیاد بین دو آبیاری متوالی به دلیل رطوبت زیادی که در زمین پس از آبیاری باقی می‌ماند و باعث می‌شود محصول دوام بیشتری داشته باشد، اشاره نمود و از معایب این روش می‌توان مواردی از جمله هدر رفتن ۵۰ درصد آب در هنگام آبیاری، ناهموار شدن زمین زراعی در این روش و مدت زمان زیاد رسیدن آب از چاه به سر زمین را نام برد.

جدول شماره ۱۹- مزایا و معایب آبیاری‌های سنتی و مکانیزه

ردیف	آبیاری سنتی		آبیاری مکانیزه	
	مزایا	معایب	مزایا	معایب
۱	فاصله زیاد بین دو آبیاری متوالی	هدر رفتن ۵۰ درصد آب در هنگام آبیاری	بهره برداری زیاد از زمین‌های کشاورزی	تبخیر بالا در مزرعه
۲	-	ناهموار شدن زمین زراعی	آبیاری سطح وسیعی از مزارع با مقدار کم آب	مشکل هم‌پوشانی آب‌پاش‌ها به دلیل بادخیز بودن منطقه
۳	-	مدت زمان زیاد رسیدن آب از چاه به سر زمین	استفاده از نیروی انسانی کم‌تر	-
۴	-	-	اختیاری بودن زمان آبیاری	-

باتوجه به اینکه همه کشاورزان به دلیل توان مالی کم قادر به تغییر روش آبیاری خود از سنتی به مکانیزه نمی‌باشند تسهیل‌گران پیشنهاداتی برای کاهش میزان مصرف آب در روش‌های سنتی ارائه نمودند که عبارتند از: ایجاد کانال بجای نهرهای سنتی، نیمه مکانیزه کردن مزارع (استفاده از روش‌های کم فشار) کاشت ارقام مقاوم به کم آبی و با نیاز آبی کم، تغییر روش کشت از کرتی به شیری و

در مورخه ۹۸/۵/۲۵ کارگاهی در روستای ایوق با همکاری اهالی روستا با موضوع کشاورزی پایدار برگزار گردید. در این کارگاه ابتدا برداشت اهالی از موضوع کشاورزی پایدار بررسی گردید که هرکدام از اهالی تعریف‌هایی را ارائه نمودند که از جمله می‌توان به کشاورزی ماندگار، حفظ آب و خاک، مکانیزه بودن کشاورزی و ... اشاره نمود. سپس اهالی روستا و تسهیلگران با همفکری یکدیگر به یک تعریف کلی از کشاورزی پایدار رسیدند که عبارت بود از: در منطقه یک کشاورزی به روز و قابل اجرا و ماندگار داشته باشیم مثلاً در کشت گندم، سبب زمینی و

پس از بدست آمدن این تعریف موضوع کشاورزی پایدار با استفاده از تکنیک عوامل سوق دهنده و بازدارنده با همکاری و همفکری تحلیل‌گران مورد بحث و بررسی قرار گرفت. ازجمله عوامل سوق دهنده که کشاورزان بیان نمودند عبارتند از:

استفاده از کشاورزان باتجربه، یکپارچه سازی اراضی، ارتباط کشاورزان با شرکت های باتجربه، استفاده از کودهای ارگانیک، استفاده از آزمایش آب و خاک، استفاده از روش های نوین آبیاری، استفاده از کارشناسان کاربرد و ...

عواملی که از نظر تحلیل گران باعث شده است کشاورزی پایدار در منطقه وجود نداشته باشد (عوامل بازدارنده) عبارتند از: نبود بذر مناسب در منطقه، نداشتن اطلاعات کامل، نداشتن تجهیزات مناسب مکانیزه، نبود بازار مناسب در منطقه، کم آبی و ... در ادامه میزان اهمیت هر یک از موارد ذکر شده از نظر تحلیل گران با استفاده از قطر فلش ها مشخص گردید که در عوامل سوق دهنده به ترتیب آزمایش آب و خاک، استفاده از روش های نوین آبیاری و استفاده از کشاورزان با تجربه و در عوامل بازدارنده به ترتیب کم آبی، نبود بذر مناسب در منطقه، نداشتن اطلاعات کافی، و نبود بازار مناسب در منطقه از اهمیت بالایی برخوردار بودند.

نکات کلیدی: کشاورزان به دلیل نامناسب بودن بذر ها و نبود بذر مادر از کیفیت بذر ها ناراضی بودند و بدلیل کم آبی و نداشتن آموزش کافی و کم رنگ بودن ارتباط کشاورزان با کارشناسان از محصولات و بذور مقاوم به کم آبی اطلاع کافی نداشتند. کشاورزان با همفکری یکدیگر و با استفاده از کشاورزان کاربرد و باتجربه و بودن بازار مناسب در منطقه می توانند به کشاورزی پایدار در منطقه برسند.

پیشنهادهای اهالی: داشتن ادوات مکانیزه به روز در منطقه، دادن وام های کم بهره از طرف دولت، وجود بذرهای مناسب در منطقه

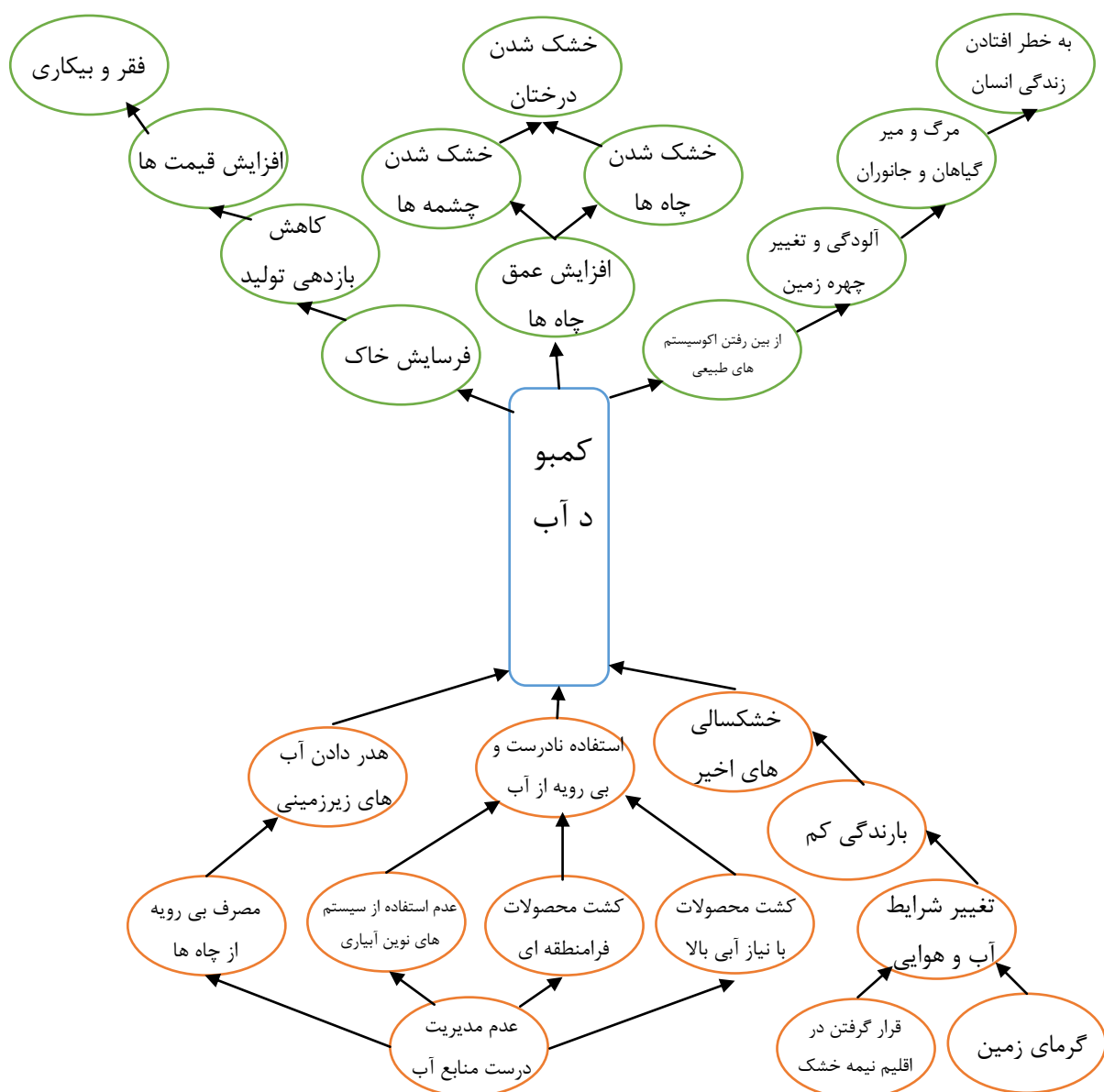
۲- برنامه ریزی عملیاتی به منظور محک زدن راه حل های جامعه محلی در شربیان

در مورخه ۹۸/۳/۱۲ در شربیان طی جلسه ای با مشارکت تعدادی از اهالی به بررسی مشکل کمبود آب که یکی از مشکلات اساسی آن ها می باشد، پرداخته شد. (عکس های شماره ۲۰ پیوست)

این بررسی بوسیله تکنیک درخت مشکل انجام گردید. ابتدا برروی تنه درخت عنوان مشکل (کمبود آب) نوشته شده سپس از تحلیل گران درخواست شد تا دلایل اصلی بوجود آورنده این مشکل را از نظر خودشان برروی کاغذهای رنگی که در اختیارشان قرار داده شده بود بنویسند. تسهیلگران کاغذهای نوشته شده را در محل ریشه درخت برروی سفره چسبانند. از دلایلی که تحلیل گران به آن اشاره کرده بودند عبارتند از : عدم مدیریت درست منابع آب، مصرف بی رویه از چاه های عمیق، هدر دادن آب های زیرزمینی، عدم استفاده از سیستم های نوین آبیاری، کشت محصولات فرامنطقه ای، کشت محصولات با نیاز آبی بالا، استفاده نادرست و بی رویه از آب، قرار گرفتن کشور در اقلیم نیمه خشک جهان، گرمای زمین، تغییر شرایط آب و هوایی، بارندگی کم، خشک سالی های اخیر.

در ادامه از تحلیل گران خواسته شد تا پیامدهای ناشی از مشکل کمبود آب را از نظر خودشان برروی کاغذهای رنگی بنویسند پس از آن این کاغذها نیز برروی شاخ و برگ درخت مشکل چسبانده شدند. مواردی که تحلیل گران در مورد پیامدهای ناشی از کمبود آب نوشته بودند عبارتند از : از بین رفتن اکوسیستم های طبیعی، تغییر چهره زمین و آلودگی آن، مرگ و میر گیاهان و جانوران، به خطر افتادن زندگی انسان، افزایش عمق چاه ها، خشک شدن چاه ها و چشمه ها، خشک شدن درختان، فرسایش خاک، کاهش بازدهی تولید محصولات کشاورزی، بالا رفتن قیمت ها، ایجاد فقر و بیکاری.

شکل شماره ۱۵- تکنیک درخت مشکل برای کمبود آب در شربیان

- در مورخه ۹۸/۳/۱۳ جلسه ای با تعدادی از اهالی شربیان در مسجد جامع برای بررسی فعالیت های معیشتی برگزار گردید (عکس های شماره ۲۱ پیوست). در جلسات قبل که با اهالی شربیان برگزار شده بود، عمده فعالیت های معیشتی آن ها مشخص شده بود که عبارت بودند از: کشاورزی، فرش بافی، دامداری، تولیدات صنعتی و سایر فعالیت ها. در این جلسه از بین این فعالیت ها به بررسی سه فعالیت کشاورزی، فرش بافی و دامداری^۱ که بیشترین سهم را به خود اختصاص داده اند با استفاده از تکنیک نمودار روابط پرداخته شد.

^۱ - در شربیان دامداری های سنتی تقریباً دیگر وجود ندارند و دامداری های موجود اکثراً صنعتی و گوشتی می باشند.

در ابتدا فعالیت های معیشتی ذکر شده در داخل دایره ای در مرکز سفره نوشته شدند سپس در هریک از موارد هرگونه دادوستد و ارتباطی که اهالی شریبان با سایر افراد، گروه ها و ارگان ها داشتند از تحلیل گران حاضر پرسیده شده و در داخل دایره هایی در اطراف دایره مرکزی نوشته شدند که عبارت بودند از :

جدول شماره ۲۰- افراد، گروه ها و ارگان هایی که اهالی شریبان به نوعی با آن ها دادوستد دارند

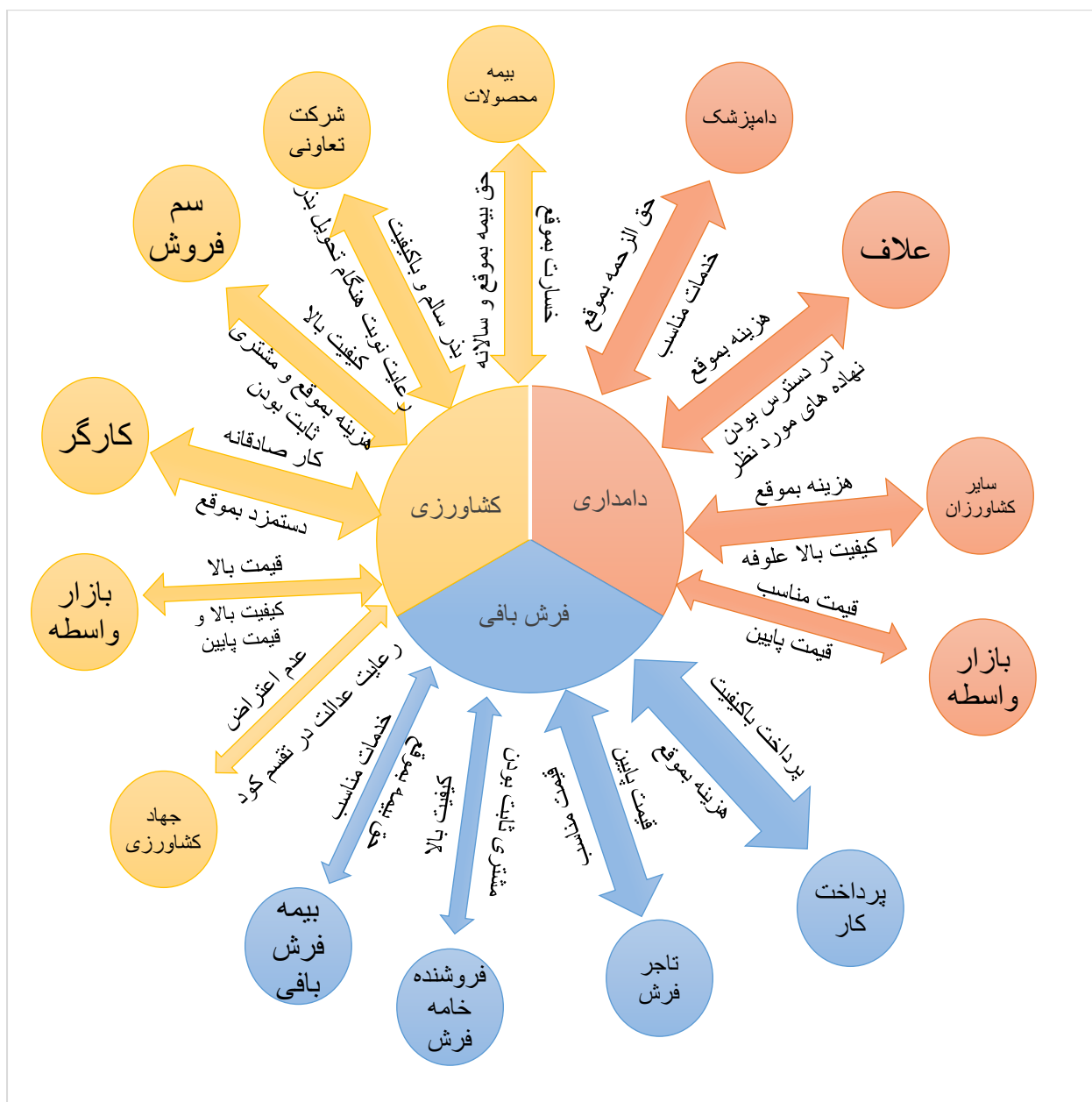
فعالیت	کشاورزی	دامداری	فرش بافی
افراد و گروه های مرتبط	بازار واسطه	بازار فروش دام	فروشنده خامه فرش
	بیمه محصولات کشاورزی	علاف	تاجر فرش
	شرکت تعاونی شریبان	دامپزشک	پرداخت کار فرش
	سم فروش	سایر کشاورزان	بیمه فرش بافی
	اداره جهاد کشاورزی	-	-
	کارگر	-	-

سپس بین دایره های اطراف و دایره مرکزی فلش هایی دو طرفه (ارتباط دو طرفه) کشیده شد و حجم مبادلات و داد و ستد های موجود بین آن ها از طریق اندازه فلش ها مشخص گردید. در بالا و پایین فلش های کشیده شده نیز انتظارات و داد و ستدهایی که دو طرف با یک دیگر داشتند با مشارکت تحلیل گران نوشته شد.

جدول شماره ۲۱- حجم مبادلات و داد و ستدهای موجود بین اهالی شربیان و سایر افراد، گروه ها و ارگان ها

فعالیت	افراد و گروه های مرتبط	حجم مبادلات	داد و ستدهای موجود	انتظارات موجود در دو طرف
کشاورزی	بازار واسطه	کم	فروش محصولات تولیدی پس از برداشت	قیمت بالا-کیفیت بالا و قیمت پایین
	بیمه محصولات کشاورزی	کم	پرداخت حق بیمه برای دریافت خسارات وارده در صورت وجود	پرداخت خسارت بموقع-بیمه کردن همه محصولات، پرداخت بموقع حق بیمه
	شرکت تعاونی شربیان	زیاد	تهیه بذر برای کاشت	بذر سالم و باکیفیت-رعایت نوبت هنگام تحویل بذر
	سم فروش	زیاد	خرید سم	سم باکیفیت-مشتری ثابت بودن و هزینه بموقع
	اداره جهاد کشاورزی	کم	تهیه کود	رعایت عدالت در تقسیم کود-عدم اعتراض
	کارگر	زیاد	انجام کارهای کشاورزی در ازای دریافت دستمزد	کار صادقانه-دستمزد بموقع
دامداری	بازار فروش دام	زیاد	فروش دام های گوشتی	قیمت مناسب-قیمت پایین
	علاف	زیاد	خرید نهاده های دامی	در دسترس بودن نهاده های مورد نظر-هزینه بموقع
	دامپزشک	زیاد	معاینه و انجام امورات بهداشتی دام در قبال پرداخت هزینه	ارائه خدمات مناسب-حق الزحمه بموقع
	سایر کشاورزان	کم	خرید علوفه مور نیاز برای دام	کیفیت بالا-هزینه بموقع
فرش بافی	فروشنده خامه فرش	کم	خرید خامه فرش	کیفیت بالا-مشتری ثابت بودن
	تاجر فرش	متوسط	فروش فرش های بافته شده	قیمت مناسب-قیمت پایین
	پرداخت کار فرش	زیاد	پرداخت دادن به فرش های بافته شده در ازای پرداخت هزینه	پرداخت باکیفیت-هزینه بموقع
	بیمه فرش بافی	کم	پرداخت حق بیمه جهت استفاده از مزایا و بازنشستگی	ارائه خدمات مناسب-پرداخت بموقع حق بیمه

شکل شماره ۱۶- تکنیک نمودار روابط برای فعالیت های معیشتی شربیان

- در مورخه ۹۸/۳/۲۵ با مراجعه به شربیان کارگاهی با اقلشار محلی و کشاورزان شربیان در مسجد جامع برگزار گردید. در این کارگاه مزایا و معایب آبیاری های سنتی و مکانیزه با مشارکت تحلیل گران بررسی گردید. (عکس های شماره ۲۲ پیوست)

ابتدا در مورد مزایای آبیاری سنتی بحث گردید و از کشاورزان خواسته شد تا نظرات خود را بر روی کاغذهای رنگی که در اختیارشان قرار داده شده بود بنویسند. در این مورد کشاورزان به نبود هزینه های اولیه و مناسب بودن برای قطعات کوچک اشاره کرده بودند. سپس درباره معایب آبیاری سنتی بحث شد که نظرات کشاورزان در این مورد عبارتند از: مصرف زیاد آب، ازدیاد علف های هرز، صرف وقت زیاد، سله بستن خاک، افزایش آفات و بیماری ها.

در ادامه در مورد مزایای آبیاری‌های مکانیزه بحث گردید و نظرات کشاورزان در این مورد نیز روی سفره ثبت گردید که عبارت بودند از: مصرف کم آب، کاهش علف‌های هرز، حفظ رطوبت مناسب در خاک، صرف وقت کم برای آبیاری، راحتی در استفاده از سموم، راحتی در آبیاری، هموار بودن مزرعه، راحتی کار با ادوات به دلیل هموار بودن مزرعه، کاهش آفات و بیماری‌ها. سپس نظرات کشاورزان در مورد معایب این روش‌ها پرسیده شد که عبارت بودند از: هزینه اولیه بالا، عدم کارایی مناسب در مناطق بادخیز، گرفتگی قطره‌چکان‌ها و فیلترها، مشکلات زیاد در تعمیر دستگاه‌ها هنگام خرابی، شکستن لوله‌ها موقع وزش بادهای شدید

جدول شماره ۲۲- مزایا و معایب آبیاری‌های سنتی و مکانیزه

ردیف	آبیاری سنتی		آبیاری مکانیزه	
	مزایا	معایب	مزایا	معایب
۱	نبودن هزینه اولیه	مصرف زیاد آب	مصرف کم آب	هزینه اولیه بالا
۲	مناسب برای قطعات کوچک	ازدیاد علف‌های هرز	کاهش علف‌های هرز	عدم کارایی مناسب در مناطق بادخیز
۳	-	صرف وقت زیاد	حفظ رطوبت مناسب در خاک	گرفتگی قطره‌چکان‌ها و فیلترها
۴	-	سله بستن خاک	صرف وقت کم برای آبیاری	مشکلات زیاد در تعمیر دستگاه‌ها هنگام خرابی
۵	-	افزایش آفات و بیماری‌ها	راحتی در استفاده از سموم	شکستن لوله‌ها موقع وزش بادهای شدید
۶	-	-	هموار بودن مزرعه	-
۷	-	-	راحتی کار با ادوات	-
۸	-	-	کاهش آفات و بیماری‌ها	-

- در مورخه ۹۸/۴/۲۰ تیم تسهیلگری باحضور در اراضی کشاورزی سایت شریبان اقدام به بررسی مزایا آبیاری مکانیزه که در جلسه قبلی با استفاده از تکنیک مزایا و معایب آبیاری مکانیزه و سنتی بحث کرده بودیم در این جلسه با استفاده از تکنیک ماتریس زوجی میزان اهمیت هر کدام از مواردی که در جلسه قبلی در مورد مزایای آبیاری مکانیزه کشاورزان مطرح کرده بودند مورد بحث و گفت و گو قرار دادیم که در این میان از نظر اهمیت و اولویت بندی: مصرف کم آب- حفظ رطوبت بالا در زمین و همچنین راحتی در آبیاری از اهمیت بالایی برای کشاورزان در آبیاری مکانیزه دارد. (عکس‌های شماره ۲۳ پیوست)

شکل شماره ۱۷-تکنیک ماتریس زوجی برای مزایای آبیاری مکانیزه

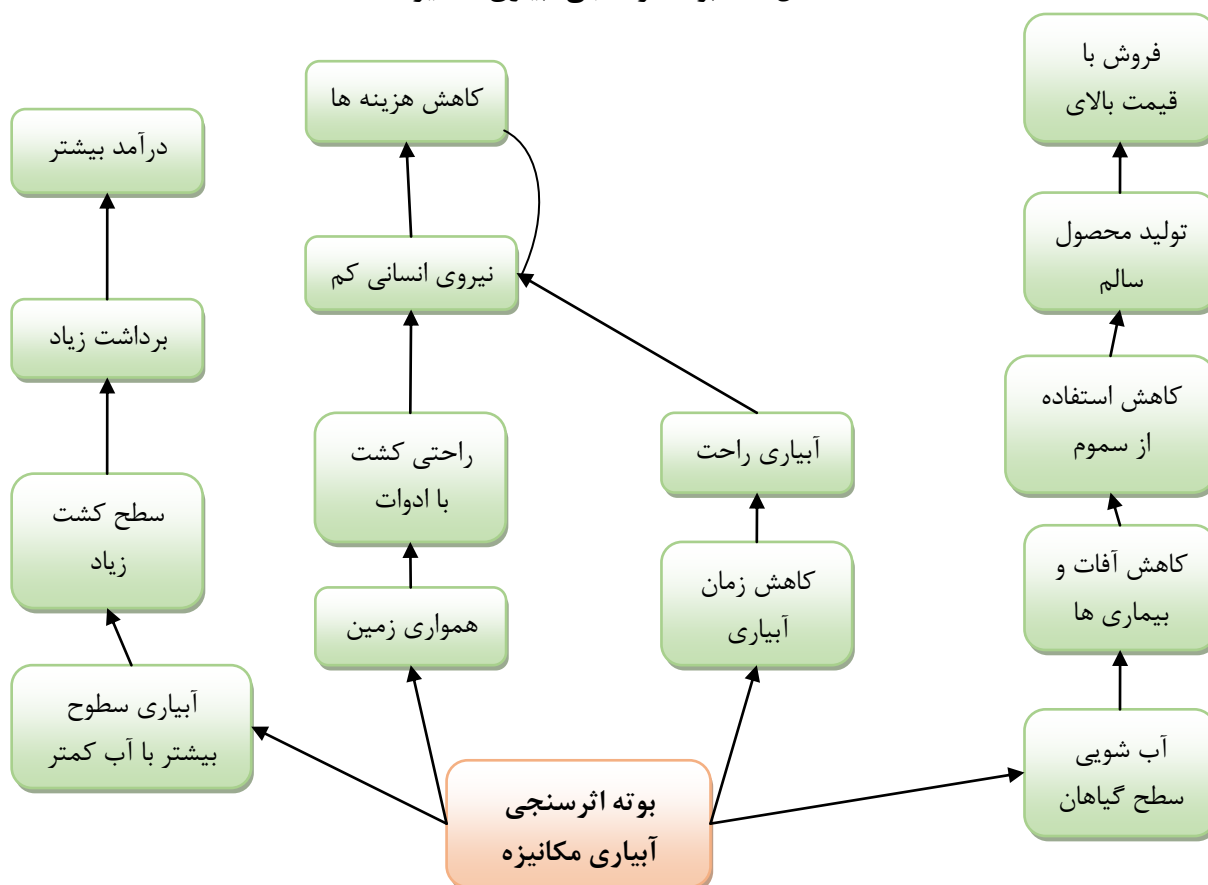
مزایای آبیاری مکانیزه	مصرف کم آب	حفظ رطوبت بالا در زمین	راحتی در آبیاری	همواربودن مزرعه	کاهش آفات	راحت کار باادوات	جمع
مصرف کم آب		مصرف کم آب	مصرف کم آب	هموار بودن مزرعه	مصرف کم آب	مصرف کم آب	۳
					کاهش آفات	راحتی کار با ادوات	
حفظ رطوبت درزمین			راحتی در آبیاری	هموار بودن مزرعه	حفظ رطوبت درزمین	حفظ رطوبت درزمین	۳
			حفظ رطوبت درزمین	حفظ رطوبت درزمین			
راحتی در آبیاری				راحتی آبیاری	راحتی آبیاری	راحتی در آبیاری	۳
همواربودن مزرعه					هموار بودن مزرعه	راحتی کار با ادوات	۱/۵
						هموار بودن مزرعه	
کاهش آفات						راحتی کار با ادوات	-
راحتی کار باادوات							
جمع	-	-	۰/۵	۱/۵	۰/۵	۲	-

در این جلسه در تکنیک ماتریس زوجی از نظر اولویت و اهمیت مصرف کم آب اهمیت بالایی برای کشاورزان دارد زیرا ب دلیل خشک شدن چه ها و خشک سالی های اخیر کشاورزان قادر به کشت بعضی از مزارع خود نیستند به همین دلیل مصرف کم آب آبیاری مکانیزه اهمیت بالایی برای کشاورزان دارد و همچنین حفظ رطوبت بالا در زمین بدلیل اینکه دوره آبیاری افزایش پیدا میکند از اهمیت بالایی برخوردار است و راحتی در آبیاری مکانیزه بدلیل صرف وقت کمتر و کم هزینه بودن بدلیل نگرفتن کارگر و نیروی انسانی کمتر برای کشاورزان اهمیت دارد.

- در مورخه ۹۸/۵/۱۲ کارگاهی با دو نفر از کشاورزان شریبان در محل مزرعه آقای خسروی برگزار گردید. در این کارگاه اثرات آبیاری مکانیزه با استفاده از تکنیک بوته اثرسنجی و با مشارکت کشاورز تحلیل و بررسی گردید. از جمله تاثیرات آبیاری مکانیزه می توان به افزایش سطح کشت به خاطر آبیاری سطوح بیشتر با آب کم تر اشاره کرد که در اثر آن نیز میزان برداشت محصول افزایش یافته و در نتیجه درآمد کشاورزان افزایش می یابد. از تاثیرات دیگر آبیاری مکانیزه کاهش آفات و بیماری ها

بر اثر آب شویی سطح گیاهان می‌باشد که در اثر آن میزان مصرف سموم کاهش یافته و در نتیجه محصول سالم تولید می‌شود که این محصول با قیمت بالا به فروش می‌رسد. کاهش زمان آبیاری، راحتی کار و نیاز به نیروی انسانی کم‌تر از دیگر تاثیرات آبیاری مکانیزه می‌باشد که در نتیجه آن‌ها هزینه‌ها کاهش یافته و بدین ترتیب درآمد کشاورز افزایش می‌یابد.

شکل ۱۸- بونه اثرسنجی آبیاری مکانیزه

- در مورخه ۹۸/۵/۱۴ کارگاهی با دو نفر از کشاورزان شریبان در محل مزرعه آقای علیانسنج برگزار گردید. در این کارگاه مزایا و معایب کشت مکانیزه و سنتی گندم با مشارکت کشاورز تحلیل و بررسی گردید. ابتدا در مورد مزایا و معایب کشت مکانیزه بحث شد که نظر کشاورز در مورد مزایای این روش عبارت است از: کشت راحت‌تر، کشت بذر در عمق زیاد و در نتیجه آن در امان ماندن از حشرات، پرندگان، باد و ...، کوددهی راحت‌تر پای بوته، کاهش میزان مصرف بذر در مزارع، یکدست بودن مزرعه، آبیاری کم به خاطر حفظ رطوبت بالا، افزایش درآمد، نیاز به نیروی انسانی کم‌تر، کاهش هزینه‌ها، افزایش راندمان محصول

معایب روش کشت مکانیزه از نظر کشاورز عبارت از قیمت بالای دستگاه‌ها و کشت بذر در مزارع آبی در دو نوبت می‌باشد.

در مورد کشت گندم به روش سنتی هیچ مزیتی از طرف کشاورز بیان نشد و در مورد معایب این روش مواردی از جمله کاشت بذر در عمق کم، نیاز به نیروی انسانی زیاد، بالا بودن میزان مصرف بذر و کم بودن دور آبیاری (فاصله کم بین دو آبیاری متوالی) توسط کشاورز بیان گردید.

جدول شماره ۲۳- مزایا و معایب کاشت سنتی و مکانیزه گندم

ردیف	کشت سنتی		کشت مکانیزه	
	مزایا	معایب	مزایا	معایب
۱	-	کاشت بذر در عمق کم	کشت راحت تر	قیمت بالای دستگاهها
۲	-	نیاز به نیروی انسانی زیاد	کشت بذر در عمق زیاد	کشت بذر در مزارع آبی در دو نوبت
۳	-	بالا بودن میزان مصرف بذر	در امان ماندن بذر از حشرات، پرندگان، باد و ...	-
۴	-	کم بودن دور آبیاری	کوددهی راحت تر پای بوته	-
۵	-	-	کاهش میزان مصرف بذر	-
۶	-	-	یکدست بودن مزرعه	-
۷	-	-	آبیاری کم به خاطر حفظ رطوبت بالا	-
۸	-	-	افزایش درآمد و کاهش هزینه ها	-
			افزایش راندمان محصول	

- در مورخه ۹۸/۵/۲۵ کارگاهی در شهر شریبان در محل مزرعه آقای باقری نژاد و با همکاری ایشان با موضوع کشاورزی پایدار برگزار گردید. در این کارگاه با استفاده از تکنیک عوامل سوق دهنه و بازدارنده موضوع بحث (کشاورزی پایدار) با همکاری و همفکری با کشاورز مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت. ابتدا در مورد عوامل سوق دهنده بحث گردید و مواردی که کشاورز بیان نمود در کاغذهای رنگی نوشته شده و بر روی سفره چسبانده شد از جمله این موارد عبارتند از: اعلام قیمت تضمینی از طرف دولت در زمان مناسب، حمایت هرچه بیشتر دولت از کشاورزان، کشت بذرهایی مادر در منطقه، مکانیزه کردن اراضی، استفاده از ارقام مناسب در منطقه، یکپارچه سازی اراضی، تغییر الگوی کشت و استفاده از کودهای ارگانیک. در ادامه عوامل بازدارنده تحلیل و بررسی گردید و مواردی توسط کشاورز بیان شد که عبارت بود از: قیمت نامناسب در بازار، نامناسب بودن بذرها، استفاده بی رویه از کودهای شیمیایی، نبود ماشین آلات مناسب، بازدهی کم بذرها و نبود بسترسازی مناسب برای انتقال آب.

در ادامه میزان اهمیت هر یک از موارد ذکر شده در مورد عوامل سوق دهنده و بازدارنده با استفاده از فلش هایی با قطرهای متفاوت توسط تحلیل گر بیان گردید. (هرقدر قطر فلش بیشتر باشد میزان اهمیت آن مورد بیشتر است و برعکس)

عوامل سوق دهنده به ترتیب میزان اهمیت برای تحلیل گر عبارتنداز: اعلام قیمت تضمینی از طرف دولت در زمان مناسب (بدلیل تامین درآمد کشاورزان از این طریق) حمایت هرچه بیشتر دولت از کشاورزان، مکانیزه کردن اراضی، کشت بذرهایی مادر در منطقه (بدلیل باکیفیت بودن و خالص بودن این بذرها برای آنها) استفاده از کودهای ارگانیک (بدلیل کیفیت بالا و مفید بودن برای مزارع)

عوامل بازدارنده نیز از نظر میزان اهمیت مورد بررسی قرار گرفتند که به ترتیب عبارتنداز: قیمت نامناسب در بازار، استفاده بی رویه از کودهای شیمیایی، نامناسب بودن بذرها، بازدهی کم بذور، نبود بسترسازی مناسب برای انتقال آب و نبود ماشین آلات مناسب.

نکته کلیدی: کشاورزان از بذر نامرغوب و یکدست نبودن آنها و بازدهی پایین و مناسب نبودن این نوع بذور برای این منطقه اعلام نارضایتی می کردند همچنین بدلیل نداشتن امنیت شغلی و نبود قیمت تضمینی در بازار هر سال اقدام به تغییر کشت در منطقه می نمایند تا از این طریق درآمد خود را افزایش دهند.

فصل چهارم (فاز ۵ پروژه همکاری در احیای دریاچه ارومیه با مشارکت جوامع محلی در

استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی)

۱- نظارت و ارزشیابی اقدامات انجام گرفته به همراه جامعه محلی در روستای ایوق

- در مورخه ۹۸/۶/۵ کارگاهی با تعدادی از کشاورزان روستای ایوق در مسجد جامع این روستا با موضوع کشاورزی پایدار برگزار گردید. در این کارگاه ابتدا در مورد مفاد کشاورزی پایدار با کشاورزان بحث و گفت و گو شد و معنی کشاورزی پایدار برای کشاورزان روشن و قابل فهم گردید و کشاورزان کشاورزی پایدار را به ۳ قسمت تقسیم بندی نمودند : ۱- قابل تجدیدپذیر، ۲- ارگانیک بودن محصولات، ۳- کود سبز

کشاورزان در مورد استفاده بهتر از کاه و کلش بجای مانده پس از برداشت این طور بیان نمودند که اگر از خاکورز حفاظتی استفاده کنیم باعث می شود کاه و کلش خرد شود و در این صورت می توان از آن که بهترین ازت برای خاک کشاورزی است، استفاده کرد.

در ادامه تاثیرات کشاورزی پایدار مورد بررسی قرار گرفت که کشاورزان مواردی را بیان نمودند: ۱- کاهش بیماری و تاثیرات آن از لحاظ اجتماعی، ۲- کاهش هزینه در بخش کشاورزی که کاهش ۴۰-۶۰٪ در بخش اقتصاد و تاثیر آن در بخش کشاورزی خود، ۳- کاهش آلودگی در خاک که باعث حفظ محیط زیست می شود، ۴- حاصلخیزی خاک از طریق کود سبز و استفاده نکردن از کودها و سموم شیمیایی، ۵- ایجاد خود اتکایی در تولید محصولات کشاورزی، ۶- بازدهی بالا و خطرپذیری کمتر که از نظر اقتصادی و درآمد برای کشاورزان دارای اهمیت است، ۷- کاهش مهاجرت روستایی

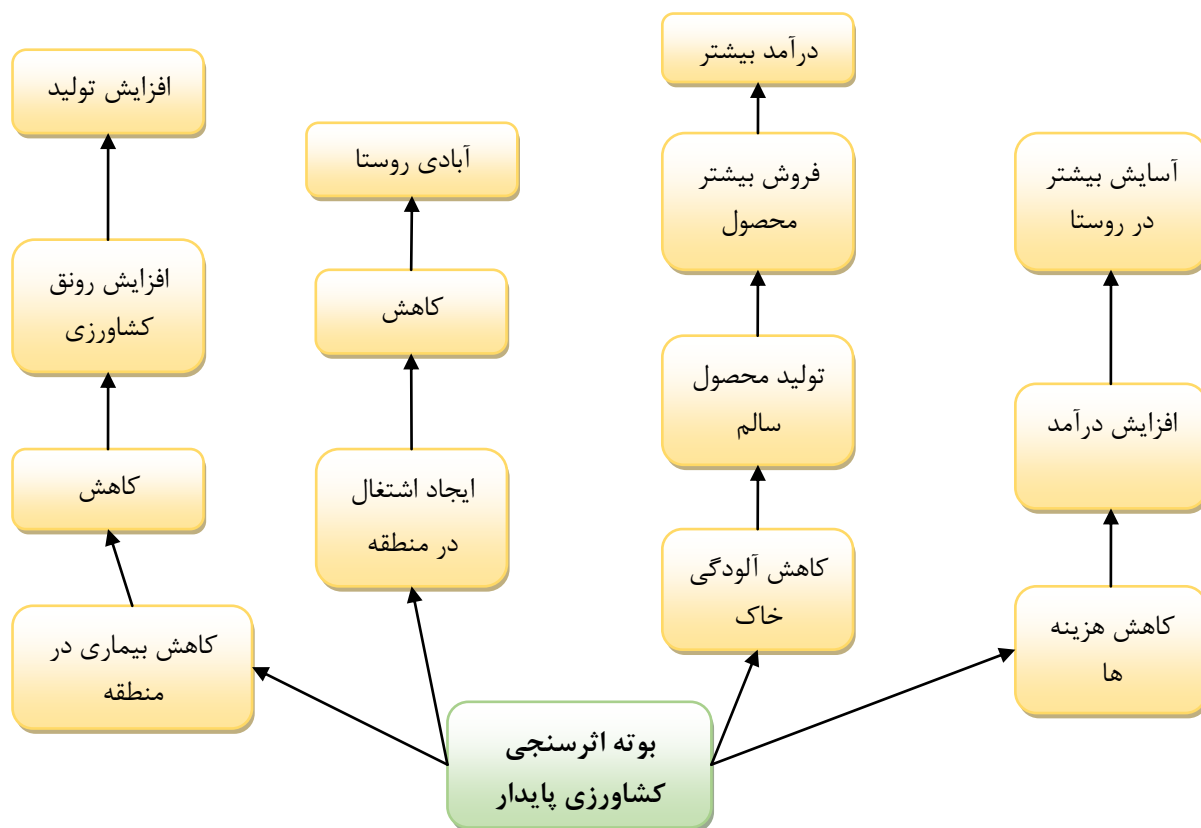
در ادامه جلسه با استفاده از تکنیک بوته اثرسنجی، تاثیرات کشاورزی پایدار با همکاری کشاورزان بررسی گردید. از مهم ترین مواردی که کشاورزان بیان نمودند عبارتند از: کاهش بیماری که باعث کاهش مهاجرت و افزایش رونق کشاورزی در روستا و تولید بیشتر می شود، کاهش هزینه که باعث درآمد بیشتر برای کشاورزان می شود، ایجاد اشتغال بیشتر با استفاده از کاهش مهاجرت و در آخر باعث آبادی روستا می شود.

نکات کلیدی: با استفاده از کشاورزی پایدار علاوه بر بدست آوردن محصول سالم، باعث کاهش بیماری ها و افزایش درآمد کشاورزان با استفاده از کاهش هزینه ها می تواند برای این روستا مهم و قابل اجرا باشد- با استفاده از کشاورزی پایدار کشاورزان به خودشان متکی می شوند و هر ساله اقدام به کشت محصول جدید و رقم جدید نمی کنند.

برداشت ها: کشاورزان با علم به اینکه کشاورزی پایدار تا چه حدی هم از لحاظ اقتصادی و هم از نظر زیست محیطی و محصول سالم بر آن ها دارای اهمیت است مشتاق و علاقمند در این بحث شدند- کشاورزان با اشاره به این موضوع که اگر

برخی از دستگاه ها مثل چاپر در دسترس باشد می توانند در محصولی مثل ذرت به پایداری برسند و به دلیل نبود دستگاه برداشت این محصول قادر به برداشت آن نمی باشند.

شکل ۱۹- بوته اثرسنجی کشاورزی پایدار ۹۸/۶/۵

- در مورخه ۹۸/۶/۲۳ کارگاهی در روستای ایوق با موضوع پایدار شدن گندم در منطقه برگزار گردید. در این کارگاه دلایل کشت گندم که یکی از مهم ترین و اصلی ترین محصولات این روستا است و همچنین نوع بذرهایی این محصول که از گذشته تاکنون در این منطقه کشت می شود با مشارکت یکی از کشاورزان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و مشخص گردید که کشت ارقام قره قلچق و ساری قلچق و رقم به جستای (که یک رقم روسی بوده و کم یاب شده است) در گذشته در این روستا مرسوم بود که از عمده ترین معایب این ارقام که باعث شده است در منطقه پایدار نشوند، عملکرد پایین در تولید محصول بود.

ارقامی که در حال حاضر در منطقه کشت می شوند به گفته کشاورز عبارتند از پیشگام، MV۱۷ و کاسکوژن در مزارع آبی محض، ارقام آذر ۲ و سبلان در مزارع نیمه آبی و ارقام سرداری و آذر ۲ در مزارع دیم. از عمده دلایل پایدار شدن کشت این ارقام در منطقه می توان به موارد زیر اشاره کرد:

MV۱۷: شناخت کامل کشاورزان روستا در مورد این رقم، خرید آسان، مقاوم بودن نسبت به سرما، بالا بودن عملکرد

محصول (ولی بدلیل نداشتن سیخک به محض رسیدن باید برداشت شود تا موقع وزش باد دانه ها از خوشه نریزند)

سبلان: نیاز آبی کم بطوری که با یک بار آبیاری هم عملکرد خوبی خواهد داشت و با دو بار آبیاری میزان تولید محصول افزایش می یابد (ولی در صورت عدم آبیاری در این منطقه خوب جواب نمی دهد)

سرداری و آذر ۲: مقاوم بودن نسبت به سرما و آفت و بیماری و بالا بودن عملکرد

پیشگام: عملکرد بالای محصول و مقاوم بودن نسبت به کم آبی

در ادامه این جلسه در مورد عواملی که باعث شده است گندم در این منطقه پایدار شود با تحلیل گر بحث و گفت و گو گردید که ایشان به موارد زیر اشاره نمودند:

سازگاری گندم با اقلیم و شرایط آب و هوایی این منطقه به دلیل مقاوم بودن نسبت به سرما-خرید تضمینی گندم از کشاورزان توسط دولت-هزینه پایین نسبت به سایر محصولات-راحتی کاشت، داشت و برداشت این محصول بدلیل وجود ادوات مکانیزه-مصرف کم آب نسبت به سایر محصولات بدلیل امکان آبیاری چند نوبت با آب سیلاب و رودخانه ها-وجود آفات و بیماری های کم تر این محصول در منطقه-استفاده از کاه و کلش آن برای خوراک دام-درآمد پایدار کشاورزان-عدم نیاز به کارگر بدلیل کشت و برداشت مکانیزه

نکات کلیدی: کشاورزان به دلیل اینکه رقم MV17 محصول بیشتری در هکتار تولید می کند و به این دلیل درآمد حاصل از آن زیاد است همچنین به دلیل اینکه این رقم در روستا بیشتر شناخته شده و دسترسی به آن آسان است، بیشتر این رقم را کشت می کنند-رقم کاسکوژن علی رغم خوب جواب دادن در این منطقه و تناژ زیاد در هکتار به دلیل کم یاب شدن دیگر در این منطقه کشت و کار نمی شود.

برداشت ها: به دلیل سازگار بودن گندم در این منطقه، کم هزینه بودن آن، راحتی فروش و همچنین به دلیل اینکه اکثر چاه ها در این روستا خشک شده و با کم آبی مواجه هستند و اراضی دیم در این روستا زیاد است و گندم در اراضی کم آب و دیم خوب جواب می دهد، کشت گندم در این منطقه پایدار شده است.

- در مورخه ۹۸/۷/۱۱ کارگاهی در روستای ایوق بمنظور بررسی کشت کدوآجیلی در منطقه برگزار گردید. ابتدا در مورد نحوه کشت و کار این محصول با کشاورز بحث گردید که به گفته او بذر کدو بوسیله ردیف کار در ردیف هایی به فاصله ۱۵ الی ۲۰ سانتیمتر کشت می شود.

از جمله دلایلی که کشت کدوآجیلی در منطقه رواج دارد می توان به این موارد اشاره نمود:

این محصول با شرایط آب و هوایی منطقه و همچنین خاک منطقه که بیشتر رسی می باشد سازگاری دارد. آبیاری آن هم بصورت مکانیزه و هم سنتی می باشد. بدلیل فاصله زمانی کم بین کاشت تا برداشت این محصول، تعداد دفعات آبیاری آن نسبت به سیب زمینی کم تر بوده و همچنین بدلیل عمق کم ریشه مدت زمان آبیاری آن نیز کم تر است از بقایای آن می توان

بعنوان خوراک دام استفاده نمود. بازار فروش آن خوب بوده و مقدار بذر مورد نیاز برای کشت آن کم می باشد و به کود کمتری نیز نیاز دارد. نگهداری آن آسان می باشد و به سردخانه یا انبار بزرگ نیاز ندارد و هزینه های کارگری آن کمتر می باشد.

نکات کلیدی: بدلیل فاصله زمانی کم بین کاشت تا برداشت کدو آجیلی و قیمت پایین بذر آن نسبت به سیب زمینی و راحت تر بودن کشت و کار آن، این محصول جایگزین کشت سیب زمینی در منطقه شده است.

برداشت ها: بدلیل کوتاه بودن فصل رشد (کشت دیر و برداشت زودتر) کدو آجیلی تعداد دفعات آبیاری آن کم تر می باشد ولی نمی توان گفت که نیاز آبی گیاه کم تر است.

- در مورخه ۹۸/۷/۱۴ کارگاهی در روستای ایوق بمنظور بررسی مزایا و معایب محصول کدو آجیلی با مشارکت کشاورز برگزار گردید. ابتدا در مورد مزایای کشت کدو آجیلی بحث و گفت و گو گردید و مواردی که کشاورز بیان نمود عبارتند از: پایین بودن هزینه های اولیه بدلیل نیاز به مقدار بذر کم در هکتار نسبت به سایر محصولات مثل سیب زمینی، درآمد بیشتر بدلیل فروش محصول با قیمت بالا، کاشت و برداشت راحت بوسیله دستگاه های مکانیزه و در نتیجه نیاز به کارگر کم تر، فروش آسان چون این محصول جزء خشکبار بحساب می آید و می توانند به راحتی و با قیمت بالا به فروش برسانند، در تناوب زراعی پس از کدو آجیلی محصولاتی همچون جو و گندم به خوبی رشد کرده و محصول بیشتری تولید می کنند، سازگاری با شرایط آب و هوایی و خاک منطقه، قبل از بزرگ شدن و رسیدن محصول می توان آن را بعنوان خوراکی مصرف نمود و حتی به فروش رساند.

از معایبی که در کشت کدو آجیلی وجود دارد تحلیل گر مواردی را بیان نمود که به شرح ذیل می باشد:

وجود علف های هرز زیاد که زحمت زیادی را جهت وجین آن ها می طلبد، مشکل بودن خشک کردن دانه های کدو بخصوص در صورت نامناسب بودن هوا، نبود دستگاه خشک کن در منطقه و بالا بودن قیمت این دستگاه، نبود دستگاه فرآوری این محصول، مقاوم نبودن به بیماری قارچی سفیدک و کاهش قابل ملاحظه محصول در صورت مبارزه نکردن با آن، در هوای بارانی و در صورت وجود رطوبت زیاد در خاک باید این محصول را با دست کشت نمود و نمی توان بصورت مکانیزه کاشت، نبود بازار مستقیم و نبود قیمت تضمینی

نکات کلیدی: بدلیل نبود دستگاه خشک کن کشاورزان مجبور هستند این محصول را با زحمت فراوان و برروی زمین خشک کنند و در صورت بارانی و سرد بودن هوا در این کار با مشکل مواجه می شوند، نبود دستگاه فرآوری باعث شده است که کشاورزان با قیمت پایین تری نسبت به بازار محصول خود را بفروش برسانند، بدلیل نبود بازار مستقیم کشاورزان محصول خود را با قیمت پایین بفروش می رسانند.

برداشت ها: بدلیل مصرف کم بذر در هکتار و در نتیجه هزینه پایین خرید بذر، کم بودن هزینه های کارگری و همچنین مصرف کم آب نسبت به سیب زمینی، این محصول جایگزین خوبی برای سیب زمینی در منطقه می باشد.

۲- نظارت و ارزشیابی اقدامات انجام گرفته به همراه جامعه محلی در شربیان

- در مورخه ۹۸/۶/۱۳ کارگاهی با موضوع پایدار شدن گندم در شربیان برگزار گردید. در این جلسه ابتدا در مورد ارقامی از گندم که از گذشته تابحال در این منطقه مرسوم هستند بحث و گفت و گو شد که به گفته تحلیل گران ارقام پیشگام و MV17 و سرداری در دیم در گذشته بعنوان ارقام اصلی گندم در این منطقه کشت و کار می شد و ارقامی که الان در این منطقه کشت و کار می شود علاوه بر پیشگام و MV17 و آذر ۲ و ... را نیز شامل می شود.

در ادامه در مورد مزایای هر کدام از این ارقام بحث و گفت و گو شد و آن ها در مورد مزایای MV17 در مورد محصول بیشتر بعلت وزن زیاد دانه ها اشاره نمودند و در مورد معایب این نوع بذر به ریزش زود هنگام در اثر باد بعلت اینکه این رقم در خوشه خود سیخک ندارد و همچنین باید در پاییز ۲-۳ بار آبیاری نمود، اشاره نمودند. در مورد رقم پیشگام به مقاومت به کم آبی این نوع بذر اشاره نمودند و همچنین پیشگام و آذر ۲ در خوشه دارای سیخک می باشد و به همین علت در اثر باد و در اثر خشک شدن خوشه دانه ها نمی ریزند و از معایب آن ها به تناژ پایین نسبت به MV17 اشاره نمودند.

در ادامه جلسه در مورد اینکه چه عواملی باعث شده است گندم در منطقه پایدار شده باشد با تحلیل گران بحث و گفت و گو گردید و آن ها به این موارد اشاره نمودند که عبارت انداز:

سازگار بودن این محصول در منطقه، راحتی کاشت و برداشت، فروش راحت تر و خرید تضمینی دولت هر چند با قیمت کم، هزینه ی این محصول نسبت به سایر محصولات کمتر است، کشت مکانیزه، راحتی آبیاری و عدم نیاز به نیروی کارگری و در نتیجه کاهش هزینه ها، مصرف کم آب نسبت به سایر محصولات بعلت اینکه در پاییز و اوایل بهار از آب رودخانه ها و سیلاب استفاده می شود، کم بودن فصل کاری چون این محصول زودتر برداشت می شود، استفاده از بقایای این محصول بعنوان خوراک دام

نکات کلیدی: تحلیل گران در مورد بذرها علی رغم اینکه می دانند پیشگام مقاوم به کم آبی است ولی بدلیل اینکه مراکز خدمات بذر MV17 را به قیمت دولتی می دهند این رقم را خریداری می کنند. و همچنین کشاورزان بدلیل اینکه MV17 محصول بیشتری به دلیل وزن زیاد دانه ها به آن ها می دهد و در آمد آن ها از این طریق زیاد است این نوع رقم را بیشتر کشت می کنند.

برداشت ها: ازجمله دلایل پایدار شدن گندم در این منطقه، کم هزینه بودن و راحتی کاشت و برداشت و همچنین راحتی در فروش، سازگار بودن این محصول با آب و هوای این منطقه را می توان نام برد.

- در مورخه ۹۸/۶/۱۴ کارگاهی در شربیان با موضوع بررسی پایدار شدن کشت ذرت علوفه ای برگزار گردید. در این کارگاه ابتدا در مورد چگونگی کشت ذرت علوفه ای در منطقه با تحلیل گر بحث و گفت و گو شد. به گفته تحلیل گر کشت این

محصول به صورت مکانیزه توسط دستگاه بذرکار بوده و نحوه ی کشت آن در منطقه به صورت بذر و به صورت ردیفی می باشد. ذرت علوفه ای معمولاً به عنوان کشت دوم بعد از گیاهانی نظیر یونجه، شبدر، سیب زمینی و غلات کشت می شود و برای کشت ذرت پس از پخش کردن کود حیوانی در پاییز زمین را به عمق ۳۰ cm شخم می زنند در بهار زمین را به محض مساعد شدن هوا با گاو آهن پنجه غازی شخم زده و برای از بین بردن علف های هرز دوباره زمین را دیسک زده و با ماله تسطیح و اقدام به کاشت می کنند. در مورد نوع بذر کشت شده صحبت شد که از بذر دیفریت با توجه به شرایط آب و هوایی منطقه استفاده می شود با توجه به اینکه شریبان دارای آب هوای سرد می باشد از بذرهایی استفاده می شود که مخصوص مناطق سردسیر هستند و طول دوره رشد کوتاهی دارند و زمان کاشت تا برداشت آن ها ۱۰۰-۱۱۰ روز می باشد و تنها به عنوان محصول اصلی کشت می شود یعنی به عنوان کشت دوم نمی توان ذرت علوفه ای در شریبان کاشت.

طبق بررسی ها و نظر کشاورزان از لحاظ خاک شریبان دارای خاک نرم، قابل نفوذ با اسیدیته ۶-۷ می باشد که مناسب برای کشت ذرت است علاوه بر این در خاک هایی که از لحاظ مواد آلی و ازت ضعیف هستند کشت شده و عملکرد خوبی نشان داده است و چون ذرت نسبت به سطح زیر کشت محصول قابل توجهی تولید می کند محصول مناسب برای این منطقه به شمار می رود.

با توجه به گفت و گوهایی که صورت گرفته کشاورزان رغبت و تمایل بیشتری به کشت بذر ذرت علوفه ای در منطقه پیدا کرده اند و عواملی که موجب تمایل بیشتر شده عبارتند از: به صرفه بودن و مفید بودن به عنوان خوراک دام و همچنین برای دام ها اشتها آور و گرم مزاج می باشد، دارای بازار خوب برای کشاورزان است، نسبت به محصولات دیگر مقاومت خوبی در مقابل آفات و بیماری ها دارد و در مقابل عوامل طبیعی نظیر تگرگ مقاوم است، کشت آن راحت بوده و سود بالایی برای کشاورزان دارد، نیاز کارگری ندارد به دلیل اینکه کشت و برداشت به صورت مکانیزه انجام می گیرد و در وقت و زمان صرفه جویی می شود به طوری که در ۳ ساعت یک هکتار کشت می شود و نسبت به کدوآجیلی، یونجه و اسپرس آب کمی مصرف می کند.

از جمله موانع اصلی در راه گسترش کشت این محصول اطلاع رسانی نکردن از طریق مراکز خدمات است که می تواند از طریق گذاشتن کلاس های آموزشی کشت این محصول برای کشاورزان، آن ها را با مزیت های بیشتر این محصول آشنا سازد و راهنمایی های لازم را در اختیار آن ها بگذارد.

نبودن دستگاه های لازم برای کشت و برداشت این محصول نظیر دستگاه چپر و هزینه ی بالای تامین این دستگاه و کمبود دستگاه های بسته بندی برای نگهداری محصول در سیلوها از موانع سر راه برای کاشت ذرت علوفه ای در منطقه هستند.

یافته های کلیدی: در ذرت علوفه ای به علت بلند بودن ساقه های آن روش آبیاری بارانی جواب نمی دهد و روش آبیاری

قطره ای بهتر می باشد

برداشت ها: در شهر شریبان با وجود شرایط مساعد آب هوایی و خاک حاصلخیز و امکانات مناسب برای کاشت بذر ذرت علوفه ای فقط به دلیل نبودن امکانات برداشت نظیر ماشین چابر و دستگاه بسته بندی و نبود اطلاع رسانی مناسب و آگاه سازی کشاورزان، کاشت گندم و سایر محصولات را ترجیح می دهند.

اگر اطلاعات مناسب و امکانات کاشت و برداشت مناسب در اختیار کشاورزان گذاشته شود بذر ذرت علوفه ای یکی از ترجیحات کشاورزان و محصول اصلی برای کاشت در منطقه خواهد بود.

- در مورخه ۹۸/۶/۲۵ کارگاهی در شریبان در مورد کشت و کار ذرت علوفه ای برگزار گردید. در این کارگاه مزایا و معایب کشت این محصول با مشارکت یکی از کشاورزان مورد بحث و بررسی قرار گرفت. به گفته تحلیل گر از جمله مزایای ذرت علوفه ای که باعث ایجاد رغبت در کشاورزان منطقه برای کشت آن شده است عبارت است از:

مقاوم بودن به کم آبی-هزینه پایین کود و بذر-مصرف کم آب نسبت به سایر محصولات علوفه ای-مناسب بودن برای خوراک دام-کشت راحت تر-می توان آن را به عنوان محصول دوم کشت نمود-با هر نوع خاک در منطقه سازگار است حتی خاک ضعیف و ماسه ای که از نظر مواد غذایی فقیر می باشد- گرم مزاج و اشتها آور بودن برای دام-مقاوم بودن نسبت به آفات و بیماری ها

در مورد عواملی که باعث عدم کاشت ذرت علوفه ای در منطقه می شود نیز تحلیل گر به موارد زیر اشاره نمود:

نبود دستگاه برداشت این محصول (چابر)-نبود بازار فروش در منطقه-نبود دستگاه بسته بندی در صورت نبود سیلو-عدم اطلاع از ارقام سازگار با شرایط منطقه-در مزارع دارای سیستم آبیاری بارانی پس از بلند شدن ساقه های ذرت علوفه ای آبپاش ها به طور کامل قادر به آبیاری نخواهند بود به همین دلیل این سیستم آبیاری جوابگو نخواهد بود.

نکات کلیدی: سازگاری کشت ذرت علوفه ای با هر نوع خاک یک امتیاز برای منطقه شریبان است چون در خاک ضعیف منطقه که برخی محصولات را نمی توان کاشت، می توان ذرت علوفه ای کشت نمود. ذرت علوفه ای را می توان به عنوان کشت دوم بعد از برداشت محصول اصلی مثلاً گندم کشت نمود و برای این منظور به دلیل سردسیر بودن منطقه باید از ارقام زودرس این محصول استفاده کرد.

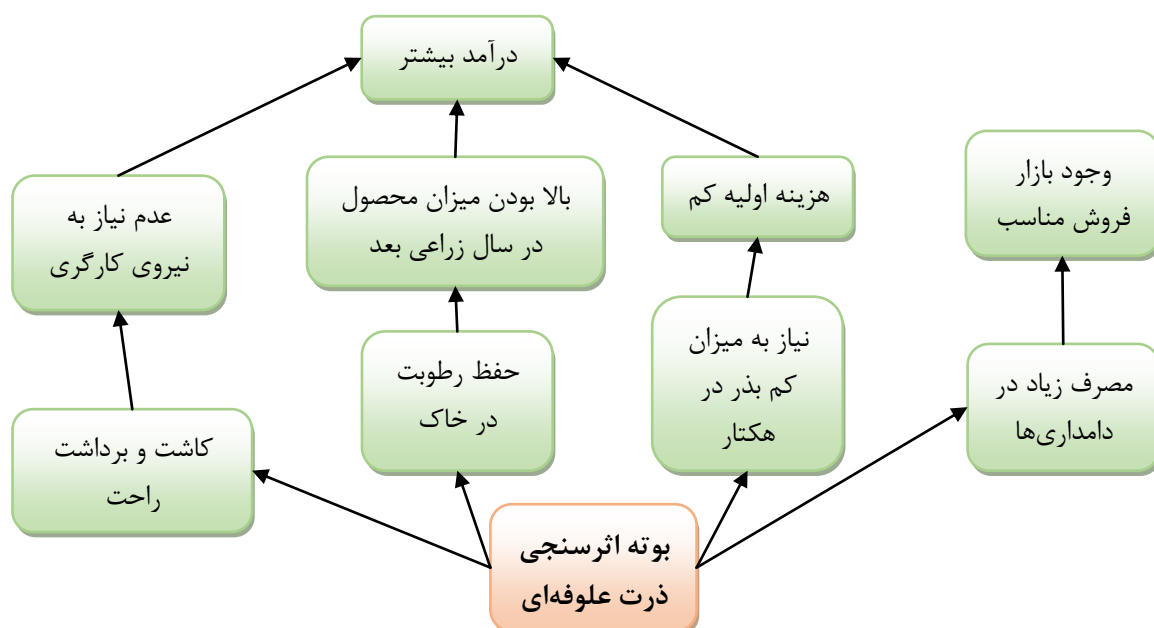
برداشت ها: نبود بازار فروش ذرت علوفه ای برای کشاورزانی که از آن برای خوراک دام در دامداری هایشان استفاده می کنند چندان حائز اهمیت نمی باشد ولی برای کشاورزانی که به قصد فروش ذرت علوفه ای اقدام به کشت آن می کنند نبود بازار فروش یک مشکل اصلی و اساسی در منطقه محسوب می شود.

- در مورخه ۹۸/۷/۵ کارگاهی در شریبان بمنظور بررسی اثرات ذرت علوفه ای در منطقه برگزار گردید. این بررسی بوسیله تکنیک بوته اثرسنجی با مشارکت تحلیل گر انجام شد. ازجمله مهم ترین اثراتی که کشاورز بیان نمود عبارتند از: کاشت و

برداشت راحت بدلیل وجود ماشین آلات کاشت و برداشت، نیاز به میزان کم بذر، مقاوم بودن نسبت به کم آبی، حفظ رطوبت در خاک بدلیل ارتفاع زیاد گیاه، مصرف زیاد در دامداری‌ها

هرکدام از این موارد خود تاثیرات دیگری بدنبال دارند. از جمله تاثیرات کاشت و برداشت راحت، عدم نیاز به نیروی کارگری و درنتیجه کاهش هزینه ها می‌باشد. از جمله تاثیرات حفظ رطوبت در خاک بالا بودن میزان تولید محصول در سال زراعی بعد و در نتیجه افزایش درآمد حاصل از آن می‌باشد و از جمله اثرات مصرف زیاد در دامداری‌ها وجود بازار فروش مناسب این محصول می‌باشد. (شکل شماره)

شکل شماره ۲۰- بوته اثرسنجی ذرت علوفه‌ای

نکات کلیدی: بدلیل ارتفاع زیاد گیاه ذرت علوفه‌ای، علف‌های هرز قدرت رشد و ایجاد مشکل برای این محصول را ندارند و

همچنین بدلیل نبودن آفات و بیماری‌های این محصول در منطقه نیازی به سم‌پاشی نیست.

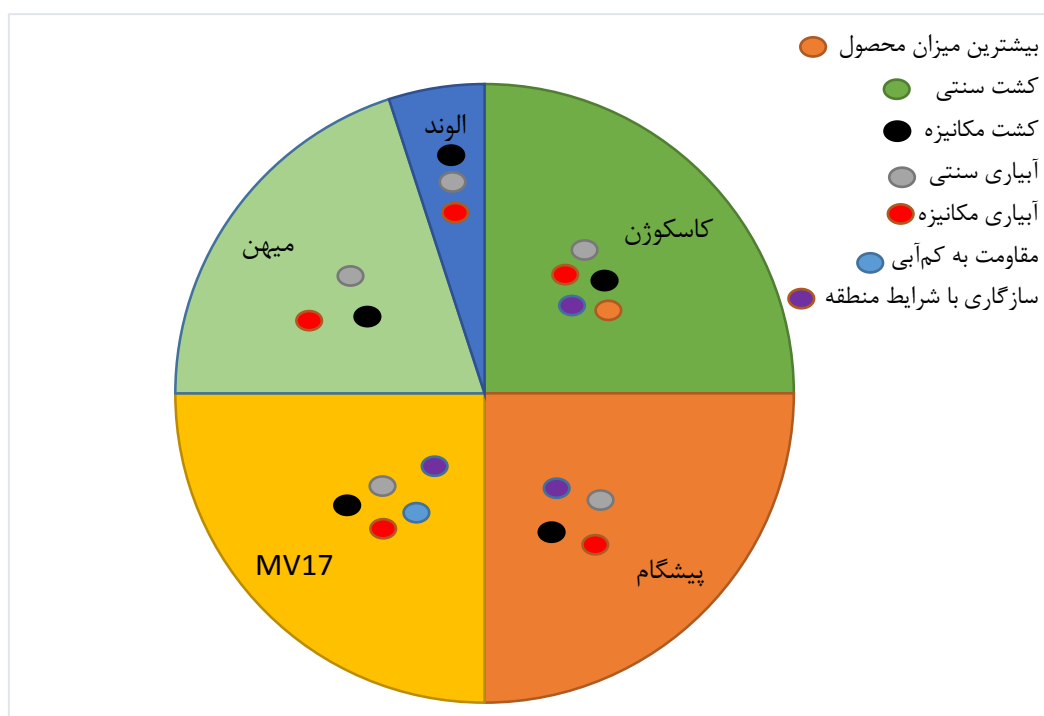
برداشت‌ها: بدلیل راحتی کاشت، داشت و برداشت و فروش آسان و همچنین نیاز به هزینه کم، کشاورزان منطقه نسبت به کشت ذرت علوفه‌ای مشتاق می‌باشند.

- در مورخه ۹۸/۷/۸ کارگاهی در شریبان به منظور بررسی ارقام مختلف گندم که در این منطقه کشت می‌شوند، برگزار گردید. در این کارگاه با استفاده از نمودار پای و با مشارکت کشاورز سهم هر یک از ارقام گندم از نظر سطح زیر کشت مشخص شد که ارقام کاسکوژن، پیشگام و MV17 از این نظر تقریباً یکسان بوده و نسبت به سایر ارقام بیشترین سطح زیر کشت را دارا می‌باشند که دلیل این امر تولید محصول زیاد نسبت به سایر ارقام می‌باشد. بعد از این ارقام، رقم میهن که یک رقم جدید و تازه شناخته شده در منطقه می‌باشد و نسبت به MV17 به کم آبی مقاوم‌تر می‌باشد، قرار دارد و بعد از آن رقم الوند قرار دارد.

علت اینکه رقم الوند نسبت به سایر ارقام پایین‌ترین سطح زیر کشت را دارد این است که میزان محصول تولیدی آن نسبت به بقیه کم‌تر است بنابراین در این منطقه کم‌تر کشت شده و کم‌یاب شده است.

در ادامه این ارقام از نظر میزان محصول، روش‌های کشت و آبیاری، مقاومت به کم‌آبی و سازگاری با شرایط منطقه با استفاده از دانه‌های رنگی توسط کشاورز مشخص شدند که بیشترین میزان محصول مربوط به رقم کاسکوژن بوده، روش کشت تمامی ارقام بصورت مکانیزه و روش آبیاری آن‌ها هم مکانیزه و هم سنتی می‌باشد، رقم پیشگام بعنوان رقم مقاوم به کم‌آبی و ارقام پیشگام، کاسکوژن و MV17 بعنوان ارقام سازگار با شرایط منطقه مشخص گردید.

شکل شماره ۲۱- نمودار پای ارقام گندم کشت شده در شریبان

نکات کلیدی: بدلیل اینکه کاسکوژن نسبت به پیشگام و MV17 محصول زیادی تولید می‌کند، کشاورزان این رقم را در اولویت قرار می‌دهند. در صورت وزش باد گرم و خشک در منطقه، خوشه‌ها و دانه‌های رقم میهن زود گرما زده می‌شوند ولی در صورت وجود هوای خنک این رقم نسبت به سایر ارقام بیشترین میزان محصول را تولید خواهد کرد.

برداشت‌ها: رقم کاسکوژن بدلیل تولید محصول بیشتر نسبت به سایر ارقام و رقم‌های پیشگام و میهن بدلیل مقاوم بودن نسبت به کم‌آبی و وجود مشکل کم‌آبی در این منطقه، مورد توجه کشاورزان قرار گرفته‌اند.

جدول شماره ۲۴- تعداد نشست ها در هر روستا

نام روستا	تاریخ نشست	موضوع نشست	تعداد شرکت کنندگان	مجموع نشست ها
ایوق	۹۷/۱۰/۴	دیدار با شورا و دهیار ایوق	۴	۱۷
	۹۷/۱۰/۸	بررسی مشکلات با کشاورزان	۱۳	
	۹۷/۱۰/۱۵	گروه بندی براساس علائق و نیازها	۲۲	
	۹۷/۱۰/۱۷	بررسی مشکلات با بانوان روستا	۳۵	
	۹۷/۱۱/۱۷	بررسی رودخانه های گرگر و صبرو	۱۸	
	۹۷/۱۱/۲۲	بررسی رودخانه های گرگر و صبرو	۱۶	
	۹۸/۱/۱۰	بررسی مشکل کمبود آب و فعالیت های کشاورزی و معیشتی	۱۴	
	۹۸/۱/۱۹	تهیه نقشه محله جهت بررسی وضعیت معیشتی	۱۴	
	۹۸/۲/۱۲	تهیه نقشه منابع و بررسی ارتباط کشاورزان با گروه های مختلف	۱۵	
	۹۸/۳/۱۲	بررسی فعالیت های معیشتی ایوق	۳	
	۹۸/۳/۱۳	بررسی دلایل خشک شدن برخی از چاه های عمیق و بررسی عمده محصولات تولیدی روستای ایوق	۱۲	
	۹۸/۳/۲۴	بررسی فرصت ها و مسائل کشاورزی در مورد گندم	۷	
	۹۸/۴/۱۰	بررسی عوامل سوق دهنده و بازدارنده کشت مکانیزه گندم	۱۵	
	۹۸/۵/۷	بررسی مزایا و معایب آبیاری های سنتی و مکانیزه	۶	
	۹۸/۵/۲۵	عوامل سوق دهنده و بازدارنده کشاورزی پایدار	۷	
	۹۸/۶/۵	بررسی کشاورزی پایدار	۴	
	۹۸/۶/۲۳	بررسی دلایل پایداری گندم	۱	
شربیان	۹۸/۷/۱۱	دلایل پایداری کشت کدوآجیلی در منطقه ایوق	۱	۱۴
	۹۸/۷/۱۴	مزایا و معایب کشت کدوآجیلی در منطقه ایوق	۱	
	۹۷/۱۰/۶	دیدار با اقشار محلی	۱۷	
	۹۷/۱۰/۱۰	بررسی مشکلات با کشاورزان	۸	
	۹۷/۱۰/۱۶	گروه بندی براساس علائق و نیازها	۱۷	
	۹۸/۲/۲	شناخت ویژگی های اقتصادی و معیشتی و تهیه نقشه منابع	۱۸	
	۹۸/۳/۱۲	بررسی مشکل کمبود آب	۹	
	۹۸/۳/۱۳	بررسی فعالیت های معیشتی شربیان	۶	
	۹۸/۳/۲۵	بررسی مزایا و معایب آبیاری های سنتی و مکانیزه	۸	
	۹۸/۴/۲۰	بررسی اهمیت آبیاری مکانیزه	۲	
	۹۸/۵/۱۲	بررسی مزایا و معایب آبیاری های سنتی و مکانیزه	۲	
	۹۸/۵/۱۴	بررسی مزایا و معایب کاشت سنتی و مکانیزه گندم	۲	
	۹۸/۵/۲۵	عوامل سوق دهنده و بازدارنده کشاورزی پایدار	۱	
	۹۸/۶/۱۳	بررسی دلایل پایداری گندم	۲	
	۹۸/۶/۱۴	بررسی دلایل پایداری ذرت علوفه ای	۱	

۱	بررسی مزایا و معایب کشت ذرت علوفه ای	۹۸/۶/۲۵
۱	بررسی اثرات ذرت علوفه‌ای در منطقه شریان	۹۸/۷/۵
۱	بررسی ارقام مختلف گندم کشت شده در منطقه شریان	۹۸/۷/۸

مسائل، مشکلات و چالش ها

- ۱- در کارگاه های برگزار شده کشاورزان مسائل حاشیه ای را بسیار زیاد مطرح می کنند که باعث گسستگی مطالب شده و شناسایی و بررسی مسائل و مشکلات موجود را برای تیم تسهیلگری مشکل می سازد.
- ۲- به دلیل برخی مسائل، اعتماد کشاورزان نسبت به کارشناسان سلب شده است و این عامل در برقراری ارتباط و اعتماد سازی بین کشاورز و تسهیلگر مشکل ایجاد می کند و همچنین باعث کاهش مشارکت کشاورزان با تسهیلگران می شود.
- ۳- به دلیل وجود این تفکر در بین کشاورزان که کارشناسان قصد جلوگیری از برداشت آب از برخی چاه های عمیق روستا را دارند، مشارکت کشاورزان با تیم تسهیلگری مناسب نخواهد بود.
- ۴- در فصل کاری به دلیل در دسترس نبودن کشاورزان، برقراری ارتباط بین تسهیلگر و کشاورز مشکل خواهد بود.
- ۵- با توجه به مورد شماره ۴ و با شروع ماه مبارک رمضان در ادامه اجرای پروژه به دلیل نبود وقت مناسب جهت برقراری ارتباط با کشاورزان و همچنین فاصله زیاد سایت ها از مرکز شهرستان با مشکل مواجه گردیده ایم.
- ۶- اعتمادسازی بین کشاورزان قشر ضعیف بدلیل گریزان بودن آن ها از فعالیت های جدید به خاطر ترس از شکست، بسیار مشکل می باشد.
- ۷- کشاورزان بدلیل شراکتی بعضی از مزارع و چاهها و عدم دسترسی به وراثت نمی توانند مزارع و زمین های خود را بصورت مکانیزه آبیاری نمایند و در این باره حمایت دولت را خواستارند .

پیشنهادهات

- ۱- استفاده از کشاورزان مسن در شناخت بهتر وضعیت روستا و مشکلات موجود در بخش کشاورزی
- ۲- استفاده از امکانات کشاورزان قوی برای حل مشکلات کشاورزان ضعیف
- ۳- تیم تسهیلگری می تواند از کشاورزانی که ارتباط خوبی با آن ها دارد در شناسایی کشاورزان ضعیف استفاده کند.
- ۴- با استفاده از تجربیات کشاورزان با تجربه می توان برخی از مشکلات موجود در بخش کشاورزی را برطرف نمود.
- ۵- برگزاری کارگاه های آموزشی برای گروه های مختلف جامعه جهت نهادینه کردن روش های نوین در مورد مصرف آب در بخش های مختلف
- ۶- بالا بردن سطح آگاهی کشاورزان از طریق نمایش کارآفرینی های انجام شده در بخش کشاورزی با استفاده از وسایل سمعی و بصری

درس آموخته ها

- ۱- می توانیم از پیشنهاداتی که کشاورزان با تجربه در قبال مسائل و مشکلات دارند برای پیدا کردن راه حل های مناسب کمک بگیریم.
- ۲- از طریق تسهیلگری به مشکلات و دغدغه های اصلی موجود در منطقه پی بردیم.
- ۳- می توانیم از پتانسیل های موجود در منطقه و همچنین کشاورزان قوی و دارای امکانات برای حل برخی از مشکلات و نیز کمک به کشاورزان ضعیف استفاده کنیم.
- ۴- در اثر سوء مدیریت هایی که در گذشته در مصرف آب در بخش کشاورزی وجود داشته است، بخش عظیمی از منابع آبی به دلیل مصرف بی رویه از بین رفته است.
- ۵- بخش زیادی از مشکلات کشاورزان به خاطر عدم به روز بودن اطلاعات آنان و اصرار به ادامه فعالیت به صورت سنتی می باشد.
- ۶- بسیاری از مشکلات کشاورزان ضعیف به دلیل عدم برقراری ارتباط مناسب با ادارات مربوط به آن ها از جمله جهاد کشاورزی، بوجود می آید.
- ۷- به دلیل عدم اجرای یکپارچه سازی اراضی سطح وسیعی از زمین های زراعی برای ایجاد راه های ارتباطی بین مزارع از بین می رود.
- ۸- برخی از کشاورزان علاقمند به انجام کارهای جدید در بخش کشاورزی می باشند.
- ۹- کشاورزانی که از نظر معیشتی در سطح پایینی قرار دارند به دلیل ترس از شکست و از دست دادن سرمایه از انجام کارهای جدید در بخش کشاورزی امتناع می کنند.
- ۱۰- کشت مکانیزه هم از نظر اقتصادی و هم از نظر راحتی کار و صرفه جویی در بذر و زمان از اهمیت بیشتری برای کشاورزان برخوردار است ولی بدلیل عدم حمایت دولت برای مکانیزه نمودن آبیاری مزارع با پاره ای از مشکلات مواجه هستند.
- ۱۱- آبیاری مکانیزه هم از نظر مصرف کم آب و هم از نظر راحتی در آبیاری و حفظ رطوبت بالا در خاک که در این صورت دور آبیاری افزایش پیدا می کند برای کشاورزان اهمیت دارد ولی بدلیل عدم حمایت و هزینه بر بودن آبیاری مکانیزه کشاورزان علی رغم تمایل به آبیاری مکانیزه بدلیل خشک شدن چاه ها و کمبود آب نمی توانند اقدام به آبیاری مکانیزه نمایند .
- ۱۲- کشاورزان مشتاق به کشاورزی پایدار در منطقه هستند ولی بدلیل نداشتن درآمد کافی از کشاورزی بدلیل نبود قیمت تضمینی در بازار نمی توانند به کشاورزی پایدار در منطقه برسند.

مستندات و پیوست ها

لیست کلاس ها

جدول شماره ۱- تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۷/۱۰/۸

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	احمد زادمهر	کشاورزی و دامداری
۲	حسین اصغری	کشاورزی و دامداری
۳	فتح اله افروز	کشاورزی و دامداری
۴	محمدعلی رضایی	کشاورزی و دامداری
۵	عیسی صفدری	کشاورزی و دامداری
۶	بشیر زادمهر	کشاورزی و دامداری
۷	عزیز شاکر	کشاورزی و دامداری
۸	جمشید تقوی	کشاورزی و دامداری
۹	بیوک لطفی	کشاورزی و دامداری
۱۰	محمدعلی سلمانی	کشاورزی و دامداری
۱۱	جبار جلالی	کشاورزی و دامداری
۱۲	محمد تقی نسب	کشاورزی و دامداری
۱۳	جلیل جلالی	کشاورزی و دامداری

جدول شماره ۲- تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۷/۱۰/۱۷

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	رخشنده احمد نژاد	خانه دار-فرش بافی
۲	طاهره زینال پور	خانه دار-فرش بافی
۳	صفوره مشتقایی	خانه دار-فرش بافی
۴	صفیه دولتی	خانه دار-فرش بافی
۵	معصومه صفری	خانه دار-فرش بافی
۶	ام البنین عباسی	خانه دار-فرش بافی
۷	صفوره طلوع کن	خانه دار-فرش بافی
۸	بتول احمدی آذر	خانه دار-فرش بافی
۹	سکینه اصغری	خانه دار-فرش بافی
۱۰	سکینه علوی	خانه دار-فرش بافی
۱۱	صغری متقی	خانه دار-فرش بافی
۱۲	گلناز احمدی	خانه دار-فرش بافی
۱۳	معصومه نوری نژاد	خانه دار-فرش بافی
۱۴	آمنه جلیل نسب	خانه دار-فرش بافی
۱۵	مریم ملکی	خانه دار-فرش بافی
۱۶	کلثوم تقی نسب	خانه دار-فرش بافی

۱۷	رقیه مخدومی	خانه دار-فرش بافی
۱۸	ظریفه افروز	خانه دار-فرش بافی
۱۹	عفت ندایی	خانه دار-فرش بافی
۲۰	گلزار علی نژاد	خانه دار-فرش بافی
۲۱	ثریا احمد زاده	خانه دار-فرش بافی
۲۲	مرضیه کاظمی	خانه دار-فرش بافی
۲۳	مرضیه اصغری	خانه دار-فرش بافی
۲۴	مهرناز احمدی	خانه دار-فرش بافی
۲۵	رقیه برزگر	خانه دار-فرش بافی
۲۶	حمیده خدایی	خانه دار-فرش بافی
۲۷	مرضیه رضایی	خانه دار-فرش بافی
۲۸	افسانه صفدری	خانه دار-فرش بافی
۲۹	ثریا ندایی	خانه دار-فرش بافی
۳۰	فریده علیمحمدزاده	خانه دار-فرش بافی
۳۱	سریه شعبانی	خانه دار-فرش بافی
۳۲	اکرم اقتصادی	خانه دار-فرش بافی
۳۳	شرف گلی رضایی	خانه دار-فرش بافی
۳۴	حکیمه موسوی نسب	خانه دار-فرش بافی
۳۵	زینب رضایی آذر	خانه دار-فرش بافی

جدول شماره ۳- تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۷/۱۰/۱۵

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	روح اله افروز	کشاورزی و دامداری
۲	یداله افروز	کشاورزی و دامداری
۳	حسین شاکر	کشاورزی و دامداری
۴	طالب فرجی	کشاورزی و دامداری
۵	محمدعلی جلالی	کشاورزی و دامداری
۶	فتح اله افروز	کشاورزی و دامداری
۷	علی نوری	کشاورزی و دامداری
۸	حسین فرجی	کشاورزی و دامداری
۹	اصغر متقی	کشاورزی و دامداری
۱۰	محمود احمدی	کشاورزی و دامداری
۱۱	امن اله فرجی	کشاورزی و دامداری
۱۲	موسی فرجی	کشاورزی و دامداری
۱۳	سیف اله کاظمی	کشاورزی و دامداری
۱۴	عیسی فرجی	کشاورزی و دامداری
۱۵	نوروز افروز	کشاورزی و دامداری

کشاورزی و دامداری	حیدر اصغرزاده	۱۶
کشاورزی و دامداری	رحمت اله کاظمی	۱۷
کشاورزی و دامداری	فرامرز اکبری	۱۸
کشاورزی و دامداری	جلیل نوری	۱۹
کشاورزی و دامداری	یونس آصفی نژاد	۲۰
کشاورزی و دامداری	محسن جاوید	۲۱
کشاورزی و دامداری	رمضان افروز	۲۲

جدول شماره ۴- تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۷/۱۱/۱۷

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	اژدر شعبانی	کشاورزی و دامداری
۲	عادل احمد پور	کشاورزی و دامداری
۳	مهدی حیدریان	کشاورزی و دامداری
۴	اله وردی نیک پور	کشاورزی و دامداری
۵	مهدی رضایی	کشاورزی و دامداری
۶	محمد عبادی	کشاورزی و دامداری
۷	حسین شاکری	کشاورزی و دامداری
۸	حمید جلیل نسب	کشاورزی و دامداری
۹	فتح اله افروز	کشاورزی و دامداری
۱۰	حسین اصغری	کشاورزی و دامداری
۱۱	محمدعلی رضایی	کشاورزی و دامداری
۱۲	عیسی صفدری	کشاورزی و دامداری
۱۳	محمدعلی ندایی	کشاورزی و دامداری
۱۴	جعفر صادقیان	کشاورزی و دامداری
۱۵	حسن آقایی	کشاورزی و دامداری
۱۶	محمود محمودی	کشاورزی و دامداری
۱۷	اسماعیل علی محمدزاده	کشاورزی و دامداری
۱۸	حیدر اصغر زاده	کشاورزی و دامداری

جدول شماره ۵- تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۷/۱۱/۲۲

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	حمدعلی فتاحی	کشاورزی و دامداری
۲	اسداله اسدی	کشاورزی و دامداری
۳	میریحیی صادقیان	کشاورزی و دامداری
۴	میرجعفر صادقیان	کشاورزی و دامداری
۵	خلیل جلالی	کشاورزی و دامداری
۶	حیدر اصغرزاده	کشاورزی و دامداری

کشاورزی و دامداری	حسین نوری	۷
کشاورزی و دامداری	حسن موسی نسب	۸
کشاورزی و دامداری	عیسی فرجی	۹
کشاورزی و دامداری	محمدعلی جلالی	۱۰
کشاورزی و دامداری	اباذر جلیل نسب	۱۱
کشاورزی و دامداری	علی بیگ زاده	۱۲
کشاورزی و دامداری	عیسی آقامحمدی	۱۳
کشاورزی و دامداری	محسن جاوید	۱۴
کشاورزی و دامداری	سعید نوری	۱۵
کشاورزی و دامداری	محمدعلی رضائی	۱۶

جدول شماره ۶- تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۷/۱۰/۶

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	هاشم جوانبخت	کشاورزی
۲	حاج حیدر افشار	کشاورزی
۳	اکبر محمودی اصل زاده	کشاورزی
۴	عبدالخالق زینال آذر شربیانی	کشاورزی
۵	مهدی زینال آذر شربیانی	کشاورزی
۶	مصطفی زینال آذر شربیانی	کشاورزی
۷	اسماعیل صمدپور آذر	کشاورزی
۸	حبیب پوران علی	کشاورزی
۹	اسماعیل فرزانه	کشاورزی
۱۰	جلیل زرافشان	کشاورزی
۱۱	اسماعیل جوانبخت	کشاورزی
۱۲	حاج نصیر شهابی آذر	کشاورزی
۱۳	علی اصغر پوران علی	کشاورزی
۱۴	اکبر جوانبخت	کشاورزی
۱۵	مرتضی نمکدار	کشاورزی
۱۶	ابوالحسن باقری نژاد	کشاورزی
۱۷	سیدمرتضی علیاناسب	کشاورزی

جدول شماره ۷- تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۷/۱۰/۱۰

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	قدرت معلمی	کشاورزی
۲	احمدعلی پیران زاده	کشاورزی و دامداری
۳	محمدتقی محمدی اصل	کشاورزی
۴	ابوالحسن باقری نژاد	کشاورزی
۵	جلیل علی نژاد	کشاورزی

کشاورزی و دامداری	سیدمهدی علیانسنب	۶
کشاورزی	مصطفی نیک زاد	۷
کشاورزی	محمدحسین صدقی آذر	۸

جدول شماره ۸- تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۷/۱۰/۱۶

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	سیف اله یآوری	کشاورزی
۲	اسماعیل کریم دوست	کشاورزی
۳	حیدر افرونده	کشاورزی و دامداری
۴	قدرت مردیدی	کشاورزی
۵	جلیل علی نژاد	کشاورزی
۶	محمدتقی محمدی اصل	کشاورزی
۷	نادر عبدالکریم پور	کشاورزی
۸	ابوالحسن باقری نژاد	کشاورزی
۹	اسماعیل علی قلی پور	کشاورزی
۱۰	احمدعلی پیران زاده	کشاورزی و دامداری
۱۱	ستار تیری	کشاورزی
۱۲	سیدمرتضی علیانسنب	کشاورزی
۱۳	سیدمهدی علیانسنب	کشاورزی و دامداری
۱۴	محمدرضا جعفری آذر	کشاورزی
۱۵	ابراهیم اسمی	کشاورزی و دامداری
۱۶	مصطفی نیک زاد	کشاورزی

جدول شماره ۹ - تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۱/۱۰

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	محمدعلی رضایی	کشاورزی و دامداری
۲	فتح اله افروز	کشاورزی و دامداری
۳	روح اله افروز	کشاورزی و دامداری
۴	موسی فرجی	کشاورزی و دامداری
۵	حیدر اصغرزاده	کشاورزی و دامداری
۶	احمد زادمهر	کشاورزی و دامداری
۷	طالب فرجی	کشاورزی و دامداری
۸	محمد تقی نسب	کشاورزی و دامداری
۹	جلیل جلالی	کشاورزی و دامداری
۱۰	جمشید تقوی	کشاورزی و دامداری
۱۱	بیوک فرجی	کشاورزی و دامداری
۱۲	یونس آصفی نژاد	کشاورزی و دامداری
۱۳	عیسی فرجی	کشاورزی و دامداری

۱۴	حسین فرجی	کشاورزی و دامداری
----	-----------	-------------------

جدول شماره ۱۰ - تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۱/۱۹

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	سلیمان فرجی	کشاورزی و دامداری
۲	اکبر متقی	کشاورزی و دامداری
۳	جلیل جلالی	کشاورزی و دامداری
۴	بیوک فرجی	کشاورزی و دامداری
۵	احمد زادمهر	کشاورزی و دامداری
۶	ابراهیم علی نسب	کشاورزی و دامداری
۷	محمدعلی رضائی	کشاورزی و دامداری
۸	ولی متقی	کشاورزی و دامداری
۹	طالب فرجی	کشاورزی و دامداری
۱۰	محمدعلی جلالی	کشاورزی و دامداری
۱۱	عیسی آقامحمدی	کشاورزی و دامداری
۱۲	یونس آصفی نژاد	کشاورزی و دامداری
۱۳	رجب نوری	کشاورزی و دامداری
۱۴	عیسی صفدری	کشاورزی و دامداری

جدول شماره ۱۱ - تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۲/۱۲

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	محمدعلی رضائی	کشاورزی و دامداری
۲	احمد زادمهر	کشاورزی و دامداری
۳	علی تقی نسب	کشاورزی و دامداری
۴	عیسی صفدری	کشاورزی و دامداری
۵	اژدر شعبانی	کشاورزی و دامداری
۶	مهدی سلیمانی	کشاورزی و دامداری
۷	قادر جعفری	کشاورزی و دامداری
۸	ناصر جعفری	کشاورزی و دامداری
۹	مظاهر حیدریان	کشاورزی و دامداری
۱۰	عزت رضایی	کشاورزی و دامداری
۱۱	محمد تقی نسب	کشاورزی و دامداری
۱۲	گلمحمد طلوعی نژاد	کشاورزی و دامداری
۱۳	یوسف طلوعی پور	کشاورزی و دامداری
۱۴	عظیم طلوعی پور	کشاورزی و دامداری
۱۵	محمدعلی سلمانی	کشاورزی و دامداری

جدول شماره ۱۲ - تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۸/۲/۲

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	ابوالحسن باقری نژاد	کشاورزی
۲	سیدمجید قادری	کشاورزی
۳	محمدحسین اصغری	کشاورزی
۴	میرکاظم قادری	کشاورزی
۵	رحیم رضایی نسب	کشاورزی
۶	اکبر اتکالی	کشاورزی
۷	عباس کمالی	کشاورزی
۸	قدرت معلمی	کشاورزی
۹	علی محقری	کشاورزی
۱۰	رضا حسن پور	کشاورزی
۱۱	اسماعیل نقی زاده	کشاورزی
۱۲	غلامعلی محقری	کشاورزی
۱۳	حسن کریم پور	کشاورزی
۱۴	اسماعیل عبدالکریم پور	کشاورزی
۱۵	علی صفوریان	کشاورزی
۱۶	رسول باقریان اصل	کشاورزی
۱۷	ابوطالب مرادی	کشاورزی
۱۸	اسماعیل عباسیان	کشاورزی

جدول شماره ۱۳ - لیست اسامی تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۳/۱۲

ردیف	نام	نام خانوادگی	شغل
۱	محمدعلی	رضایی	کشاورزی و دامداری
۲	موسی	فرجی	کشاورزی و دامداری
۳	محسن	جاوید	کشاورزی و دامداری

جدول شماره ۱۴ - لیست اسامی تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۳/۱۳

ردیف	نام	نام خانوادگی	شغل
۱	حمزه علی	فرجی	کشاورزی و دامداری
۲	میریحیی	صادقیان	کشاورزی و دامداری
۳	میرحسین	صادقیان	کشاورزی و دامداری
۴	عین اله	بیگ زاده	کشاورزی و دامداری
۵	عظیم	نوری	کشاورزی و دامداری
۶	اصغر	متقی	کشاورزی و دامداری
۷	حسین	فرجی	کشاورزی و دامداری
۸	میرصابر	صادقیان	کشاورزی و دامداری
۹	صمد	فرجی	کشاورزی و دامداری

۱۰	امامعلی	بیگ زاده	کشاورزی و دامداری
۱۱	محسن	جاوید	کشاورزی و دامداری
۱۲	جلال	جلالی	کشاورزی و دامداری

جدول شماره ۱۵- لیست اسامی تحلیل گران روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۳/۲۴

ردیف	نام	نام خانوادگی	شغل
۱	منصور	جلیل نسب	کشاورزی و دامداری
۲	جعفر	صادقیان	کشاورزی و دامداری
۳	عیسی	آقامحمدی	کشاورزی و دامداری
۴	محسن	جاوید	کشاورزی و دامداری
۵	یونس	آصفی نژاد	کشاورزی و دامداری
۶	موسی	نوری	کشاورزی و دامداری
۷	بیوک	فرجی	کشاورزی و دامداری

جدول شماره ۱۶- لیست اسامی تحلیل گران ایوق در تاریخ ۹۸/۴/۱۰

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	محمدعلی رضائی	کشاورزی و دامداری
۲	احمد زادمهر	کشاورزی و دامداری
۳	جعفر صادقیان	کشاورزی و دامداری
۴	محمد علی جلالی	کشاورزی و دامداری
۵	محمد رضا جلیل زاده	کشاورزی و دامداری
۶	محسن نوری	کشاورزی و دامداری
۷	یونس آصفی نژاد	کشاورزی و دامداری
۸	ولی متقی	کشاورزی و دامداری
۹	رسول جلیل زاده	کشاورزی و دامداری
۱۰	موسی نوری	کشاورزی و دامداری
۱۱	رحیم نوری	کشاورزی و دامداری
۱۲	قربان فتاحی	کشاورزی و دامداری
۱۳	جلیل نوری	کشاورزی و دامداری
۱۴	محسن جاوید	کشاورزی و دامداری
۱۵	طالب فرجی	کشاورزی و دامداری

جدول ۱۷- کشاورزان حاضر در کارگاه مورخ ۹۸/۵/۷

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	حیدر اصغرزاده	کشاورز
۲	ناصر جعفری	کشاورز
۳	حسین اصغری	کشاورز
۴	اصغر قنبری	کشاورز

کشاورز	محمدعلی رضائی	۵
کشاورز	علی فرجی	۶

جدول ۱۸- کشاورزان حاضر در کارگاه ایوق مورخ ۹۸/۵/۲۵

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	یونس آصفی نژاد	کشاورز
۲	حیدر اصغرزاده	کشاورز
۳	حسین نوری	کشاورز
۴	محمدعلی رضایی	کشاورز
۵	احمد زادمهر	کشاورز
۶	بیوک فرجی	کشاورز
۷	روح اله افروز	کشاورز

جدول شماره ۱۹- لیست اسامی تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۸/۳/۱۲

ردیف	نام	نام خانوادگی	شغل
۱	میرکاظم	قادری	کشاورزی
۲	رضا	حسن پور	کشاورزی
۳	سیدعباس	علیانسب	کشاورزی و دامداری
۴	مصطفی	نیک زاد	کشاورزی
۵	حسن	بدیع	کشاورزی
۶	سیدمرتضی	علیانسب	کشاورزی
۷	کریم	باقری نژاد	کشاورزی
۸	اکبر	اموری	کشاورزی و دامداری
۹	رضا	فدایی پور	کشاورزی و دامداری

جدول شماره ۲۰- لیست اسامی تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۸/۳/۱۳

ردیف	نام	نام خانوادگی	شغل
۱	حسن	بدیع	کشاورزی
۲	اصغر	رستمی	کشاورزی
۳	رضا	حسن پور	کشاورزی و دامداری
۴	اسماعیل	غلامی پور	کشاورزی و دامداری
۵	محمد	عیسی پور	کشاورزی
۶	حسین	محسنی	کشاورزی

جدول شماره ۲۱- لیست اسامی تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۸/۳/۲۵

ردیف	نام	نام خانوادگی	شغل
۱	رضا	ایمان نژاد	کشاورزی
۲	میرکاظم	قادری	کشاورزی

۳	علی	باقربان	کشاورزی
۴	سید غلامعلی	قادری	کشاورزی و دامداری
۵	رضا	حسن پور	کشاورزی
۶	عبداله	انتظاری	کشاورزی و دامداری
۷	عباس	مدنی	کشاورزی
۸	حسین	افرونده	کشاورزی

جدول شماره ۲۲- لیست اسامی تحلیل گران شربیان در تاریخ ۹۸/۴/۲۰

ردیف	نام	نام خانوادگی	شغل
۱	بهرام	خسروی	کشاورزی و دامداری
۲	کریم	خسروی	کشاورزی و دامداری

جدول ۲۳- کشاورزان حاضر در کارگاه مورخ ۹۸/۵/۱۲

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	نادر خسروی	کشاورز
۲	ناصر خسروی	کشاورز

جدول ۲۴- کشاورزان حاضر در کارگاه مورخ ۹۸/۵/۱۴

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	سیدمهدی علیانسیب	کشاورز و دامدار
۲	اکبر خرمن گاه	کشاورز

جدول ۲۵- کشاورزان حاضر در کارگاه شربیان مورخ ۹۸/۵/۲۵

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	ابوالحسن باقری نژاد	کشاورز

جدول ۲۶- لیست اسامی افراد حاضر در جلسه مورخ ۹۸/۶/۵

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	جبار جلالی	کشاورز
۲	احمد زادمهر	کشاورز
۳	محمدعلی رضایی	کشاورز
۴	عیسی فرجی	کشاورز

جدول ۲۷- لیست اسامی افراد حاضر در جلسه مورخ ۹۸/۶/۲۳

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	محمدعلی رضایی	کشاورز

جدول ۲۸- لیست اسامی افراد حاضر در جلسه مورخ ۹۸/۶/۱۳

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
------	--------------------	-----

۱	محمدعلی خلیل زاده	کشاورز
۲	کریم خسروی	کشاورز

جدول ۲۹- لیست اسامی افراد حاضر در جلسه مورخ ۹۸/۶/۱۴

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	سیدمهدی علیانسیب	کشاورز

جدول ۳۰- لیست اسامی افراد حاضر در جلسه مورخ ۹۸/۶/۲۵

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	سیدمهدی علیانسیب	کشاورز

جدول ۳۱- لیست اسامی افراد حاضر در جلسه مورخ ۹۸/۷/۱۱

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	محمدعلی رضایی	کشاورز

جدول ۳۲- لیست اسامی افراد حاضر در جلسه مورخ ۹۸/۷/۱۴

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	محمدعلی رضایی	کشاورز

جدول ۳۳- لیست اسامی افراد حاضر در جلسه مورخ ۹۸/۷/۵

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	سیدمهدی علیانسیب	کشاورز

جدول ۳۴- لیست اسامی افراد حاضر در جلسه مورخ ۹۸/۷/۸

ردیف	نام و نام خانوادگی	شغل
۱	سیدمهدی علیانسیب	کشاورز

تصاویر مربوط به جلسات برگزار شده در بخش های مختلف پروژه

عکس های شماره ۱- جلسه با رئیس مرکز خدمات جهاد کشاورزی شهر مهربان و تیم کارشناسان شرکت جهت تکمیل فرم های ۱ و ۲ در تاریخ ۹۷/۱۰/۲

عکس های شماره ۲- دیدار با دهیار محترم روستای ایوق در دفتر دهیاری در تاریخ ۹۷/۱۰/۳

عکس های شماره ۳- جلسه با دهیار محترم روستای ایوق و شوراهای اسلامی جهت آگاهی از شرایط اجتماعی و معیشتی روستا و اعتماد سازی و بررسی مشکلات جامعه محلی در تاریخ ۹۷/۱۰/۴

عکس های شماره ۴- تعامل و برقراری ارتباط با جامعه محلی و شناسایی شرایط اجتماعی و معیشتی کشاورزان و بررسی مسائل و مشکلات روستا در مسجد مصطفی روستای ایوق در تاریخ ۹۷/۱۰/۸

عکس های شماره ۵- بررسی مسائل و مشکلات بانوان روستای ایوق در تاریخ ۹۷/۱۰/۱۷

عکس های شماره ۶- تشکیل گروه های محلی بر اساس دغدغه، اولویت ها و علایق مطرح شده در مسجد جامع روستای ایوق
در تاریخ ۹۷/۱۰/۱۵

عکس های شماره ۷- بررسی دلایل اصلی خشک شدن رودخانه های ایبوق

کشاورزان نظرات خود را در مورد دلایل اصلی خشک شدن و کم آب شدن رودخانه صبرو با زدن دات های رنگی بیان کردند.

بررسی مشکل رودخانه گرگر با استفاده از ابزار بوته اثرسنجی و تار عنکبوتی

با استفاده از ابزار ماتریس و ابزار قبل و بعد به بررسی مشکل رودخانه گرگر پرداخته شد.

عکس های شماره ۸- دیدار با آقای محمودی در شهر شریبان در تاریخ ۹۷/۱۰/۳

عکس های شماره ۹- تعامل و برقراری ارتباط با جامعه محلی و شناسایی شرایط اجتماعی و معیشتی کشاورزان و معرفی طرح
به کشاورزان در مسجد جامع شریبان در تاریخ ۹۷/۱۰/۶

عکس های شماره ۱۰- تعامل و برقراری ارتباط با جامعه محلی و شناسایی شرایط اجتماعی و معیشتی کشاورزان و بررسی
مسائل و مشکلات در مسجد جامع شریبان در تاریخ ۹۷/۱۰/۱۰

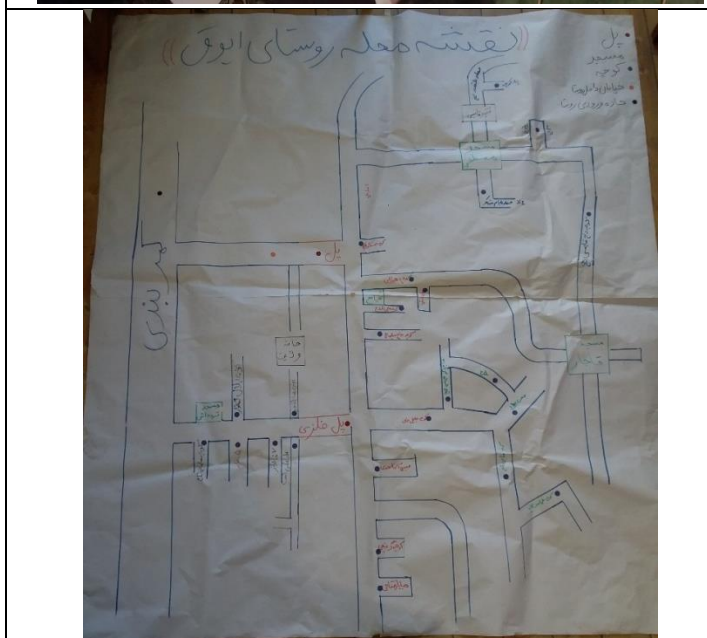
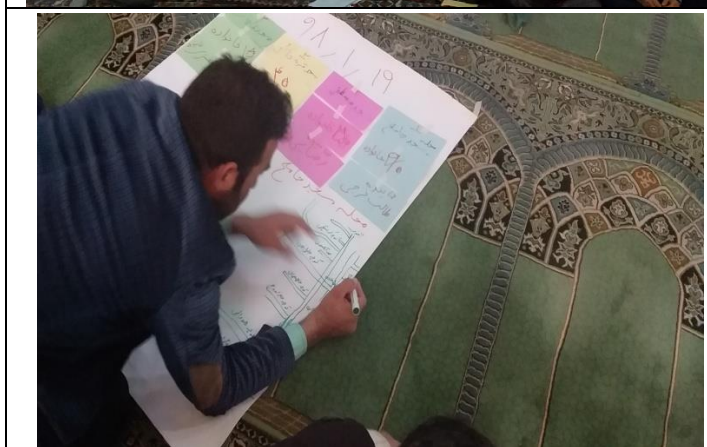
عکس های شماره ۱۱- تشکیل گروههای محلی بر اساس دغدغه ،اولویت ها و علایق مطرح شده با حضور جوامع محلی و کشاورزان در مسجد جامع شهر شریبان در تاریخ ۹۷/۱۰/۱۶

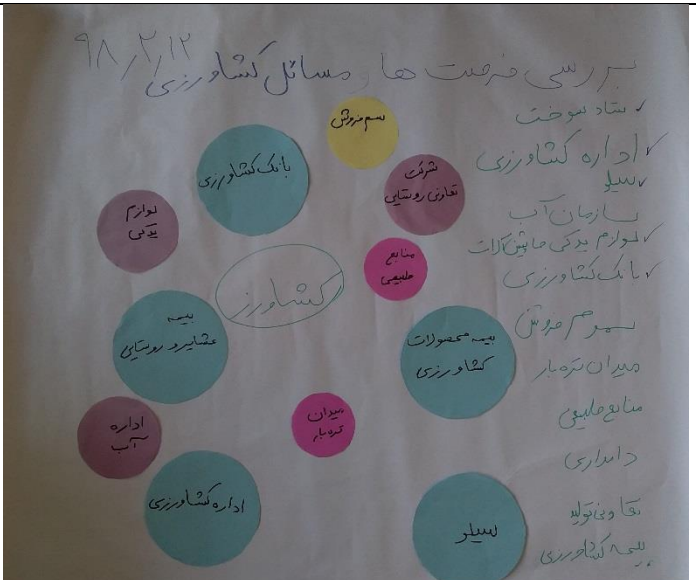
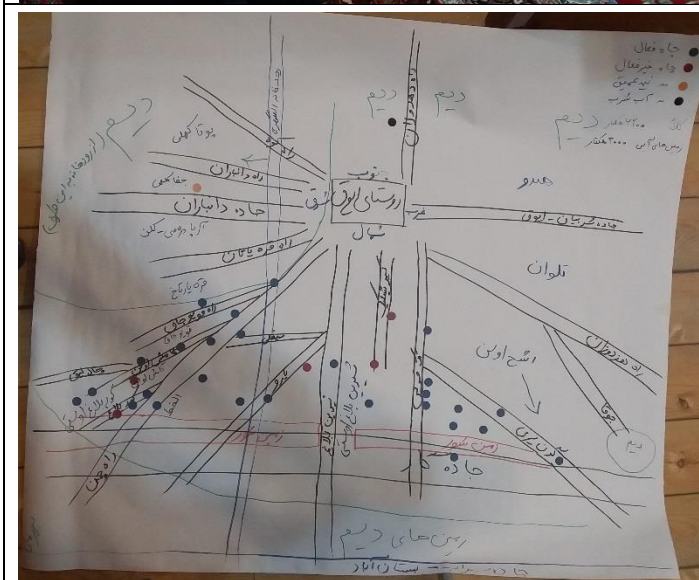
عکس های شماره ۱۳- بررسی فعالیت های کشاورزی و معیشتی روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۱/۱۰

عکس های شماره ۱۴- تهیه نقشه محله روستای ایوق در تاریخ ۹۸/۱/۱۹

عکس های شماره ۱۵- بررسی مناطق و مسائل کشاورزی در تاریخ ۹۸/۲/۱۲

عکس های شماره ۱۷- بررسی فعالیت های معیشتی روستای ایوق مورخ ۹۸/۳/۱۲

عکس های شماره ۱۸- بررسی مشکل خشک شدن چاه های عمیق و عمده محصولات روستای ایوق مورخ ۹۸/۳/۱۳

عکس های شماره ۱۹- بررسی فرصت ها و مسائل کشاورزی در مورد محصول گندم مورخ ۹۸/۳/۲۴

The image consists of two side-by-side photographs. Both photographs show a group of people, primarily men, sitting on a large, ornate rug with a green and gold pattern. They are in a room with walls featuring Arabic calligraphy. In the left photograph, a man in a white turban is visible in the foreground, and several men are looking at papers or documents. In the right photograph, a man in a white shirt is looking at a large document on the floor, while others look on. The overall atmosphere suggests a formal or semi-formal meeting or discussion.

عکس‌های شماره ۲۱- بررسی مزایا و معایب روش‌های آبیاری مکانیزه و سنتی ۹۸/۵/۷

عکس‌های شماره ۲۲- بررسی عوامل بازدارنده و سوق دهنده کشاورزی پایدار ۹۸/۵/۲۵

عکس های شماره ۲۳- بررسی مشکل مشکل کمبود آب شربیان مورخ ۹۸/۳/۱۲

عکس های شماره ۲۴- بررسی فعالیت های معیشتی شربیان مورخ ۹۸/۳/۱۳

عکس‌های شماره ۲۵- بررسی مزایا و معایب آبیاری های سنتی و مکانیزه مورخ ۹۸/۳/۲۵

عکس‌های شماره ۲۶- بررسی اهمیت مزایا آبیاری های مکانیزه شربیان مورخه ۹۸/۴/۲۰

عکس‌های شماره ۲۸- بررسی مزایا و معایب روش‌های کاشت مکانیزه و سنتی گندم ۹۸/۵/۱۴

عکس‌های شماره ۲۹- بررسی عوامل بازدارنده و سوق دهنده کشاورزی پایدار ۹۸/۵/۲۵

عکس‌های شماره ۳۰- کشاورزی پایدار، روستای ایوق ۹۸/۶/۵

عکس‌های شماره ۳۱- پایداری گندم، روستای ایوق ۹۸/۶/۲۳

عکس‌های شماره ۳۲- پایداری گندم، شریان ۹۸/۵/۱۳

عکس‌های شماره ۳۳- پایداری ذرت علوفه‌ای، شریان ۹۸/۶/۱۴

عکس‌های شماره ۳۴- مزایا و معایب کشت ذرت علوفه ای، شریبان ۹۸/۶/۲۵

عکس‌های شماره ۳۵- مزایا و معایب کشت ذرت علوفه ای، شربیان ۹۸/۷/۱۱

عکس‌های شماره ۳۶- مزایا و معایب کشت ذرت علوفه ای، شربیان ۹۸/۷/۱۴

عکس‌های شماره ۳۷- مزایا و معایب کشت ذرت علوفه‌ای، شریبان ۹۸/۷/۵

عکس‌های شماره ۳۸- مزایا و معایب کشت ذرت علوفه ای، شریبان ۹۸/۷/۸

